640bd88db5ff41f15f2fabf2e525950df291dc.doc

VERSLAG VAN EEN COMMISSIEDEBAT

Vastgesteld 2 november 2026

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft op 9 september 2026 overleg gevoerd met de heer Van Weel, minister van Justitie en Veiligheid, over:

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 20 maart 2026 inzake rapport Autoriteit Persoonsgegevens over TOOI (Kamerstuk 29628, nr. 1317);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 27 maart 2026 inzake audits van het Centraal Informatiepunt Onderzoek Telecommunicatie (CIOT) (Kamerstuk 36800-VI, nr. 137);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 1 april 2026 inzake beleidsreactie op het inspectierapport Terrorismelijsten en (internationale) informatiedeling door de politie (Kamerstuk 29628, nr. 1321);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 27 mei 2026 inzake rapport Uniek generiek (Kamerstuk 29628, nr. 1323);

- de brief van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 17 juni 2026 inzake jaarverslag Adviescommissie VOG Politiegegevens (Kamerstuk 29628, nr. 1324);

- de brief van de president van de Algemene Rekenkamer d.d. 18 juni 2026 inzake rapport Een ernstige zaak. Prioritering in opsporing door politie (Kamerstuk 29628, nr. 1325);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 24 juni 2026 inzake antwoorden op vragen commissie over de kabinetsreactie op het WODC-onderzoek Vrijwilligerswerk gewaardeerd. Kosten en baten van politievrijwilligers (Kamerstuk 29628, nr. 1320) (Kamerstuk 29628, nr. 1327);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 1 juli 2026 inzake verzamelbrief vuurwerk en jaarwisseling (Kamerstuk 28684, nr. 864);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 3 juli 2026 inzake eerste halfjaarbericht politie 2026 (Kamerstuk 29628, nr. 1345);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 2 september 2026 inzake nader proces Team Openbare Orde Inlichtingen (TOOI) (Kamerstuk 29628, nr. 1346).

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de commissie,
Eerdmans

De griffier van de commissie,
Van Tilburg

Voorzitter: Mohandis
Griffier: Van Tilburg

Aanwezig zijn elf leden der Kamer, te weten: El Abassi, Bikker, Coenradie, Diederik van Dijk, Faber, Martens-America, Mathlouti, Mohandis, Van der Plas, Straatman en Struijs,

en de heer Van Weel, minister van Justitie en Veiligheid.

Aanvang 9.30 uur.

De **voorzitter**:
Ik open de vergadering. Ik heet de Kamerleden en de bewindspersoon van harte welkom. Ik vraag de Kamerleden ook om aandacht, want we gaan beginnen. Het is 9.30 uur en we hebben al onze tijd nodig, dus wat mij betreft gaan we snel van start. Ik ben eigenlijk voorzitter van de commissie VWS, maar vandaag zit ik ook hier voor. Ik vervang ook collega Mutluer als woordvoerder, omdat zij bij de verhoren van de coronaenquête zit. Ik heet de Kamerleden van harte welkom: mevrouw Van der Plas van de BBB-fractie, de heer Mathlouti van D66, mevrouw Coenradie van JA21, mevrouw Faber van de PVV, de heer Struijs van 50PLUS, mevrouw Straatman namens het CDA, mevrouw Martens-America van de VVD en de heer Diederik van Dijk van de SGP. Ondergetekende zal ook spreken, namens de fractie van PRO. De heer El Abassi van DENK schuift ook net aan. We gaan beginnen. We hebben vijf minuten spreektijd per fractie. In de eerste termijn van de zijde van de Kamer koers ik op drie interrupties. Ik wil ook nog even zeggen dat we echt om 13.25 uur moeten eindigen, omdat er om 13.30 uur een herdenking is in de plenaire zaal, van de heer Wallage. Ook moet deze voorzitter nog een ander commissiedebat voorzitten, van VWS, dat hiernaast rond 13.45 uur gaat aanvangen. Mevrouw Van der Plas krijgt als eerste het woord.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Voorzitter. Ik wil beginnen over het bewaren van coldcasedata. De minister heeft aangegeven dat hij geen enkele mogelijkheid ziet om binnen de regels die data te bewaren, terwijl de hele Tweede Kamer heeft aangegeven dat dat wel moet. Ik wil de

minister met klem oproepen om te kijken of er een wetswijziging mogelijk is. Wij maken hier het beleid en een wetswijziging daarvoor zou gewoon kunnen.
Op de publieke tribune zit ook een moeder van een heel mooie vrouw die vermoord is en van wie de dader nog altijd niet is opgepakt. Ik wil de minister vragen om daar goed naar te kijken en ook eens aan te geven wat de minister zegt tegen deze moeder en alle andere nabestaanden van vermoorde mensen van wie de dader niet is opgepakt. Ik ga ervan uit dat ook andere Kamerleden hier zo meteen aandacht aan zullen besteden, maar dat is waar ik mee wil beginnen. Dit moet en zal bewaard blijven.
Wat is dan de onderbouwing? Er wordt gezegd: er is geen goede onderbouwing; er zijn geen goede aanknopingspunten. De onderbouwing is heel simpel. Deze mensen moeten allemaal duidelijkheid krijgen. Ze moeten de dader bestraft kunnen zien worden, ook al is het tientallen jaren daarna. Daar hebben deze mensen recht op, met al het leed dat ze al hebben moeten doorstaan.
Voorzitter. Dat gezegd hebbende: politiemensen staan dag en nacht klaar om Nederland en zijn inwoners veilig te houden. Zij maken vaak op wekelijkse basis dingen mee waarvan je normaal hoopt dat je die je hele leven niet meemaakt: reanimaties, aanrijdingen, zelfdodingen, aanhoudingen met geweld, rellen en ga zo maar door. Natuurlijk, waar mensen werken, zeker in deze omgeving, worden fouten gemaakt. Daar moeten we ook niet blind voor zijn, maar al die duizenden agenten die dag en nacht dit zware werk doen, moeten erop kunnen vertrouwen dat hun leiding achter hen staat. Voor het zomerreces diende BBB daarom samen met JA21 een motie in over het ernstig beschadigde vertrouwen tussen de korpsleiding en de agenten op de werkvloer. Agenten werden door de korpsleiding gewoon voor de bus gegooid. Die motie hebben we aangehouden in afwachting van de reactie van de korpsleiding. De korpschef heeft inmiddels excuses aangeboden. Ook wordt de besluitvorming verbeterd, moet de praktijk van politiemensen zwaarder meewegen en wordt de werkwijze bij interne onderzoeken tegen het licht gehouden.
BBB vindt deze toezegging een stap in de goede richting, maar met woorden zijn we er niet. Daarom houden wij onze motie nadrukkelijk als stok achter de deur. Tegelijk vraag ik de minister: wanneer worden de beloofde actielijnen concreet uitgevoerd? Hoe wordt vastgesteld of het vertrouwen op de werkvloer daadwerkelijk is hersteld? Is de minister bereid de Kamer hierover periodiek te informeren, waarbij niet alleen de korpsleiding,

maar juist ook de vakbonden, de medezeggenschap en politiemensen op de werkvloer worden gehoord?
Voorzitter. Het rapport van de Algemene Rekenkamer over de opsporing is snoeihard. In 2024 werden ruim 10.000 aangiften van ernstige misdrijven niet behandeld. Daaronder waren 550 geweldsdelicten en 200 zedenmisdrijven die volgens de minister of het Openbaar Ministerie zelfs prioriteit hadden. En toch bleven ze liggen. De Rekenkamer adviseert om de prioritering te vereenvoudigen, ernstige gewelds- en zedendelicten zwaarder te laten meewegen en te onderzoeken of de zogenoemde Crime Harm Index daarbij kan helpen.
De minister noemt zo'n index te eendimensionaal, oftewel te plat. Dat kan zo zijn, maar het huidige systeem laat kennelijk wel toe dat ernstige zaken blijven liggen. Daarom vraag ik de minister: welke concrete aanpassingen gaat de minister daarom wél doorvoeren? Kan hij toezeggen dat bij de nieuwe prioriteiten inzichtelijk wordt gemaakt hoe de ernst van het misdrijf en de gevolgen voor het slachtoffer worden meegewogen?
De minister weigert bovendien begrotingsartikel 31 te splitsen, ondanks het advies van de Rekenkamer. BBB wil geen extra papierwinkel, maar we willen wel kunnen controleren waar de miljarden aan politiegeld terechtkomen. Kan de minister bij de volgende begroting minimaal afzonderlijk inzichtelijk maken hoeveel geld naar opsporing, handhaving en hulpverlening gaat en wat daarmee wordt bereikt?
Voorzitter. De capaciteit blijft ondertussen knellen bij de politie. Daarom vraagt BBB om slimmer gebruik te maken van mensen die al zijn opgeleid of ervaring hebben. Is de minister dan ook bereid …

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Mevrouw Van der Plas stelt terecht het punt aan de orde dat er veel te weinig aandacht is voor die geprioriteerde aspecten van de opsporing en noemt die Crime Harm Index. De minister heeft inderdaad eerder aangegeven dat die te eendimensionaal is. Ik heb die vragen eerder ook gesteld, maar toen ging ik het rapport nog eens lezen en toen las ik dat bijvoorbeeld gedigitaliseerde criminaliteit en ondermijning heel laag scoren op de Crime Harm Index. Daar schrok ik van, want ik dacht: maar dat zijn nu juist misdrijven die wat mij betreft wel prioriteit zouden moeten hebben. Toen begreep ik die opmerking van de minister dat die te eendimensionaal is ook beter. Hoe ziet mevrouw Van der Plas

dat? Is zij het niet met ons eens dat ondermijning en gedigitaliseerde criminaliteit ook wel echt prioriteit zouden moeten hebben?

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Ja, zeker. Maar als je prioriteiten stelt, zet je één ding op één en het andere op twee en het andere op drie. Wat mij betreft heeft alles prioriteit. Dat is lastig om te zeggen, want waar ga je dan uit kiezen? Maar daar ben ik het zeker mee eens. Ik vind dat dat gewoon allemaal goed en strak moet worden aangepakt. Ik ben ook benieuwd naar het antwoord van de minister, ook op de vragen die u daarover heeft gesteld.

De **voorzitter**:
Mevrouw Van der Plas, u gaat al richting het einde. Wilt u nog even door? Eigenlijk hebt u nog maar zes seconden, maar als u het laatste punt wilt maken. U had vijf minuten.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Ik ben natuurlijk wel begonnen met …

De **voorzitter**:
Nee, gaat u maar even door, maar echt nog een halve minuut.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Oké, mag ik nog even één alineaatje doen? Dan sla ik de rest over.
De Eenduidige Landelijke Afspraken, de ELA, over agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak. BBB heeft hierover nu al twee keer Kamervragen gesteld naar aanleiding van de slachtoffers die na hun aangifte maandenlang helemaal niks of nauwelijks iets hoorden. Wanneer wordt de aangekondigde nieuwe versie van de ELA vastgesteld en ingevoerd? Hoe voorkomt de minister dat deze opnieuw vooral een papieren afspraak wordt? Kan hij garanderen dat slachtoffers voortaan binnen een vaste termijn horen of hun zaak wordt opgepakt, wie hun aanspreekpunt is en waarom eventueel van vervolging wordt afgezien?
Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dan komen we bij de volgende spreker. Dat is de heer Mathlouti namens D66. Uw vijf minuten gaan in.

De heer **Mathlouti** (D66):
Dank, voorzitter. De gebeurtenissen in Overasselt laten zien met welk extreem geweld de georganiseerde misdaad is bereid op te treden: zwaarbewapende mannen op straat, een dodelijk slachtoffer en agenten die onder vuur worden genomen. Laat ik vooral beginnen met te zeggen dat ik onder de indruk ben van wat ik van de politie heb gezien. Ik zie een aantal mensen van de politie zitten en er kijken er ongetwijfeld een aantal mee. Ik spreek graag mijn waardering uit voor de moed en professionaliteit waarmee de politie heeft gehandeld. Ik wens ook de gewonde agenten, hun families en collega's veel sterkte.
Voorzitter. De situatie legt ook de fundamentele vraag neer: hoe goed is Nederland voorbereid op dit soort geweld? Zijn gemeenten, maar ook onze teams bij de politie en het OM, hier voldoende op voorbereid? En vooral: hoe worden lessen getrokken om de aanpak nog sterker te maken?
Voorzitter. In het verlengde daarvan wil ik een punt nadrukkelijk uitlichten: jongeren worden geronseld voor deze zware criminaliteit. We zien de voorbeelden wekelijks bij explosies in woonwijken. Jongeren zijn koerier of uitvoerder van geweld of helpen bij het uithalen van drugs in de havens. De aanpak zit wat D66 betreft in preventie en in sterk optreden. Wie met een explosief of vuurwapen op pad gaat, pleegt een ernstig strafbaar feit en moet worden aangepakt. Maar als we alleen de uitvoerder pakken, staat morgen de volgende klaar. Daarom de vraag: lukt het de politie en het OM voldoende om juist de ronselaars achter deze jongeren te vinden, te pakken en vooral ook succesvol te vervolgen? Welke lessen kunnen wij trekken uit bijvoorbeeld landen als Zweden, die ervaring hebben met dezelfde criminele netwerken die kinderen ronselen?
Voorzitter. Georganiseerde misdaad is, zoals we goed weten, internationaal georganiseerd. Mensen, wapens, drugs en crimineel geld bewegen over grenzen. Onze opsporing moet dat minimaal met hetzelfde gemak ook kunnen. Waar kunnen we sneller gezamenlijk opsporen, informatie uitwisselen en crimineel vermogen afpakken? Dat zie je heel concreet in onze grensregio's, waar de politie te maken heeft met georganiseerde misdaad, maar ook kleinere criminaliteit die zich niet houdt aan landgrenzen. Tijdens mijn werkbezoek in Zuid-Limburg zag ik hoeveel Nederlandse,

Belgische en Duitse agenten ondanks belemmeringen al samen doen. Ik zag dat de minister ook een bezoek heeft afgelegd.
Maar er zijn nog flinke barrières: meldkamers met verschillende systemen, het delen van operationele informatie en beelden is beperkt of gaat te langzaam. Agenten hebben over de grens te maken met verschillende bevoegdheden en uitrusting. De grens mag voor criminelen geen voordeel zijn en voor onze politie geen handicap. De minister schrijft in antwoord op mijn eerdere vraag dat in Limburg een gedeeld realtimecentrum met Belgische en Duitse meldkamers wordt verkend. Wanneer gaat dit er daadwerkelijk komen? Ook schrijft hij dat het Verdrag van Enschede herzien wordt om informatie-uitwisseling en bevoegdheden over de grens te verbeteren. Welke concrete barrières gaat de minister hiermee wegnemen en wanneer merkt de agent in de grensregio daar daadwerkelijk iets van?
Voorzitter. Dan het geweld in onze voetbalstadions, waar we het al eerder over hebben gehad. Ik heb het vaker gezegd, ik ben een groot voetbalfan en juist daarom wind ik mij zo op over ongeregeldheden in stadions zoals laatst bij de wedstrijd tussen Cambuur en Feyenoord en onlangs bij Utrecht-Go Ahead: brandwonden, gehoorschade en oorletsel bij mensen die dachten gezellig naar een wedstrijd te gaan. Samen met collega Straatman ben ik bezig met een groot plan om deze problematiek aan te pakken, maar een essentieel onderdeel, dat nu lijkt te missen, wil ik eruit pakken: het gebrek aan landelijke regie. Natuurlijk dragen clubs een eigen verantwoordelijkheid en ligt het gezag bij de lokale driehoek, maar onderzoek laat ook zien dat het niet helpt dat elke club en gemeente een eigen aanpak heeft, ieder weer met verschillende middelen, capaciteit en inzicht. Er moet één duidelijke probleemeigenaar komen die ervoor zorgt dat geweld in voetbalstadions consequent en daadkrachtig wordt aangepakt.
Pak vooral de dader. Het auditteam adviseert terecht een gerichtere persoonlijke aanpak, betere camerabeelden, daderdossiers en opvolging door KNVB, politie en OM. Maar juist die strafvervolging blijft in Nederland nog te vaak uit. Is de minister bereid mee te denken over hoe we die landelijke regie bij een regisseur kunnen neerleggen? Hoe kan het dat de fouillering in stadions nog steeds niet op orde is? Klopt het dat stewards in voetbalstadions beperkt zijn in hoe streng ze mogen fouilleren? Dat lijkt me niet de bedoeling. Als we extra bevoegdheden of richtlijnen in het leven moeten roepen, lijkt me dat geen overbodige luxe. Voor de zomer vroeg de commissie op aangeven van collega Straatman bij motie om het voorgestelde gewijzigde wetsvoorstel van de Wet

particuliere beveiligingsorganisaties zo snel mogelijk naar de Kamer te sturen. Wanneer heeft de minister dit voor ogen? Dat lijkt me namelijk een goed moment om ook over de rol van de stewards te praten.
Voorzitter, veel dank.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Een interruptie van mevrouw Van der Plas.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Ik ben wel benieuwd hoe D66 kijkt naar het bewaren van data om cold cases op te lossen.

De heer **Mathlouti** (D66):
Ik denk dat ik me heel goed kan aansluiten bij het betoog waarmee u opende. De wens van de Kamer is denk ik duidelijk. D66 staat er hetzelfde in. Ik hoop dat de minister kan meedenken over een eventuele wetswijziging om dit mogelijk te maken.

De **voorzitter**:
Ja, mevrouw Van der Plas? Oké, dan komen we bij de volgende spreker: mevrouw Coenradie namens JA21. Uw tijd gaat in.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Voorzitter. Ik kreeg onlangs berichten doorgestuurd van een moeder wier dochter bij de politie werkt. Haar dochter maakte zich klaar voor een nachtdienst waarin ongeregeldheden werden verwacht. Haar moeder wachtte thuis eigenlijk maar op één berichtje: "Mam, ik zit in de auto. Ik kom naar huis." Wij vragen nogal wat van onze politiemensen. We sturen ze af op geweld, rellen, verwarde personen en criminelen. Dan mogen zij ook iets van ons verwachten: voldoende collega's, goede spullen en een veilige organisatie, en juist daar zetten wij steeds meer vraagtekens bij.
Neem LHP, Levensverlengend Handelen Politie. Wij krijgen signalen dat daarop wordt bezuinigd. Klopt dat? Ook politievoertuigen zouden vanwege financiële druk niet tijdig worden hersteld. Hoeveel zijn er momenteel buiten gebruik en hoe zit het met de aanbestedingen? Nieuwe wijkauto's zouden uit kostenoverwegingen geen bepantsering

in de deuren krijgen, zelfs voor de noodhulp. In hoeverre klopt dat en hoe kan dit? Als dat allemaal waar blijkt te zijn, gaat er iets fundamenteel mis. Een goede uitrusting en bescherming is geen luxe, dat is de basis.
Ook specialistische capaciteit staat onder druk. Neem de hondenbrigade. Dankzij een motie van JA21 en de BBB behouden hondengeleiders het stroomstootwapen. Goed, maar we horen dat dit vertraagd wordt door de korpsleiding. Wat is de stand van zaken? Daarover gesproken, geschikte politiehonden zijn schaars en andere landen en zelfs onze eigen Defensie betalen meer. Hoe groot is het tekort? Lossen we dat op of verdwijnt specialistische capaciteit naar de hoogste bieder?
Voorzitter. Een bezetting van 86% betekent: minder mensen op straat, wijkagenten draaien ME-diensten, aangiftes blijven liggen, meldingen wachten. JA21 vroeg eerder om te stoppen met beleid dat capaciteit weghaalt bij de kerntaak. Waarom is de politie bezig met bijzaken, terwijl aangiftes blijven liggen?
Voorzitter. Veiligheid houdt niet op wanneer een dienst voorbij is. Bij risicovolle acties bepaalt nu de leidinggevende of agenten gezichtsbedekking mogen dragen. Maar herkenbaar voor wie? De relschopper staat met een bivakmuts tegenover de politie, de verdachte wordt geblurd op de televisie, en de agent die hem tegenhoudt, moet herkenbaar in beeld? Dat is toch de omgekeerde wereld? Eén foto kan genoeg zijn: een gezicht, kenteken, naam, adres. Persvrijheid is een groot goed, maar agenten mogen niet onnodig herleidbaar worden. Zorg voor één landelijke norm voor gezichtsbedekking bij risicovolle operaties en bescherm persoonsgegevens waar dat kan. Hoe gaat de minister agenten beschermen tegen onnodige herleidbaarheid?
Voorzitter. Wie een agent aanvalt, moet de consequenties voelen. In 2025 eindigden 1.193 zaken rond geweld en agressie tegen politieagenten in een sepot, waarvan 810 zonder voorwaarden. Wij vroegen hoeveel zaken tot een veroordeling leidden. De minister antwoordt alleen hoeveel zaken aan de rechter zijn voorgelegd. Dat is geen antwoord. Hoeveel daders zijn veroordeeld en welke straffen kregen zij? Tegelijkertijd worden landelijke afspraken herzien voor meer prioriteit en kwaliteit. Als het goed gaat, waarom moet het dan beter?
Voorzitter. Dan het geld. Van de 462 miljoen euro structureel extra gaat 348 miljoen op aan bestaande financiële problemen, ofwel het opruimen van de ronkende puinhopen. Voor de ambities resteert 114 miljoen. Wat komt er buiten bij? Hoeveel wijkagenten,

cyberrechercheurs en zedenrechercheurs? Gaat geld dat vrijkomt door minder niet-operationele overbezetting daadwerkelijk naar de operationele politie?
Dan de politieleiding. Onze motie vroeg de afstand tussen de politietop en de werkvloer te verkleinen, oftewel meer leiding dicht bij de agenten. Volgens de minister komen er daardoor mógelijk minder leidinggevenden in het hoge segment. Waarom "mogelijk"? Niemand wil een extra managementlaag. Garandeert de minister dat meer leiding op de werkvloer, minder management bovenin betekent? We zien op de vacaturesite dat de politie op dit moment negen bedrijfsspecialisten zoekt, maar tegelijkertijd geldt er een vacaturestop voor de wijkagenten. Hoe kan dat?
Dan online stalking. De politie zegt soms onvoldoende bevoegdheden te hebben om digitale overtreding van een contact- of locatieverbod te bewijzen. Het kabinet gaat verkennen of die bevoegdheden voldoende zijn. Het probleem is bekend. Onderzoek niet óf het bestaat, maar hoe je het oplost. Wanneer krijgt de politie de benodigde bevoegdheden?
Voorzitter. Tot slot de arrestantencomplexen. De minister zegt dat de sluiting van cellencomplexen meer politie op straat oplevert. Welke rekensom mis ik, en de werkvloer ook? Agenten vertellen ons namelijk iets anders. Een arrestant in Spijkenisse betekent soms rijden naar Tilburg, oftewel: extra reistijd en minder op straat. Arrestantenmedewerkers hebben bovendien niet dezelfde bevoegdheden als agenten. Wie houdt de minister nou eigenlijk voor de gek?
Dan de verwarde personen. Als iemand niet op straat kan blijven en de ggz vol zit, dan rijdt de politie ermee rond. Daarom stelde ik voor gesloten arrestantencomplexen waar mogelijk tijdelijk beschikbaar te houden. Het antwoord: "Het arrestantencomplex is geen passende zorgplek." Joh, dat weten wij ook wel! Maar waar rijdt die agent vannacht naartoe als niemand die persoon overneemt? Daar wil ik een concreet antwoord op.
Ik rond af. Wij vragen politiemensen om voor ónze veiligheid te zorgen. Dan zorgen wij voor voldoende collega's, goede uitrusting, bescherming en een organisatie die achter hen staat. De basis op orde. Ons geduld raakt op. En nog erger: het geduld van de gemiddelde diender raakt op. Wat zegt de minister daarop?
Tot zover.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Mevrouw Van der Plas heeft een interruptie.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Ik vond het een mooi betoog van mevrouw Coenradie, waarin ook over de capaciteit bij de politie werd gesproken. Hoe staat zij ertegenover als aspiranten die de opleiding voortijdig verlaten maar hun Q5-examen al hebben gehaald, dus eigenlijk de basis, wellicht via een erkenning van hun behaalde competenties op niveau 3 binnen de opsporing kunnen worden ingezet? Ik vind het persoonlijk zonde dat mensen waar al die tijd en geld in geïnvesteerd is volledig verloren gaan voor de politie. Ik ben benieuwd hoe JA21 erin staat om op een slimmere manier toch gebruik te maken van mensen. Het opleiden van meer politievrijwilligers zou misschien ook een optie kunnen zijn.

De **voorzitter**:
Even iets anders, voordat ik mevrouw Coenradie het woord geef. Ik hoor een soort echo. Hoort u dat ook? Check. We gaan even door omwille van de tijd, maar wellicht kan daarnaar worden gekeken. Ik vraag u niet te hard te praten in de microfoon. Dan hoor ik het namelijk het meest. Het is een extra uitdaging, sorry. Mevrouw Coenradie, aan u het woord.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Dat is voor mij, met mijn Rotterdamse tongval, zeker een uitdaging.
Ik weet niet of ik de vraag van mevrouw Van der Plas goed begrijp, maar als het gaat over de inzet van politiecapaciteit, hoe de Politieacademie haar werk doet, of we op de juiste manier toetsen en mensen laten doorstromen, denk ik dat we heel veel werk te doen hebben. Niet eens zo lang geleden hebben we daar vragen over gesteld, met name om te kijken naar de kwaliteit van de eisen. Wij krijgen signalen dat mensen van de Politieacademie niet altijd volledig klaar zijn voor de praktijk. Goede mensen willen we behouden. Daar hoort wat ons betreft een zorgzame, goede werkgever bij die van a tot z in de gaten heeft met wie die te maken heeft en met leidinggevenden die ook snappen wat leidinggeven betekent. Ik weet niet of dat antwoord geeft op de vraag. Anders moet u hem denk ik nog even verduidelijken.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):

Ik zou de minister willen voorstellen om te onderzoeken of aspiranten die de opleiding voortijdig hebben verlaten, maar het Q5-examen en de relevante onderdelen wel hebben behaald, op niveau 3 binnen de opsporing kunnen worden ingezet. Als je te maken hebt met capaciteitsproblemen, moet je proberen zo veel mogelijk te doen om geschikte mensen toch ergens in te zetten.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Ik ben daar wel voorzichtig mee, omdat ik de signalen krijg dat de eisen vanuit de Politieacademie zijn bijgesteld om maar zo veel mogelijk mensen in het werkveld te krijgen. Ergens zit daar mijn voorzichtigheid. Ik sta hier niet afwijzend tegenover, maar ik zou vooral willen kijken hoe de dienders op de werkvloer, die dagelijks met al het werk te maken hebben, daartegen aankijken. Daar luister ik namelijk vooral naar; inmiddels wat minder naar de top, eerlijk gezegd. Als die daar heil in zien, denk ik dat we dat zeker moeten onderzoeken. Ik sta daar dus niet afwijzend tegenover.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Ik heb nog een vraag aan mevrouw Coenradie. Gisteren nam zij het heel terecht op voor de diender bij het Bollendak. Wat mij zorgen baart, is het volgende. Het Openbaar Ministerie zegt, heel terecht, niet te gaan vervolgen. We spreken allemaal onze steun uit. Tegelijkertijd zien we dat de filmpjes op internet blijven rondgaan. Ik wil graag aan de minister vragen of we niet met een socialmedia-aanpak moeten komen. Moet de politie er bijvoorbeeld niet veel actiever op toezien dat op het moment dat blijkt dat gedrag goed is, we dit soort video's offline halen? Omdat mevrouw Coenradie zich daar zo vaak over uitspreekt, ben ik benieuwd of zij daar ideeën voor heeft. Het is van belang dat we niet alleen steun uitspreken voor de agent bij het Bollendak, maar ook dat de video's zo snel mogelijk van het internet verwijderd worden.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Dat is een heel terecht punt. Ik ben daar gisteren inderdaad over begonnen. Het was een beetje de vreemde eend in de bijt in dat debat. Toch had ik die behoefte. Ik heb contact met de betreffende agent en met mensen daaromheen. Dit raakt mij enorm. Wat me met name enorm raakt, is dat de eigen politieorganisatie, van a tot z, zelfs tot op de dag van vandaag, niet achter deze agent gaat staan. Daar heb ik de grootst mogelijke

moeite mee. Ik heb de minister daar gisteren niet voor niets op bevraagd, omdat ik een discrepantie zie tussen het OM, dat zegt "er is rechtmatig gehandeld door deze agent", en de politie, die zegt "dat staat haaks op ons eigen oordeel". Ik wil gewoon een minister en een korpsleiding die zonder slag of stoot zeggen: wij staan achter onze agent, wij vertrouwen onze agent en wij gaan ervan uit dat de agent altijd goed handelt. Daar begint het mee. Als we het hebben over beelden die eindeloos blijven circuleren: natuurlijk moeten die verwijderd worden. Dat is ook een van de dingen die ik in mijn betoog zeg. We zijn heel erg bezig met de bescherming van verdachten en de rechten van zo'n dader kennen we enorm goed, maar als het gaat over de veiligheid van onze eigen politiemensen, dan ligt doxing heel erg op de loer. Ik vind dat we deze mensen veel meer moeten beschermen. Het begint echt met de eigen organisatie, die keer op keer op keer een enorme flater slaat. Het is niet voor niets dat de motie van BBB en JA21 nog on hold staat. Op een gegeven moment moet de minister een keer richting de korpsleiding en consorten zeggen dat het klaar is, óf de minister moet zijn eigen conclusies gaan trekken, want zo hard is de situatie.

De heer **El Abassi** (DENK):
Toch over bolletjesdak ... Wij noemen het in Utrecht gewoon "bolletjesdak" en niet Bollendak, maar het heet inderdaad Bollendak.

De **voorzitter**:
Oké, de strijd tussen Rotterdam en Utrecht is nu beslecht.

De heer **El Abassi** (DENK):
Mevrouw Coenradie geeft aan dat de politie niet volledig achter deze agent staat. Is dat niet een reden voor mevrouw Coenradie om ook kritisch te zijn op het handelen van de agent in dit geval?

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Nee, ik ben in dit geval niet kritisch op de agent. Daar waar ik kritisch moet zijn, ben ik echt kritisch. Maar in dit geval zie ik een agent die uitvoert waarvoor hij is opgeleid. Hij doet iets waartoe hij gewoon gerechtigd is. De politie heeft immers een geweldsmonopolie. De politie heeft juist gehandeld. Sterker nog, het OM bevestigt dat

en ziet ook: er is rechtmatig gehandeld. Waar ik heel veel moeite mee heb in dit verhaal, sterker nog, wat ik onvergeeflijk vind, is dat de eigen organisatie van begin tot eind, nu nog steeds, zegt: deze agent heeft niet rechtmatig gehandeld; wij komen tot die conclusie. Daarmee laat je je eigen medewerkers vallen, niet alleen deze agent. Eigenlijk zeg je tegen de rest van de organisatie: wij snappen dat jullie moeten handelen, maar zet maar een stap verder achteruit, want vertrouwen en rugdekking krijg je niet van ons. Dat kan niet, want dat betekent dat het tuig steeds meer de ruimte krijgt en de politie steeds meer naar achteren gaat. Dat wil ik gewoon eens een keer stoppen en dat móét stoppen.

De **voorzitter**:
El Abassi in tweede instantie.

De heer **El Abassi** (DENK):
Ik hoorde het woord "tuig". Volgens mij was de agent niet aan het inhakken op de mensen van Overasselt. Dat beeld krijg ik wel, als ik mevrouw Coenradie zo hoor. Mevrouw Coenradie vindt dat niet, maar er zijn heel veel interviews op straat geweest met verschillende mensen, van rechts tot links. Iedereen schrok van die beelden. De politie is kritisch over die beelden. Er is eerder onderzoek geweest door de politie zelf. Daarin werd aangegeven dat er disproportioneel is gehandeld. Ook in de Kamer heb ik gepleit voor onafhankelijk onderzoek. Dat is niet gesteund door JA21. Mijn vraag aan mevrouw Coenradie is: als deze agent niets verkeerd heeft gedaan, waarom zouden we hier dan niet onafhankelijk onderzoek naar laten doen?

De **voorzitter**:
Als voorzitter zeg ik even: kortere vragen en kortere antwoorden. Anders gaan we het niet redden.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Het OM heeft ernaar gekeken, de politie heeft ernaar gekeken. Het OM heeft ook gekeken naar: is dit strafbaar, is hier rechtmatig gehandeld, ja of nee? Het OM komt tot een heel ander oordeel: deze agent heeft gewoon gedaan wat hij moest doen. Daar is ook een volledige onderbouwing bij gegeven. Ik blijf honderd procent, veel meer dan dat,

achter deze agent staan. Iedereen die zich misdraagt, noem ik inderdaad tuig. Het maakt me niet uit van welk kaliber je bent, welke achtergrond je ook hebt. Als je je niet gedraagt, ben je tuig, ben je crimineel, ben je verdachte of dader.

De **voorzitter**:
Uw laatste interruptie, meneer El Abassi.

De heer **El Abassi** (DENK):
Ik zal proberen om het kort te houden. Ik kan dan toch maar één conclusie trekken. Er is de politie, die bezwaren heeft over het handelen van deze agent. Er heeft een onderzoek plaatsgevonden, waarin is aangegeven dat het disproportioneel is. Van die beelden schrikken we allemaal, ook hier in de Kamer. Toch besluit mevrouw Coenradie alleen te luisteren naar het OM, dat onderzoek heeft gedaan. Nogmaals, het OM is niet onafhankelijk. Als hier zo veel verschillende meningen zijn, waarom zouden we dan niet een onafhankelijk onderzoek laten uitvoeren?

De **voorzitter**:
Mevrouw Coenradie, tot slot.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Ik wist niet dat het OM niet onafhankelijk was. Ik zie het wel als onafhankelijk, maar goed, dat even terzijde. Overigens, schrikt iedereen van die beelden? Nou, nee. Ik ben, en met mij heel veel mensen in de samenleving, denk ik, niet geschrokken van de beelden. Wat ik daar zag, was een agent die gewoon zijn werk deed. Dat verwacht ik ook van agenten, dat zij gewoon hun werk kunnen doen zonder elke keer te denken "o jee, word ik wel gesteund door mijn eigen organisatie?", "o jee, wat is de publieke opinie?" of "o jee, word ik niet gefilmd?" Daar wil ik niet aan bijdragen. Ik wil dat de agent alle vertrouwen en alle vrijheid krijgt om gewoon zijn werk te kunnen doen. Dat wil ik.

De **voorzitter**:
Ik wil even onderstrepen dat het OM in de dagelijkse handelingen zelfstandig is en ook onafhankelijk is. Laten we hier, tenzij de heer El Abassi iets anders bedoelde, geen twijfel over laten bestaan. Dan ga ik naar de heer Struijs.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Ik heb even een vraag, na het fantastische betoog van mevrouw Coenradie, waar 50PLUS volledig achter staat. Als je even kijkt, worden politiemensen onvoldoende gesteund. Dat delen wij. Maar zit er niet ook een verschrikkelijke weeffout in die politie met dat de directe leidinggevenden betrokken worden bij uitspraken rond disciplinaire trajecten? De slager keurt zijn eigen vlees. Ze horen gewoon hun mensen te steunen. Is JA21 bereid om eens met meerdere Kamerleden, zoals ik, te verkennen of we die weeffout eruit kunnen halen, zodat ze ook daadwerkelijk meer gesteund worden?

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Zeker. Alles wat eraan kan bijdragen, zou ik willen doen. Maar ik denk dat we niet alleen bezig moeten zijn met weeffouten. Ik denk echt dat we gewoon hele grote bezems moeten gaan kopen om daarmee door de organisatie heen te gaan, want er is echt wel sprake van dat daar ongelooflijk veel mis is. Als we daar niet grote stappen in gaan zetten, spreken we elkaar hier elk halfjaar over zonder dat daar enige verbetering in is. Daar vrees ik een beetje voor. Dus ik zou zeker gezamenlijk met de Kamer willen optrekken als het gaat om rigoureuze, grote stappen vooruit, want zoals ik al zei in mijn betoog: de diender begint het vertrouwen echt kwijt te raken. Dat zien we in het verzuim, in het verloop en in hoe zij inmiddels op straat durven te staan.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan zijn we gekomen bij de volgende spreker van de Kamer, mevrouw Faber namens de PVV-fractie.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Dank u, voorzitter. Het capaciteitstekort is zo langzamerhand een way of life geworden in de bv Nederland ook in de strafrechtketen, waar de politie functioneert als poortwachter, die niet enkel de werklast later in de keten bepaalt, maar ook potentiële veroordelingen voorkomt. In 2024 werd 47% van de ruim 755.000 aangiften direct afgewezen, waaronder 7.000 aangiften van ernstige misdrijven. 53.000 aangiften werden niet in behandeling genomen door het OM en/of de politie vanwege capaciteitstekorten. Kortom, met meer dan de helft van de aangiften wordt er niets

gedaan. Voorbeelden van ongewenste uitstroom die niet in lijn zijn met wet- en regelgeving, zijn geprioriteerde aangiften die niet in behandeling worden genomen of onderzoeken die te lang duren. De omvang? Die is onbekend. Waarom wordt dit niet bijgehouden? De politie kan niet aangeven wat de werkelijke kosten zijn per wet of per taak. Ondanks dat geschat wordt door de Algemene Rekenkamer dat het grootste deel van het politiebudget naar onderzoek gaat, voorzien de politiesystemen niet in die managementinformatie. Niet bekend is welke misdrijven worden onderzocht, of de prioriteit juist is, wat de doorlooptijd is en wat het resultaat is. Een kosten-batenanalyse is niet mogelijk. Sturen hierop: niet mogelijk. Wat wel mogelijk is, is dat er, geschat, 3,3 miljard aan belastinggeld naartoe gaat. En het resultaat? Ik weet het niet. Graag een reactie.

Steeds meer taken worden afgeschoven op de basisteams. Kosten basisteams? Geen idee. Kosten wettelijke politietaken? Niet bekend. Zonder deze informatie is sturen op doelmatigheid en doeltreffendheid onmogelijk. Het is dan ook niet vreemd dat het al jarenlang een zooitje is. Is de minister het ermee eens dat er een managementprobleem is? Waarom niet orde op zaken stellen en terug naar de kerntaken? Leuk hoor, voor de korpschef, dat ze mee mag doen als covoorzitter in de netwerkclub van een VN-organisatie inzake gendergelijkheid. Maar wat meer zoden aan de dijk zou zetten, is het stoppen van het organiseren van islamitische feestjes binnen de politie. Als de vrouw ergens een ondergeschikte positie heeft, dan is dat wel binnen de islam. Dit is voor de Amsterdamse wijkagente Mahasin Rahmouni geen probleem. Op haar politiekanaal schrijft ze dat de wereldwijde islamitische gemeenschap prachtig is. Dat is dus die gemeenschap met die ondergeschikte positie van de vrouw. De politie dient neutraliteit uit te stralen. Haar gedrag is verre van neutraal. Zij is euforisch over de massale opkomst van het antisemitische Rode Lijnprotest. Zij post allerlei filmpjes in politie-uniform in het Berbers. Zij juicht de koning van Marokko toe tijdens het Troonfeest: "Leve koning Mohammed VI!" Maar heeft zij niet een eed of belofte afgelegd op onze Grondwet, en aan ónze koning? Waar ligt haar loyaliteit? Het wordt tijd dat alle politieagenten enkel beschikken over de Nederlandse nationaliteit, om alle schijn rond loyaliteit te vermijden. Graag een reactie.

Voorzitter. Uit pure armoede gaan burgers zelf maar aan de slag. Zo pikt een kleinzoon het niet dat zijn 93-jarige oma achter haar rollator werd beroofd. Drie mannen met petjes en baarden rukten een gouden ketting van haar hals. Hij spoorde hen op en gaf die

informatie door aan de politie. Het is te hopen dat die daar wat mee doet. Gelukkig deed hij geen aangifte in Rotterdam, want daar is de kans het grootst dat je aangifte direct in de prullenbak verdwijnt. Het verschilt namelijk per regio of men wel of niet aan de slag gaat met je aangifte. Hoe is dat mogelijk? Graag een reactie.
Dan worden er ook nog arrestantencellen gesloten in Spijkenisse en in het centrum van Rotterdam. Dat zou de veiligheid op straat vergroten. Hoe dan? De aanrijtijden om arrestanten onderdak te bieden worden langer, zeker met al die wegwerkzaamheden. Zijn de arrestantenbewakers doorgestroomd in de basisteams, of was hun nevenfunctie het budget vast te houden voor de vacatures voor agenten en rechercheurs die nog geworven moesten worden? Hoe de kosten van de basisteams zijn opgebouwd, is namelijk niet inzichtelijk voor het parlement. Ik kan mij niet voorstellen dat de politietop dat niet inzichtelijk heeft. Graag een reactie.
Voorzitter. Ook winkeliers en pomphouders hebben het heft in eigen hand genomen, omdat de politie zich terugtrekt van kleine vergrijpen zoals winkeldiefstal en gratis je auto aftanken. Met de regeling dat een betrapte dief belooft €242 en de schade te betalen kan de zaak worden afgedaan zonder aangifte. Veel politieteams weigeren echter ondernemers te voorzien van adresgegevens van verdachten. Ondernemers kunnen dan niet checken of in een brief het juiste adres wordt opgegeven. Hoe kan het dat veel politieteams verzaken in hun overheidstaak? Graag een reactie.
O ja, en dan mogen asielzoekers ook nog ongestraft met valse ID-bewijzen rondlopen van de Hoge Raad. Hiermee heeft de Hoge Raad een vrijbrief afgegeven voor onder andere winkeldiefstallen. En de winkeliers? Zij zullen gedwongen zijn deze kosten door te berekenen aan de consument.
Tot zover.

De **voorzitter**:
Dank u wel. De volgende spreker van de zijde van de Kamer is de heer Struijs van 50PLUS.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Dank, voorzitter. 50PLUS blijft maar herhalen dat de rechtsstaat onder water staat. Dat geeft enorm veel druk op het handelingsperspectief van de politie. Geen of nauwelijks

gevangenissen, de rechters kunnen het niet meer aan, het OM kan de zaken niet meer aan, en ondertussen buffelt de politie maar door.
Ik ga op twee dingen in, gezien de beperkte spreektijd. Ik ga in op het bewaren van de politiegegevens. Ik ben in twee werelden terechtgekomen. Ik ben nu van de wetgevende macht en ik verbaas me ten zeerste over de brief die we net een dag voor het reces kregen. Het was een ultieme poging. Waar hebben we het dan over? Het wordt gemarginaliseerd. Laten we er even in duiken: artikel 8, Wet politiegegevens en de old- en coldcasezaken. Old- en coldcasezaken zijn zaken van twaalf of meer jaar geleden. Die kunnen worden toegewezen. Dat zijn niet alleen die verschrikkelijke moord- en doodslagen, maar dat zijn ook overvallen waarbij geschoten is en mensen hopen dat er ooit een dader wordt gevonden. Of denk aan die dame die meerdere keren verkracht is en hoopt dat er ooit een dader wordt gevonden.
Die gegevens zijn wel cruciaal, ook al heb je alleen maar door rood licht gelopen tien jaar geleden, want dat plaatst iemand in de omgeving van de plaats delict als je een DNA-hit hebt. Bij old- en coldcasezaken heb je het dus niet alleen over moord- en doodslagen; nee, je hebt het over vele tienduizenden slachtoffers, die thuis verlangend zitten te wachten op, na vijftien jaar, toch nog iets van rechtvaardigheid, dus we gaan het probleem hier niet bagatelliseren en ook niet overdrijven.
Maar we hebben het ook over artikel 9, over de georganiseerde misdaad. We hadden Holleeder en kornuiten nooit achter de tralies gekregen als we niet de gegevens van tien jaar terug hadden kunnen gebruiken. Ja, als een zaak afgesloten is, gaat die ook door de vernietiging. Als het door de vernietiging gaat, weet je niet wat wel en niet relevant is. Als een meneer na tien jaar in Colombia wordt aangehouden, waar hij ondergedoken zat, kunnen er opeens toch verbanden blijken te zijn. Dáár hebben we het over. Ik heb noodkreten gekregen in de trant van: joh, waarom pakt de minister dit niet aan? Ik kom in een andere wereld als ik zo'n ministerie binnenloop. Maak het niet kleiner. Ik heb het over de artikelen 8 en 9 van de Wet politiegegevens. Wij zijn van de wetgevende macht. De hele Kamer schreeuwt hier al jaren om en de slachtoffers zitten verbijsterd te kijken dat privacy boven de slachtoffers van dit soort ernstige misdrijven gaat. Ik ben dat echt zat. Dit moeten we nooit meer zo framen.
We gaan dus met z'n allen aan de slag, want er zíjn mogelijkheden. De juristen, politiemensen en rechters die ik spreek, zeggen dat er mogelijkheden zijn voor de wetgevende macht. Verander de wet, zoals mevrouw Van der Plas terecht aangaf. Nu

de schouders eronder. Dit kunnen we gewoon niet maken tegenover de democratie, want dit heeft vele doorwerkingen in onze democratie. Mensen voelen zich niet meer gehoord. Ze zeggen: "Er zijn heel veel problemen in de wereld, maar ik dan? Mijn oma is vermoord." Of: "Ik ben twaalf jaar geleden neergeschoten bij een overval; nooit meer hoop, is dat het dan?" Als dit doorgaat … De politie is bezig met een vernietigingsplan. Ze moeten wel. Nou, als dit doorgaat, is het op 2 januari groot feest in de bajes of in een café in Amsterdam-Zuid waar ze nog steeds regelmatig bij elkaar komen: we zijn ermee weggekomen! Ik maak me hier echt druk over. Dus minister, schouders eronder en geef handreikingen, want het is wel degelijk juridisch mogelijk.

De **voorzitter**:
Sorry, meneer Struijs. U sprak met zo veel passie dat ik u bijna niet durfde te onderbreken, maar de plenaire vergaderbel gaat, dus we wachten even tot die is afgelopen. Gaat u door.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Ja, ik zat zo in mijn betoog dat ik gewoon door de bel heen heb gepraat. Daar spreekt jarenlange politie-ervaring uit, hè?
Ik ga door met de aangiftes. De hele opsomming die mijn buurvrouw gaf, klopt als een bus. Moet u zich eens voorstellen: mensen doen vaak al geen aangifte meer omdat ze moedeloos zijn, maar het aantal niet-opgevolgde aangiftes komt alsnog neer op 185 per dag. Dat zijn 185 teleurstellingen per dag omdat er gewoon niks aan gedaan wordt. Laat u zich niks wijsmaken: soms zijn de aangiftes zonder opsporingsindicatie. Je kunt gewoon even de straat in lopen om te kijken of er deurbelcamera's zijn, maar daar hebben we geen tijd voor. Het aantal ligt dus echt veel hoger.
We moeten echt naar oplossingen. De niet-operationele sterkte bij de politie is veel te groot; daar ben ik het zo mee eens. Ik heb nog nooit zo veel beleidsdrukte meegemaakt als de laatste jaren. Als je een goed idee hebt op de werkvloer, kom je er bijna niet doorheen, want je moet door drie bestuurslagen heen en dan kom je ook nog eens terecht bij het ministerie, dat er iets van vindt. Stop met die beleidsdrukte en zorg voor flexibiliteit, zodat we de beleidsdrukte sneller naar beneden kunnen drukken en die kunnen overhevelen naar meer rechercheurs en noem maar op. Dit is voor ons namelijk echt cruciaal aan het worden. De rechtsstaat staat onder water en daar gaan wij nu alles

aan doen, met moties, wetswijzigingen et cetera, het maakt me allemaal niet uit. We staan er helemaal klaar voor, want het wordt een steeds groter probleem. Het is echt het uur U. Ik hoop dat we straks van de minister terughoren dat hij de urgentie met ons deelt.
Nog even een laatste punt. Wil de minister nog eens heel goed kijken naar de mentale blessures en de weerbaarheid? Ik vind het zo schrijnend dat iedereen binnen de politie zegt: o, ik heb gelukkig ook in militaire dienst gezeten, want dan word ik wel geholpen. De forensisch rechercheur die na 160 lijken nu met pensioen is en ineens PTSS krijgt, omdat hij een herbeleving krijgt, kan bij zijn huisarts terecht. We hebben geen veteraneninstituut voor de politie. Zullen we nou eens met z'n allen iets optuigen zodat de mensen die aan de frontlinie staan en onze democratie in stand houden, geholpen worden met de zorg die ze nodig hebben? Ik wil graag een reflectie van de minister hierop.
Ik dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u zeer. Dan komen we bij de volgende spreker van de zijde van de Kamer: mevrouw Straatman van het CDA.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik namens het CDA onze steun uitspreken voor al onze agenten, voor de mensen die iedere dag voor onze veiligheid opkomen. Dat krijgt alleen maar meer gewicht na de vreselijke gebeurtenissen in Overasselt. Ik wens de gewonde agenten en hun families heel veel sterkte toe.
Juist tegen die achtergrond vind ik het heel zorgwekkend dat agenten niet alleen fysiek, maar ook online steeds vaker onder vuur komen te liggen. De politiechef van Midden-Nederland, mevrouw Hondema, deed deze zomer in de Volkskrant een terechte oproep: ga als samenleving niet af op drie seconden beeld uit een filmpje. Maar wat als dat toch gebeurt? Welke bescherming is er dan voor een agent, ook wanneer achteraf blijkt dat het gebruikte geweld rechtmatig was? Die filmpjes blijven immers zonder context circuleren. Wat ons betreft vraagt dat om een aanvullende socialmedia-aanpak vanuit de politie, om agenten die hierdoor in de knel komen, te ondersteunen en beschermen. Hoe kijkt de minister hiernaar?

Voorzitter. Dan de flexibiliteit van de politieorganisatie. Ik blijf het herhalen: geef binnen de begroting meer ruimte voor maatwerk in de politieformatie, zodat een basiseenheid daadwerkelijk kan inspelen op de criminaliteit die daar, op dat moment, speelt. Dat zou bijvoorbeeld kunnen betekenen dat een wijkagent op een bepaalde plek plaatsmaakt voor een forensisch expert, omdat daarmee effectievere opsporing mogelijk is. Eerder hebben wij daarover een motie ingediend. Wat is daarvan de stand van zaken?
Voorzitter. Flexibiliteit veronderstelt ook transparantie en financiële verantwoording. Die randvoorwaarden zijn niet op orde. Deze zomer was ik op werkbezoek bij de districtsrecherche. Daar zag ik van dichtbij hoeveel goed werk daar wordt verricht, maar ik zag ook hoeveel informatie niet wordt vastgelegd, zoals ook de Algemene Rekenkamer vaststelt, bijvoorbeeld hoeveel uur een bepaalde opsporingshandeling kost of hoelang een onderzoek uiteindelijk duurt. Kennis is de basis van sturing, dus welke concrete stappen zetten de minister en de politieorganisatie op dit gebied? Wanneer zijn de ICT-systemen van de politie zover dat meer inzicht mogelijk is? Kan de minister een tijdlijn geven? Hoe gedetailleerd wordt die informatie straks beschikbaar? Is de minister bereid om in bepaalde basisteams of eenheden nu al meer te sturen op tijd, middelen en mensen?
Voorzitter. Dan privacy en veiligheid. Daarin moeten we steeds een balans zoeken, maar ons bekruipt het gevoel dat privacy in Nederland te vaak absoluut wordt beleefd. Daarom is de CDA-fractie positief over de reactie van de minister gisteren op de breed ingediende motie om een wettelijke grondslag te creëren om bewaartermijnen van politiegegevens te verlengen. Want laat duidelijk zijn: de gevolgen van vernietiging van politiegegevens zijn zeer vergaand, niet alleen voor cold cases maar ook voor de aanpak van huiselijk geweld, femicide en georganiseerde criminaliteit. Het is goed dat de minister het zoekproces vervolgt en kijkt naar een gefaseerd plan, want openbareordedata en gegevens rond noodmeldingen zijn immers van een totaal andere orde dan meldingen van huiselijk geweld of tapgegevens uit onderzoeken naar georganiseerde criminaliteit. Ook gisteren gaf de minister weer aan dat het juridisch ingewikkeld is, omdat niet vaststaat dat algemene politiegegevens cruciaal zijn voor het oplossen van cold cases. Maar past de term "cruciaal" eigenlijk wel bij de praktijk van het opsporingsonderzoek? Want bepaald bewijs is misschien niet de smoking gun, maar wel het laatste puzzelstukje om een zaak rond te krijgen of om vervolgstappen te zetten.

Helpt het de minister dan niet om met een ander criterium, met een andere bril, naar dit dossier te kijken, zo vraag ik hem.
Dan het TOOI. De kritiek van de Autoriteit Persoonsgegevens leidt nu tot een aangepaste werkwijze bij de politie, terwijl de minister aangeeft nog niet te kunnen overzien wat de gevolgen zijn voor de informatiepositie van politie en gezag. Maar voor het CDA is één ding duidelijk: het TOOI moet effectief blijven. Waarom wordt het wettelijke kader van artikel 3 Politiewet niet op voorhand nu al uitgebreid, zoals dat ook ophanden is voor online informatievergaring?
Voorzitter. Tot slot voetbal en veiligheid. Te vaak gaat het mis in onze voetbalstadions. En ja, clubs moeten meer doen om de veiligheid in hun stadions te bewaken, maar kunnen die clubs dat altijd alleen? Nee, is het antwoord van het CDA, want ook uit het rapport over vuurwerk blijkt dat achter de ultra's in de harde kern georganiseerde netwerken schuilgaan. Wat zichtbaar wordt in het stadion kan het topje van de ijsberg zijn van een veel groter crimineel netwerk. En daarbij past wat het CDA betreft niet langer alleen een lokale aanpak. De KNVB vraagt daarom al langer om landelijke opschaling, bijvoorbeeld via een landelijke taskforce voor ondermijnende voetbalcriminaliteit. Het CDA ziet daar de meerwaarde van in. Dus mijn slotvraag is: hoe kijkt de minister hiernaar? Ziet hij ook dat juist zo'n landelijke aanpak uiteindelijk politiecapaciteit bij individuele wedstrijden kan besparen?
Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Er is een interruptie van mevrouw Bikker namens de ChristenUnie.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Ik kan me aansluiten bij veel van wat collega Straatman zegt. Zij benoemde ook het TOOI. Dat is echt wel de plek, zie ik, waar al tijdenlang informatie wordt verzameld, terwijl de wettelijke basis niet op orde is, met alle risico's van dien. Ze gaf terecht aan dat ze vindt dat er een wettelijke basis voor moet komen als je grondrechten inperkt. Dat kan nodig zijn voor de opsporing, want ik wil ook dat boeven gepakt worden, maar er moet wel een wettelijke basis zijn. Is de CDA-fractie bereid om daar een stevige, harde termijn aan te koppelen? Ik zat een beetje terug te bladeren en ik zag dat in 2013 al duidelijk was dat het niet goed zat, dus het duurt al zo lang. Kan de CDA-fractie

daarover meer helderheid verschaffen? Hoopt ze met mij op een harde toezegging van de minister over wanneer dit voor elkaar is? Want anders moet de Kamer er iets van gaan vinden.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Dank aan mevrouw Bikker voor deze hele duidelijke vraag. Ik maak me inderdaad veel zorgen over het TOOI-traject. We zien nu dat er een ingewikkeld rapport ligt van de Autoriteit Persoonsgegevens. Die zegt eigenlijk: "Kamer, kies. Wilt u doorgaan met het TOOI, regel dan een wettelijke grondslag. Of wilt u niet doorgaan met het TOOI?" Nou, het antwoord van het CDA is duidelijk: die TOOI-informatie is dermate cruciaal dat we daarmee door moeten gaan. Dat zeggen ook alle burgemeesters: geef ons alsjeblieft die informatie. Dat kan ook heel veel politiecapaciteit besparen. Maar tegelijkertijd zie ik dus nu de reactie van de minister. Die zegt: "We gaan de werkwijze aanpassen en we weten eigenlijk niet helemaal wat dit betekent voor de informatiepositie. We gaan daarna pas verkennen of we met een wettelijk traject moeten komen." We hebben een Wetboek van Strafvordering met inmiddels tien boeken, met volgens mij duizenden artikelen. Tegelijkertijd hebben we voor de handhaving van de openbare orde één artikel. Ik denk dat iedereen kan begrijpen dat dat niet werkt. Daarom mijn oproep aan de minister. Er loopt een traject met het wetsvoorstel over online informatievergaring. Kunnen we niet nu al dat traject in gang zetten zodat we niet over een jaar tot de conclusie komen dat de informatiepositie is verslechterd? Want dat zou ik echt koste wat kost willen voorkomen.

De **voorzitter**:
Dank u wel. De volgende spreker van de zijde van de Kamer is mevrouw Martens-America namens de VVD.

Mevrouw **Martens-America** (VVD):
Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat heel Nederland de afgelopen weken heeft mogen zien hoe goed onze politie is, met de snelheid waarmee 35 verdachten zijn aangehouden. Ik denk dat het ook belangrijk is om dit te blijven benadrukken, omdat wij terecht kritisch zijn wanneer dat nodig is. Ik wil ook mijn steun en dank uitspreken aan de gewonde politieagenten. Ik wens hun veel sterkte bij het herstel. De VVD is altijd helder geweest over hoe belangrijk een sterke politie is voor een veilige samenleving.

Juist daarom is het belangrijk dat we kritisch blijven kijken naar wat goed gaat en wat beter kan en het gesprek hierover met elkaar voeren.
Voorzitter. In mijn bijdrage wil ik graag ingaan op drie onderwerpen, ook gezien het feit dat we gisteravond een groot aantal tweeminutendebatten hebben gehad, namelijk aangiftes die blijven liggen, inzicht in de begroting van de politie, en bewaken en beveiligen. Uit het rapport van de Algemene Rekenkamer, dat wij allemaal hebben gelezen, blijkt dat er in 2024 ongeveer 10.000 aangiften van ernstige misdrijven niet zijn behandeld. Van deze 10.000 zaken werden er 7.000 direct bij aankomst afgewezen. 3.000 zaken zijn tijdens de behandeling vroegtijdig beëindigd door een tekort aan personeel bij de politie en het OM. Dat zijn wat mij betreft zorgwekkende cijfers. Ik vraag de minister dan ook welke gevolgen dit volgens hem heeft voor onder andere de slachtoffers én de opsporing. Dus heel concreet: wat zijn de daadwerkelijke gevolgen van deze cijfers? Gelukkig heeft deze minister, dit hele kabinet, aangegeven dat er 114 miljoen euro extra wordt vrijgemaakt om deze capaciteit te versterken. Maar toch vraag ik de minister of dit voldoende is. Hoe werkt hij zo snel mogelijk toe naar die voldoende capaciteit? Daarnaast vraag ik de minister ook andere maatregelen te overwegen naast het vrijmaken van extra financiële middelen om de capaciteit weer op orde te krijgen. Er zijn een aantal suggesties hier genoemd, bijvoorbeeld door mevrouw Van der Plas. Volgens mij moeten we op dit moment overal naar kijken.
Dan de begroting, iets wat wij hier meermaals en vaak met elkaar bespreken, en waarover de frustratie inmiddels breed gedeeld is. In 2021 ging er 6,4 miljard van de totale JenV-begroting naar de politie. In 2025 was dit 8,6 miljard. In vier jaar tijd is er dus 2,2 miljard euro aan toegevoegd. Het totale budget van de politie is opgelopen naar de helft van de JenV-begroting. Het is dan ook lastig te begrijpen dat ondanks deze forse stijging er nog altijd 10.000 aangiftes blijven liggen. En dat terwijl de Rekenkamer heeft geconcludeerd dat de minister en de korpschef onvoldoende zicht hebben op welk deel van deze middelen daadwerkelijk aan opsporing wordt besteed. Ik sluit me dan ook aan bij de vragen die eerder zijn gesteld. Het is voor ons lastig om te beoordelen waar het geld terugkomt en of dat het hardst nodig is, wat in theorie toch onze kerntaak is in dit huis.
Voorzitter. Mijn partij vraagt al langer om duidelijke inzage in en doorlichting van de begroting van de politie. Het is goed dat de minister de ambitie deelt om de doorlichting met de Kamer te delen, maar tegelijkertijd zou het nog enkele jaren kunnen duren

voordat dit inzicht er voldoende is. Als we willen kunnen beoordelen of het politiebudget doelmatig en effectief wordt ingezet, is dit inzicht voor ons noodzakelijk. Ik vraag de minister dan ook waarom dit nog zo veel jaren zou moeten duren. Welke tussenstap is hierbij eventueel mogelijk?
Dan tot slot, voorzitter, bewaken en beveiligen. Het punt bewaken en beveiligen, dat we niet vaak genoeg zouden kunnen benadrukken …

De **voorzitter**:
Mevrouw Martens-America, ik heb een interruptie. Excuus, u mag zo aan het laatste blokje beginnen.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Ik heb even een vraag aan mevrouw Martens-America. Zij geeft aan dat er inzage moet komen in hoe het geld wordt besteed. Het is in feite al jaren totaal niet inzichtelijk. Maar moeten wij als Kamer niet een keer nadenken over of we zo'n begroting nog wel moeten goedkeuren? Want hoe kun je nou iets goedkeuren waar je totaal geen inzicht in hebt?

Mevrouw **Martens-America** (VVD):
Dank voor deze vraag. Het wegstemmen van een begroting vind ik nogal wat, want daarmee dien je eigenlijk indirect een motie van wantrouwen in tegen iedereen die werkt bij de politie en stel je per definitie dat zij zich niet doelmatig houden aan de afspraken die wij hier hebben gemaakt. Dat vind ik wat ver gaan. Maar ik deel de urgentie die ik opmerk in de vraag van mevrouw Faber wel degelijk, want we krijgen al jaren te horen dat het niet kan. Dus volgens mij zijn we nu op het punt aangekomen … Ik bemerk die urgentie bij de minister zelf ook. Hij heeft ons al meerdere malen aangegeven dat hij dit ook wil. De vraag is nu wel waarom het niet kan. Volgens mij zijn we daar nu aangekomen. Laten we boven tafel krijgen waarom het niet kan, wie dat tegenhoudt, waarom het wordt tegengehouden en dan met z'n allen kijken wat er beter kan, maar ik ga niet per definitie de hele politiebegroting wegstemmen.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Ik zeg niet dat iedereen daar verantwoordelijk voor zou zijn bij de politie; ik vind het meer een zaak van de politietop. Ik denk dat de mensen op straat en in de teams echt wel hun

beste beentje voorzetten. Dat hebben we ook wel gezien in Overasselt. Ik bedoel: ga er maar aan staan, aan zo'n actie. Dus chapeau daarvoor. Maar ik vind wel dat de politietop iets heeft uit te leggen. Ik denk dat we daar wel een keer wat harder op in mogen zetten, want het is zo langzamerhand gewoon niet te verteren. Ik zei het al: naar onderzoek gaat er 3,3 miljard. Dat is dan geschat door de Algemene Rekenkamer, want dat kunnen we niet ergens uit destilleren. Er gaat 3,3 miljard naartoe, maar we weten niet wat het resultaat is. Het is 3,3 miljard belastinggeld. Ik vind dat daar gewoon een keer verantwoordelijkheid over moet worden afgelegd. Dan moeten we ons wel een keer op ons hoofd krabben: zit die politietop wel op de juiste plek?

De **voorzitter**:
Mevrouw Martens-America, tot slot.

Mevrouw **Martens-America** (VVD):
Als je het hebt over zware instrumenten als tegen een begroting stemmen, zou dat in dit geval betekenen dat de 600 miljoen extra die structureel beschikbaar is gekomen, ook wordt weggestemd. Dat is het lastige. Dus volgens mij is dat niet het middel waar we naar moeten kijken. Ik deel de frustratie van mevrouw Faber volledig. Volgens mij geldt dat voor het hele rijtje sprekers dat mij is voorgegaan. De vraag is waarom de politietop op deze manier kan handelen en reageren op de verzoeken vanuit de Kamer. Dat is ook de vraag die ik wil doorgeleiden naar de minister. Dat is volgens mij waar we hier met z'n allen over moeten debatteren. Volgens mij vinden we allemaal exact hetzelfde en moeten we alleen even kijken welke middelen we uiteindelijk kunnen inzetten om hier wat aan te doen.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Daar wil ik nog even op voortborduren. Wij hebben de afgelopen keer als enige partij niet ingestemd met de begroting van JenV. Dat had niet alleen te maken met de situatie toen, maar ook met het feit dat het perspectief er niet is. De Algemene Rekenkamer zegt ook: bij de eerstvolgende keer dat wij met jullie zitten, wordt het dezelfde boodschap, namelijk dat de boel niet op orde is. Dat vind ik nogal zorgelijk. Dan hoor ik de opmerking: we moeten kijken welke middelen we kunnen inzetten. Nou, er zijn niet heel veel smaken. Je kunt op een gegeven moment de begroting wegstemmen, je kunt een

motie van wantrouwen indienen bij deze minister of je kunt de minister verzoeken om de korpsleiding en consorten naar huis te sturen. Heel veel smaken zijn er niet. We kunnen wel zeggen dat we nog verder gaan kijken naar andere mogelijke middelen en manieren, maar dat hebben we volgens mij wel geprobeerd. Als we niet een van deze dingen aanraken -- ik kijk de hele Kamer hier eigenlijk voor aan -- en hier geen stappen in zetten, dan voeren we elke keer hetzelfde gesprek met elkaar. Dan zijn we gewoon een tandeloze Tweede Kamer. Dus mijn concrete vraag aan mijn collega is: wat denkt zij dan dat we moeten inzetten?

De **voorzitter**:
Ik ga echt iets strenger worden. Het zijn te lange betogen en dan komt er één korte vraag. Die had gelijk gesteld kunnen worden.

Mevrouw **Martens-America** (VVD):
Volgens mij hebben wij hier onder andere ook een debat met de minister, met exact dezelfde vragen. Met alle respect, ik vind het wegstemmen van een begroting, inclusief de verhoging en de toevoeging van al die middelen die zo hard nodig zijn om te voorkomen dat die 10.000 zaken blijven liggen, wat plat. Ik denk dat we beter kunnen dan dat. Aan het wapperen met een motie van wantrouwen richting de minister, nog voordat hij hier antwoorden heeft gegeven, doe ik ook niet mee. Volgens mij moeten we afwachten wat de minister zo gaat antwoorden op onze gedeelde zorg, die wij heel serieus nemen. Mijn voorganger, Ingrid Michon, is hier ook al heel lang mee bezig. Laten we afwachten wat zo de antwoorden zijn van de minister en laten we kijken wat we daarmee kunnen. Want volgens mij is ons gezamenlijke doel om inzicht te krijgen in de politiebegroting, en niet om een wedstrijdje te voeren in wie de zwaarste middelen op tafel kan gooien, want daar lossen we uiteindelijk echt helemaal niets mee op.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Nee, ik ben ook heel erg benieuwd. Daarvoor zit ik hier ook, om te wachten op de antwoorden van de minister. Alleen, ik voorzie dat we morgen denken: wat hebben we nu eigenlijk concreet met elkaar veranderd en wat gaan we nu concreet veranderen? Dit is namelijk keer op keer hetzelfde gesprek. Dit is keer op keer. Het is niet de eerste keer dat we hier met elkaar zeggen: goh, jeetje, dat valt toch allemaal wel tegen; wat hebben

we toch een hoop op te ruimen. Dit is niet de eerste keer. Dus ik ben wel benieuwd wanneer dan wel de grens bereikt is. Het gaat mij er niet om wie hier de grootste spierballentaal heeft, maar het gaat mij wel om de vraag: wanneer pakken we nou eens door, of blijven we gewoon een beetje aanmodderen? Daar ben ik vooral benieuwd naar.

De **voorzitter**:
Martens-America, tot slot. Maar ik vraag u ook gelijk om daarna door te gaan met uw betoog, als u hier nog op wilt ingaan.

Mevrouw **Martens-America** (VVD):
Mevrouw Coenradie begint zelf over spierballentaal. Die heb ik hier niet gebruikt. Mevrouw Coenradie begint zelf over moties van wantrouwen, het wegsturen van de politietop, et cetera. Ik probeer aan te geven dat ik daar niet aan meedoe. Ik geloof niet dat we daar iets mee oplossen. Het is voor mij zeer serieus dat we inzicht gaan krijgen in de begroting, simpelweg omdat er geld wordt vrijgemaakt voor meer blauw op straat. Dat komt niet zichtbaar terug. Dat is volgens mij het vraagstuk dat we hier met z'n allen moeten oplossen. Ik ben heel benieuwd naar de antwoorden van de minister. Volgens mij kunnen we daarna met z'n allen hetzelfde doel nastreven en kijken hoe we dat hier gaan regelen. Maar onderling een beetje spierballentaal uitwisselen: dat is niet mijn politieke stijl. Dat laat ik aan mevrouw Coenradie.

De **voorzitter**:
Vervolgt u uw betoog. Ja, uw allerlaatste interruptie, mevrouw Faber. Ik moest het even checken.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Over spierballentaal gesproken: ik denk dat we die juist missen bij de bewindspersonen op Justitie. Want laten we niet vergeten: de afgelopen tien jaar waren het hoofdzakelijk VVD-ministers, op eentje na, en dat was een CDA'er. Dat was Grapperhaus. Maar ik bedoel: dat was dan de partij van law and order. Nou, niks law and order. Het is al tien jaar hommeles. Dan kunt u wel zeggen tegen mijn collega dat ze niet moet wapperen met een motie van wantrouwen, maar op een bepaald moment is de emmer vol. En dat

is nu zo langzamerhand bereikt. Er moet nu een keer orde op zaken gesteld worden. En dan zegt u: ja, maar als we een begroting wegstemmen, komt die 600 miljoen extra er niet bij. Maar wat gaat er met die 600 miljoen gebeuren? We weten nu al niet wat er met die miljarden gebeurt. Gaan we dan nog een keer ruim 0,5 miljard erbij storten, in de hoop dat er dan misschien wat gaat gebeuren? Wat is dat voor onzin! De mensen kunnen de rekeningen niet meer betalen.

De **voorzitter**:
Oké, en uw vraag?

Mevrouw **Faber** (PVV):
Ja, maar dat heeft er wel allemaal mee te maken!

De **voorzitter**:
Nee, het is een te lang betoog.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Ze betalen er wel voor. Dat kunnen we toch gewoon niet maken? We moeten toch gewoon weten waar die miljarden naartoe gaan? Hoe kan het dan dat er in vrijwel tien jaar lang VVD-bewind niks is gebeurd? Het wordt juist een keer tijd dat er spierballentaal wordt gesproken, ook door de ministers van Justitie.

De **voorzitter**:
Oké. Mevrouw Martens-America, tot slot.

Mevrouw **Martens-America** (VVD):
Ik hoorde geen vraag. Nogmaals, ik heb vrijwel dezelfde bijdrage als mevrouw Faber geleverd. Dat betekent dat we allemaal dezelfde informatie boven tafel willen. Ik ga ervan uit dat de minister ons daar zo antwoorden op kan geven. Ik kan mevrouw Faber dat inzicht niet geven. Dus u kunt het mij wel vragen, maar ik heb het niet. Ik wil het ook. Dat is volgens mij waarom we hier zitten. Dus ik ben oprecht heel erg benieuwd naar de beantwoording: waarom krijgen we dat niet? Dat is waarom we hier zitten.

De **voorzitter**:
Oké, gaat u door, mevrouw Martens-America.

Mevrouw **Martens-America** (VVD):
Dank, voorzitter. Mijn laatste punt gaat over bewaken en beveiligen. Ik kan namelijk niet vaak genoeg benadrukken hoe belangrijk het werk is dat deze mannen en vrouwen doen. Zij beveiligen onze rechters, officieren van justitie, advocaten, journalisten …

De **voorzitter**:
Even: het is gewoon netjes als we stil zijn als een collega aan het woord is. Laten we ook niet buiten de microfoon praten.

Mevrouw **Martens-America** (VVD):
Dank u wel. De druk op dit stelsel neemt de laatste jaren behoorlijk toe. Ik vraag de minister dan ook wat hij op dit moment doet om de druk op dit stelsel op te vangen. Hebben we voldoende capaciteit? In juni verscheen er bij de NOS een bericht dat de Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging, de DKDB, achterloopt met trainingen, waardoor medewerkers onbevoegd zijn en niet kunnen worden ingezet. Ik wil de minister vragen hierop te reflecteren. Hoe gaat hij ervoor zorgen dat deze bijscholing weer op orde komt?
Voorzitter, tot slot. Hier wil ik mijn bijdrage mee afsluiten: ik kijk uit naar de beantwoording van de minister. Volgens mij heeft het interruptiedebatje zojuist laten zien dat we allemaal enorm uitkijken naar de beantwoording van de minister. Dan gaan we op naar een tweede termijn.
Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel. De heer Van Dijk namens de SGP-fractie.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Dank, voorzitter. Ik spreek mede namens de Groep Markuszower. Gerechtigheid verhoogt een volk, lezen we in het Bijbelboek Spreuken. Het omgekeerde is helaas ook waar. Wanneer rechtshandhaving tekortschiet, brokkelt het gezag van de overheid af.

Burgers moeten erop kunnen vertrouwen dat de overheid hen beschermt en dat de politie onbevangen optreedt.
Voorzitter. De SGP hecht aan een politiekorps dat gezag uitstraalt, professioneel opereert en stevig is geworteld in de waarden van de democratische rechtsstaat. Daarom heeft de SGP zorgen over de nadruk die de afgelopen jaren binnen delen van de politieorganisatie is gelegd op diversiteitsbeleid en culturele achtergrond. De politie moet er voor iedere Nederlander zijn, maar bij de werving en selectie moet uiteindelijk altijd kwaliteit leidend zijn. Kan de minister bevestigen dat afkomst, etniciteit of culturele achtergrond niet bepalend zijn bij de uiteindelijke selectie van kandidaten? Hoe voorkomt hij dat streefcijfers of diversiteitsdoelstellingen de indruk wekken dat verschillende maatstaven worden gehanteerd? De SGP maakt zich daarnaast zorgen over de bredere vraag welke normen en waarden binnen de politie worden overgedragen. Welke aandacht krijgt de neutrale en professionele politiecultuur binnen de opleiding? Hoe krijgen de bescherming van minderheden en de bestrijding van antisemitisme vorm?
Voorzitter. Joodse Nederlanders moeten zich veilig kunnen voelen in hun eigen land. Helaas zien we het tegenovergestelde gebeuren. Er zijn steeds meer signalen van intimidatie, bedreiging en sociale uitsluiting. Sommige Joodse Nederlanders overwegen zelfs te emigreren, omdat ze onvoldoende vertrouwen hebben in hun veiligheid. Dat is een ernstige aanklacht tegen onze samenleving. De SGP heeft daarom grote moeite met signalen dat antisemitisme niet altijd met de vereiste scherpte wordt aangepakt. Ik noem het recente incident in Amstelveen, waarbij een Joodse jongeman werd lastiggevallen, geïntimideerd en bedreigd. Vervolgens zou de zaak zijn afgedaan nadat excuses werden aangeboden op voorspraak van de politie. Klopt dit, vraag ik de minister. Het aanbieden van excuses is toch geen serieuze afschrikwekkende aanpak van antisemitisme? Hoe denkt de minister dat deze aanpak bijdraagt aan het vertrouwen in het politiegezag?
De SGP krijgt van de minister keer op keer terug dat antisemitisme stevig wordt aangepakt. Het kabinet organiseert inderdaad mooie praatsessies met Joodse organisaties, maar ik zie er weinig van terug in de aanpak van antisemitisme op straat. Dit leidt niet alleen tot een verdere daling van de aangiftebereidheid, maar ook tot een almaar groter wordend verlangen van Joden om Nederland te verlaten. Welke prioriteit geeft de politie thans aan de bestrijding van antisemitisme? Zijn hiervoor voldoende

gespecialiseerde functionarissen beschikbaar? Worden incidenten adequaat geregistreerd? Welke definitie wordt hierbij gehanteerd? Welke concrete verbeteringen zijn sinds de gebeurtenissen van de afgelopen jaren doorgevoerd? De SGP wil echt meer progressie zien. Dat de bescherming van slachtoffers achterblijft, constateert ook de Algemene Rekenkamer. Welke verbetermaatregelen neemt de minister om hun meer recht te doen?
Voorzitter. De rechtsstaat vraagt ook dat grenzen worden gehandhaafd, zo ook in het demonstratierecht, waar met regelmaat leuzen worden gebezigd die niet slechts politiek van aard zijn maar die uitmonden in vijandigheid tegenover Joden, het verheerlijken van geweld of andere strafbare uitingen. Dan mag de overheid niet passief blijven. Kan de minister aangeven hoe de politie wordt getraind in het herkennen van antisemitische uitingen tijdens demonstraties? De SGP krijgt geregeld te horen dat men zich hierbij verschuilt achter de context van het conflict in het Midden-Oosten. Hoe voorkomt de minister dat Joodse Nederlanders hun veiligheid moeten bekopen met dit soort slappe excuses?
Voorzitter, tot slot. Ik sluit me hierbij voor een deel ook aan bij wat eerder door collega's is gezegd. De SGP maakt zich grote zorgen over berichten dat cruciale politiegegevens ondanks de inspanningen van deze minister mogelijk vernietigd moeten worden vanwege wettelijke bewaartermijnen. Dat is een doorn in het oog van nabestaanden, zeker nu nieuwe onderzoeksmethoden het mogelijk maken om oude zaken alsnog op te lossen. De SGP vindt het een uiterst teleurstellende uitkomst dat het behoud van deze belangrijke gegevens vooralsnog niet is gelukt. Als de wet geen ruimte biedt, dan moet deze worden aangepast. Dat is de wens van de Kamer en van de minister. Kan de minister toezeggen met spoed te bezien welke wettelijke wijzigingen noodzakelijk zijn om relevante gegevens voor ernstige misdrijven en cold cases langer beschikbaar te houden? Welke maatregelen neemt hij om te voorkomen dat in de tussentijd gegevens onherroepelijk verloren gaan?
Dank u, voorzitter.

De **voorzitter**:
Dank u wel. De volgende spreker van de zijde van de Kamer is de heer El Abassi namens DENK.

De heer **El Abassi** (DENK):
Voorzitter, dank. Ik voel me toch gedwongen om nog wat te zeggen over de onafhankelijkheid van het OM. Natuurlijk is het OM onafhankelijk. Natuurlijk is de politie onafhankelijk. Maar daar hadden we het volgens mij niet over in het debat. Het ging over de onafhankelijkheid van het onderzoek. Dat is niet hoe ik het geregeld heb, dat is hoe wé het geregeld hebben, namelijk: we hebben de Rijksrecherche. Die maakt geen onderdeel uit van de politie. Daar laten we normaal dit soort dingen door onderzoeken. Vervolgens toetst het OM -- dat is wel zijn taak -- de rechtmatigheid, maar het OM doet niet het onderzoek. Ik vind het frappant dat we er bij dit soort videobeelden die viraal gaan toch voor kiezen om het niet onafhankelijk te doen, zoals we het met z'n allen georganiseerd hebben in dit huis. Het zou de mond snoeren van die agenten, die kennelijk niet opkomen voor deze agent, als de Rijksrecherche tot dezelfde conclusie komt als het OM. En toch willen we dat niet. We willen gewoon geen onafhankelijk onderzoek. Dat is gewoon opvallend, vooral vanuit de hoek van de mensen die hier heel vaak hun mond over opentrekken.
Voorzitter. Ik ga helaas toch even door naar een ander punt dat ik hier heb meegekregen, namelijk de vragen over de iftar. Het is schandalig dat we het hier zo vaak over de iftar hebben. Het is schandalig dat we het alléén over de iftar hebben. We hebben in Kamervragen uit 2025 en uit 2018 gezien dat de minister heeft aangegeven dat de politie meerdere bijeenkomsten organiseert: Chanoeka, kerstviering, de pride -- daar waren ze onlangs nog aanwezig -- en Ketikoti. En toch gaat het iedere keer weer -- ik zie een interruptie, voorzitter -- over de iftar. Ik erger me daar dood aan. Ik erger me daar echt mateloos aan. Als er Kamerleden zijn die daar wat over te zeggen hebben, dan heb ik graag een interruptie, voorzitter.

De **voorzitter**:
U bestelt 'm bijna. Mevrouw Martens-America, als eerste.

Mevrouw **Martens-America** (VVD):
Het is beter voor mijn eigen bloeddruk om dat op dit moment niet te doen. Maar even, want u ging er best wel snel overheen: stelt u nu de pride op gelijke voet aan een religieuze bijeenkomst?

De heer **El Abassi** (DENK):
Even vanuit mij: ik vind dat alle vieringen mogelijk moeten zijn. Waar ik moeite mee heb, is dat er Kamerleden zijn die zeggen: dan kies je kennelijk kleur. Ik kan me voorstellen dat ze het vanuit rechtse hoek allemaal woke vinden, dat ze het maar idioot vinden en dat je daarmee laat zien dat je een bepaalde kleur draagt. Ik denk daar zelf niet zo over. Ik vind dat je gewoon die vieringen moet toelaten. Daarnaast noemde ik ook een aantal andere vieringen. Die benoemt de VVD nu niet. Ik vind het jammer dat jullie daar selectief in zijn, zeg ik even via de voorzitter.

Mevrouw **Martens-America** (VVD):
Als de heer El Abassi zuiver wil zijn in zijn redenering, moet hij dat ook doen. Hij noemde een aantal religies die zouden worden gevierd. Ik noem niet een andere religie, omdat de heer El Abassi er iets aan toevoegde, namelijk iemands geaardheid. Mijn vraag was heel simpel: vindt hij dat iemands geaardheid op gelijke voet staat aan een reeks met religies die worden gevierd? Met andere woorden: is DENK van mening dat het stilstaan bij de geaardheid van iemand hetzelfde is als het vieren van een religie?

De heer **El Abassi** (DENK):
Ik vind het sowieso belachelijk dat we überhaupt bezig zijn met uitingen van mensen. Ten eerste is het niet mijn antwoord. Het zijn antwoorden van de minister zelf in Kamervragen van 2025 en 2018. Daarin noemt hij ook de pride. Dus ik zou zeggen: vraag vooral de minister waarom hij daar vanuit het niets mee komt. Tegelijkertijd snap ik de redenering van de minister hierin wel, namelijk: laat de politie gewoon meedoen met dit soort vieringen en plak daar geen label aan. Ik zou de VVD willen vragen, via de minister, om daar gewoon mee te stoppen.

De **voorzitter**:
Via de voorzitter, en de minister mag daarop ingaan. Maar eerst gaan we naar mevrouw Coenradie. Ik check even mijn administratie: dit is uw laatste interruptie.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Ik haak toch nog eventjes in op de iftar. We hebben vanuit JA21 een motie ingediend, omdat we vinden dat de politie te allen tijde neutraal moet zijn. Daar hechten we heel

veel waarde aan. Dan is er dus ook geen ruimte voor het organiseren, faciliteren en bijwonen van een iftar. We hebben daar een motie over ingediend. Is de heer El Abassi het met mij eens dat we uitkijken naar een reactie van de minister op deze motie? Misschien kan de minister er vandaag al iets over zeggen. Ik denk dat we in ieder geval gezamenlijk, wel vanuit een heel ander perspectief, op zoek zijn naar de stand van zaken als het hierover gaat.

De **voorzitter**:
Ik dacht: u gaat een vraag stellen over het betoog, maar u vraagt nu om uitvoering van een motie die u zelf heeft ingediend. Daar had u ook in uw spreektijd naar kunnen vragen. Ik ben even streng als voorzitter.

De heer **El Abassi** (DENK):
Hiermee bevestigt mevrouw Coenradie precies waar ik me dood aan erger. De motie van Coenradie vraagt alleen om geen iftars te organiseren. Nogmaals, kijk de beantwoording van de vragen daarover terug. Er vinden meer vieringen plaats. Er worden meer vieringen georganiseerd door de politie. Dat staat zwart-op-wit. Dat kunt u terugzien in de stukken. Doe dat anders nu vooral even. Daarover staat niks in de motie van Coenradie. Dus als Coenradie wil dat de politie neutraal is -- als ze dit al ziet als een vorm van niet-neutraal zijn, wat ik overigens niet vind -- zou ze dat moeten doen met alle vieringen, en niet alleen met de iftar.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Ik heb de volgende vraag. Ik ben het er volledig mee eens dat de politie aanwezig moet zijn in alle haarvaten van de samenleving. Maar kan de heer El Abassi niet het onderscheid zien tussen het bezoeken van bijvoorbeeld een religieuze viering, of wat voor evenement dan ook, en het zelf organiseren, faciliteren en zelfs financieren ervan? Het is niet zo moeilijk in te zien dat dat laatste gewoon in strijd is met de neutraliteit die wij vragen van de politie.

De heer **El Abassi** (DENK):
Ik zal mijn antwoord nuanceren. Wat de pride en Ketikoti betreft: ik kan er niet uit halen dat dit door de politie georganiseerd is. Dat klopt. Wat ik wel uit de beantwoording van

de vraag kan halen, is dat dit wel het geval is bij de Chanoekaviering en ook bij de kerstviering, die heel belangrijk is voor de christelijke gemeenschap. Wij als DENK zouden ervoor strijden als Kamerleden agenten zouden verbieden om zo'n kerstviering te organiseren. Ik vind het frappant dat wij dat voor de SGP zouden moeten doen. Tegelijkertijd hoor ik de SGP hier niet over. Die dubbele maat moet naar boven komen in dit huis.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Van dubbele maat is er geen sprake, hoewel ik zeker onderscheid maak tussen de islam en het christendom. Die wil ik op geen enkele manier op één lijn zetten. Maar los daarvan, ik heb nog nooit meegemaakt dat op een politiekantoor een kerstfeest werd georganiseerd waarbij een predikant werd uitgenodigd en een geloofsbelijdenis werd opgezegd. Dat speelt allemaal wel bij de iftar. De heer El Abassi kan toch niet ontkennen dat dat geen neutrale bezigheid is voor de politie?

De heer **El Abassi** (DENK):
Dit is klinkklare onzin. Ik weet niet in welke bubbel de SGP leeft, maar er zijn tal van videobeelden te vinden op het internet. Dat heb ik eerder ook aangegeven. Ik heb er destijds geen video van gemaakt, maar dat kan ik nu, gedwongen, doen, heb ik het gevoel. Het gaat om beelden van agenten die in een kerk aan het bidden zijn, van agenten die aanwezig zijn bij kerstvieringen, waarbij ze ook religieus meedoen. Alles wat u zegt over agenten die meedoen met islamitische tradities, om het maar zo te noemen, kunt u ook terugvinden als het gaat om het christendom. Dat weet u donders goed, zou ik willen zeggen, via de voorzitter.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Als collega El Abassi wil dat de Kamer het minder over iftars heeft, dan past hem misschien een spiegel voor zijn eigen bijdrage, want ik denk juist dat die uitlokt dat we het er veel over hebben. Dat als kleine reflectie. Ik heb de volgende vraag aan collega El Abassi. Kijk, ik sta voor de vrijheid van godsdienst. Ik ben zelf in volle overtuiging christen. Ik geloof in Jezus en ik vind het heel erg fijn om het kerstfeest te vieren. Daarbij nodig ik allerlei mensen uit om daaraan mee te doen. Maar dat is iets anders dan dat de Staat zelf religieuze vieringen organiseert. Daar zit voor mij het verschil. Is collega El

Abassi het met mij eens dat daar een verschil zit? Dus in plaats van dat hij allerlei voorbeelden gaat noemen van wat hij ergens gezien heeft: ziet hij dat verschil?

De heer **El Abassi** (DENK):
Ik vind het jammer dat de collega niet geluisterd heeft naar mijn beantwoording van net, want nu moet ik die herhalen. Ik heb aangegeven dat niet ik, maar de minister duidelijk in de antwoorden van 2025 aangeeft dat christelijke vieringen worden georganiseerd door de politie. Dan heb ik het over kerstvieringen, en bijvoorbeeld ook over Chanoeka. Dus dat hebben we nu zwart-op-wit. Ze zijn niet alleen aanwezig, ze organiseren het. Vervolgens wordt in dit huis alleen de iftar eruit gepikt. Daarvan wordt dan gezegd: die willen we niet vieren. Ik ben benieuwd wat er gebeurt als er straks een motie naar buiten komt waarin staat dat de politie geen kerstvieringen mag organiseren. Ik ga die niet indienen. Ik zou het niet durven en ik zou het ook niet willen. Maar ik ben benieuwd of de ChristenUnie dan voorstemt. Ik durf nu te zeggen van niet.

De **voorzitter**:
Mevrouw Bikker. Ik zit even te kijken: u heeft nog één interruptie.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Ja. En ik ben daarna de laatste spreker. Ik ga mezelf ook niet interrumperen. O, u gaat ook nog wat zeggen, voorzitter.

De **voorzitter**:
Ja, zeker. Dus u kunt mij niet meer interrumperen.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Dat maakt de afweging wel moeilijk. Maar ik wil toch iets terugzeggen tegen collega El Abassi. Hij draagt er zelf aan bij. Hij heeft het over agenten die een kerk bezoeken en daar dus verbonden zijn met de haarvaten van de samenleving, en zegt dan eigenlijk dat dat niet zou mogen. Ik zeg helemaal niet dat dat niet mag. Ik zeg juist dat het wel mag, dat je verbonden mag zijn met de haarvaten van de samenleving, dat er vrijheid van godsdienst is, die juist ook maakt dat agenten dat soort plekken kunnen bezoeken. Maar er is een verschil met "organiseren". Ik hoor heel graag de minister daarover, maar

volgens mij heeft de Kamer dit al meermaals uitgesproken. Het is niet de bedoeling dat de politieorganisatie een iftar of een kerstsamenzangdienst organiseert. Ik heb ook nog nooit een politiebureau meegemaakt dat een uitnodiging verstuurt voor een kerstsamenzangdienst. Dat wordt gedaan in de wijk, door een groep gelovigen. Het is fantastisch als de politie daar aanschuift, maar wel vanuit de rol van wijkagent, niet dat het hele korps daarheen gaat. Dus daar zit een verschil. Ik vind dat belangrijk. Nederland is een land dat gestempeld is door christelijke waarden. Dat geef ik meteen toe. Maar juist daardoor hebben we met elkaar gezegd dat er vrijheid van godsdienst is. Het is ons eerste grondrecht. We moeten heel zuinig zijn op die vrijheid van godsdienst, ook als Kamer. Dat ben ik helemaal met u eens. Maar het vraagt andersom ook dat we niet doen alsof er een slachtoffergroep is, of een groep die er niet mag zijn. Ik zeg: de politie moet verbonden zijn met de haarvaten van de samenleving. Dat is iedereen, maar ik vind het dan ook een beetje ingewikkeld dat de heer El Abassi doet alsof die iftars niet georganiseerd werden, want dat werden ze wel.

De **voorzitter**:
U was een interruptie aan het doen op de heer El Abassi. Oké.

De heer **El Abassi** (DENK):
Het doet me bijna pijn als mij verweten wordt dat ik niet wil dat agenten bij een christelijke viering aanwezig zijn. Ik ben hier radicaler in dan de ChristenUnie. Ik vind dat dat niet alleen moet kunnen, ik vind dat de politie zelfs een kerstviering moet kunnen organiseren. Het is de ChristenUnie die vindt dat dat niet kan. Ik zeg: als de ChristenUnie vindt dat dat niet kan, moet ze dat gelijktrekken voor alle godsdiensten, voor alle religies. Dat zien we niet terug in de moties die zijn ingediend. Dat zien we niet terug in de moties die zijn ingediend en die een meerderheid hebben gehaald in de Kamer. Ik zou wel willen zien of de ChristenUnie hetzelfde had gestemd als er wel een andere religie in meegenomen was. Ik denk van niet. Ik ga het ook niet proberen. Ik daag andere Kamerleden ook niet uit om dat te doen. Maar ik weet zeker dat dat dan niet gedaan zou worden. Ik weet dat de ChristenUnie dat ook donders goed weet.

De **voorzitter**:

Dan vraag ik de heer El Abassi om door te gaan met zijn betoog. U heeft nog drie minuten.

De heer **El Abassi** (DENK):
Ja, dat klopt. De tekst die ik nu voorgelezen heb, is niet de tekst die ik geschreven had. Dit is allemaal met pen gedaan.

De **voorzitter**:
O, dat verklaart een hoop.

De heer **El Abassi** (DENK):
Het ging helemaal niet over de iftar. Ik ga wel in tijdnood komen.
Voorzitter. Ik ga het toch proberen. Ik wilde wat over het CTER en het TOOI zeggen. Je bent niet veroordeeld. Je bent niet eens verdachte. Je hebt geen strafblad en toch kun je in Nederland het stempel "terrorisme" of "extremisme" achter je naam krijgen. Saïd was vrijwilliger bij een moskee en had vanuit die functie contact met een islamitische prediker. Hij werd niet verdacht van een strafbaar feit. Hij had geen strafblad en toch kreeg hij in politiesystemen het stempel "jihadistisch terrorisme". Toen hij op vakantie ging naar Mexico, werd hij bij aankomst vastgezet, met een zak over zijn hoofd en handboeien om. Na anderhalve dag werd hij het land uitgezet. Later ontdekte hij dat de Nederlandse politie informatie over hem had gedeeld met het buitenland.
Een Nederlander uit Tilburg was met zijn vrouw onderweg naar Marokko toen hij tijdens een hotelovernachting in Spanje werd aangehouden. De Spaanse autoriteiten dachten dat hij mogelijk lid was van een terroristische organisatie. Hij belandde twee maanden in de gevangenis tussen zware criminelen, terwijl hij niet strafrechtelijk werd verdacht. Stel je eens voor dat jou dit overkomt. Je weet niet waar je geregistreerd staat. Je weet niet precies wat er over jou wordt gezegd. Je weet niet met welke landen informatie is gedeeld. En als je probeert uit te zoeken wat er is gebeurd, loop je tegen een muur op. De Nationale ombudsman noemt het ook een black box. Burgers weten vaak niet dat ze in beeld zijn en met welke instanties of landen informatie over hen wordt gedeeld. Het is volgens de Ombudsman vrijwel onmogelijk om zo'n registratie daadwerkelijk aan te vechten. Als je vraagt om inzage, dan krijg je die niet, vanwege nationale veiligheid.

Voorzitter. Hoe bewijs je dat je ten onrechte als risico bent aangemerkt? Hoe bewijs je dat als je niet eens mag weten op basis waarvan dat is gebeurd? Daarom vraag ik de minister hoeveel mensen op dit moment geregistreerd staan binnen het CTER-proces. Hoeveel van hen zijn geen verdachte van een strafbaar feit? Hoeveel mensen hebben daadwerkelijk een onterechte registratie kunnen laten corrigeren of verwijderen?
Dan het TOOI, het Team Openbare Orde Inlichtingen. Ook daar zien we een fundamenteel probleem. De Autoriteit Persoonsgegevens concludeert dat artikel 3 van de Politiewet onvoldoende grondslag biedt. De informatie-inwinning gaat zo ver dat min of meer een compleet beeld van aspecten van iemands leven ontstaat. Ook de landsadvocaat concludeert dat de huidige werkwijze van het TOOI de grenzen van artikel 3 overschrijdt. Dan hebben we het niet over een theoretische discussie. De Autoriteit Persoonsgegevens waarschuwt. De landsadvocaat waarschuwt. De Nationale ombudsman waarschuwt. Amnesty International en Bits of Freedom waarschuwen voor de gevolgen voor privacy, de vrijheid van meningsuiting en het demonstratierecht.
Die zorgen zijn niet uit de lucht gegrepen. We hebben het voorbeeld van een medewerker van Amnesty die deelnam aan een vreedzaam protest. Zijn identiteit werd gecontroleerd en een week later stond de politie onaangekondigd bij zijn woning. De politie wilde onder meer informatie over zijn beweegredenen en leefomgeving. Later bleek dat de politie dit zelfs een CTER-huisbezoek noemde. Dus je maakt vreedzaam gebruik van je demonstratierecht en een week later staat de politie aan je voordeur, omdat je wordt verdacht van contraterrorisme, extremisme en radicalisering. De Nationale ombudsman concludeert zelfs dat sommige mensen vanwege de dreiging van informatie-inwinning besluiten om niet meer te demonstreren. Dat raakt de kern van onze democratische rechtsstaat. Een demonstrant hoort zich af te vragen "wat wil ik tegen mijn regering zeggen?" en niet: kom ik hierdoor in een politiedatabase terecht?
De werkwijze van het TOOI wordt nu aangepast. In 2027 komt er een pilot. Pas daarna wordt verkend of een aanvullende wettelijke grondslag noodzakelijk is. Dat begrijp ik echt niet. Mijn vraag aan de minister is: waarom? De Nationale ombudsman noemt wachten tot 2028 expliciet "onwenselijk". Als de AP en de landsadvocaat zeggen dat de wettelijke basis tekortschiet en de Ombudsman zegt dat burgers onvoldoende rechtsbescherming hebben -- ik maak 'm even af, voorzitter -- waarom gaan we dan eerst door en kijken we pas later of de wet moet worden aangepast? Mijn vraag aan de

minister is dan heel eenvoudig: waarom niet eerst de wet op orde en daarna de bevoegdheden gebruiken?
Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:
Ik ben als VWS-voorzitter niet streng. Ik kom pas tot dit als u óver de spreektijd heen bent. Zo gaat dat meestal. Mevrouw Straatman heeft nog een interruptie richting de heer El Abassi.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Ik heb één vraag aan de heer El Abassi. Ik deel zijn zorgen over de wettelijke grondslag van het TOOI, maar ik deel denk ik niet -- maar ik hoop daar meer duidelijkheid over te krijgen -- zijn mening over de noodzaak van het TOOI. Ik denk dat alle burgemeesters in Nederland zeggen dat de TOOI-informatie cruciaal is om de openbare orde te handhaven. De brief van de burgemeesters zegt letterlijk: "Voor burgemeesters kan TOOI-informatie het verschil maken tussen grootschalige rellen, met alle gevolgen voor mensen, en een rustig verlopen demonstratie." We spreken hier denk ik met z'n allen de zorg uit …

De **voorzitter**:
En uw vraag?

Mevrouw **Straatman** (CDA):
… over de capaciteit van de politie. Onderkent de heer El Abassi wel dat het TOOI cruciaal is om onze straten, betogingen en evenementen veilig te houden?

De **voorzitter**:
Een duidelijke vraag. El Abassi.

De heer **El Abassi** (DENK):
Ik heb niet gezegd dat het niet cruciaal is. Iedereen is voor veiligheid van onze burgers. Wat ik wel zeg, is dat het legitiem moet zijn. Het moet gebaseerd zijn op een wet. Dat is het op dit moment niet. We leven in een rechtsstaat. Mensen moeten zich aan de regels

houden. Dat dienen wij als overheid ook. Als die wet er niet is, moeten we een wet maken. Ik zeg dus niet dat ik tegen een wet ben. Ik dring er vooral op aan om met een wet te komen. Die wet biedt ook bescherming, niet alleen richting de politie maar ook richting onze burgers. Ik vind dat heel belangrijk. Ik vind dat we het netjes en zorgvuldig moeten doen. Dat is ook waar de Autoriteit Persoonsgegevens en al deze instanties een beroep op doen en naar verwijzen. Ik zou zeggen: laten we die ook gewoon volgen.

De **voorzitter**:
Goed. U bent aan het einde gekomen van uw inbreng. De volgende spreker van de zijde van de Kamer is mevrouw Bikker namens de ChristenUnie. Uw tijd gaat in.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Voorzitter, dank u wel. Waakzaam en dienstbaar is de politie voor ons allemaal. Vandaag wil ik allereerst mijn dank uitspreken aan al die mannen en vrouwen die dit dag en nacht doen en ons veiligheid brengen in het land. We zien het gewoon gebeuren op heel veel plekken. Ik weet ook wat het van hen vraagt, juist in deze tijd -- kijk naar het gewelddadige gebeuren in Overasselt -- en wat het van hun gezinnen vraagt. Dus mijn medeleven gaat naar het complete politiekorps, en natuurlijk het allermeest naar de zwaargewonde agenten en hun families na het vreselijke geweld in Overasselt, en naar de nabestaanden van de beveiliger. De ChristenUnie is dankbaar voor agenten die hun leven riskeren en hier zelfs geriskeerd hebben om hun collega's in veiligheid te brengen. Dankzij de inzet van al deze politiemensen kon een enorm grote groep verdachten binnen 24 uur worden aangehouden. Dat verdient gewoon een heel groot compliment: dank jullie wel daarvoor.
Maar het laat ook zien dat er iets grondig mis is in ons land. De drugscriminaliteit vestigt zich niet alleen op bepaalde plekken, maar is ook neergestreken in rustige, kleine plaatsen, in de haarvaten van de samenleving. De criminaliteit rondom drugs -- we weten het al jaren -- overspoelt steeds meer ons land. Het komt niet alleen in de grote steden voor. In augustus verscheen een heel nuttig rapport van The Hague Centre for Strategic Studies. Even overschakelen naar het Engels gaat niet best als ik een mooi Nederlands betoog heb, maar dit is nou eenmaal de naam van de club. Dit rapport waarschuwt voor de druk op gemeenten in het veiligheidsdomein. Het aantal meldingen over verwarde personen is gestegen van 44.500 in 2012 naar 169.000 in 2025. Steeds

meer mensen buiten de grote steden zijn dakloos. Georganiseerde criminaliteit wordt steeds moeilijker te monitoren, vanwege digitale kanalen. Het leidt tot inadequaat handelen in crisissituaties en zorgt ervoor dat kleine vergrijpen structureel blijven liggen. Het geeft daders het beeld dat bepaald gedrag kennelijk wordt getolereerd en, misschien nog wel belangrijker, het geeft inwoners het gevoel dat de overheid niet in staat is om de openbare orde en de veiligheid te waarborgen. Dat raakt aan de fundamenten van de rechtsstaat, dat raakt aan de fundamenten van onze politie, die juist met zo veel inzet staat voor de veiligheid. Als wij dit niet op orde brengen, zetten we onze mannen en vrouwen op straat eigenlijk in een koude, gure, schrale wind. Daarom heb ik een aantal vragen aan de minister.
In het coalitieakkoord staat omschreven dat burgemeesters meer mogelijkheden krijgen om zonder extra complexiteit en regeldruk aan de slag te gaan. Ik vind dat belangrijk, maar absoluut onvoldoende om de veiligheid te verbeteren in kleinere gemeenten. Hoe heeft het kabinet in gedachten om structureel de kennis en de capaciteit van kleinere gemeenten te verbeteren? Dan heb ik het zowel over de openbare-orde- en veiligheidskant als over de politiecapaciteit en de wijkagenten. Ik spreek te veel burgemeesters die gewoon uren kwijt zijn om maar door te blijven praten over een minimumaantal wijkagenten voor plattelandsgemeentes. Dat is daar net zo hard nodig. Welke voornemens heeft het kabinet nou, ook met de extra investeringen die worden gedaan, en wanneer gaan we dat terugzien? Eerlijk gezegd, ik ben nu vijf jaar Kamerlid en iedere keer hoor ik: nee, op een later moment komt dit wél op orde. Ik zou heel graag gewoon heel concreet gemaakt hebben wat dit betekent, ook als er tekorten zijn aan wijkagenten. Kan het ministerie van Justitie en Veiligheid veel beter inzichtelijk maken wat het betekent voor de grote steden, maar zeker voor het platteland?
Voorzitter. Er blijven tienduizenden aangiften liggen. Ik heb meegeluisterd en gehoord dat een heel aantal collega's hier belangwekkende woorden over hebben gesproken. Ik sluit me volledig aan bij de woorden van collega Struijs. Zelfs bij zedenzaken, zelfs bij antisemitisme gebeurt het gewoon dat er zaken op de plank liggen. Het ondermijnt het vertrouwen in de rechtsstaat. Ik sluit me aan bij de vragen die daarover gesteld zijn.
Ik wil de minister ook vragen om te reflecteren -- dat mag ook bij de Justitiebegroting -- op de grondoorzaken van dit alles. Als onze politie telkens druk moet zijn met bijvoorbeeld de drugscriminaliteit, omdat we niet normeren, met bijvoorbeeld overlastgevend gedrag, omdat we het in de ggz niet op orde hebben, met bijvoorbeeld

demonstraties, waar telkens gedonder is omdat wetgeving maar uitblijft, hebben we een cultuur waardoor de politie telkens moet optreden tegen dingen waar we eerder als samenleving en als overheid hadden moeten normeren. Ik snap dat het een wat filosofische vraag is, maar volgens mij is het wel de grondvraag. Ik zou de minister willen vragen om daar uitgebreider op in te gaan. Dit mag ook op een later moment.
Voorzitter. Ik kom terug …

De **voorzitter**:
Was dit blokje klaar?

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Dit blokje was klaar, voorzitter. Ik ging naar het mooie blokje politievrijwilligers.

De heer **Mathlouti** (D66):
Die laatste vraag was inderdaad filosofisch. Wat bedoelt u met normeren bij drugscriminaliteit? Waar heeft u het dan concreet over?

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Daarmee bedoel ik het volgende. Als aan de ene kant cokegebruik op de Zuidas de normaalste zaak van de wereld is en als aan de andere kant het Brabantse platteland gewoon flink de sjaak is door allerlei gespuis wat daar rondrijdt, spul produceert, natuur vervuilt en we ondertussen niet keihard aanpakken dat allerlei witte boorden die coke snuiven, dan hebben we de boel niet op orde met elkaar. Ook als we een staatswietbedrijf hebben, waar wiet wordt gekweekt, terwijl we weten dat de grootste omzet aan wiet in Nederland is voor de buitenlandse markt, dan geven we twee signalen af. Dat is een dubbel signaal. Ik houd van helderheid, dus ik zou zeggen: kap met dat gedogen, laten we gaan normeren en beginnen met daar waar witte boorden momenteel doen alsof drugsgebruik normaal is.

De heer **Mathlouti** (D66):
Het is denk ik een terechte zorg die mevrouw Bikker namens de ChristenUnie aangeeft. Tegelijkertijd heeft het normeren de afgelopen jaren gewoon niet gewerkt. Niet om naïef te zijn, maar de war on drugs is al tientallen jaren aan de gang. Die begon in Amerika en

is overgevlogen naar Europa. De drugscriminaliteit is op een punt dat die alle spuigaten uitloopt in Nederland, maar die war on drugs heeft gewoon niet gewerkt. Dan is het natuurlijk heel mooi om hier aan te geven "normeren, normeren, normeren". Als dat zou werken, vindt u mij echt volledig aan uw zijde, maar de praktijk laat toch echt zien dat dat op dit moment gewoon niet werkt.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Het is een mythe dat er een oorlog tegen drugs is gevoerd in Nederland. Het is een mythe! We hebben al die tijd gedoogd. Er zijn al die tijd coffeeshops open geweest. We hebben websites als Funcaps laten bestaan, waar mensen gewoon drugs kunnen bestellen. Ik heb de voorganger van deze minister gevraagd waarom niet wordt verboden dat er stempelmachines worden verkocht. Ze werden gewoon verkocht. We hebben laten bestaan dat het bij festivals normaal is dat je pas in extase raakt als je een pilletje neemt. Het is dus een mythe. We hebben het gesprek over de vraag wat de gevolgen van drugs voor onze jeugd zijn niet gevoerd. Die zijn vernietigend. We hebben het gesprek niet gevoerd over de vraag wat de gevolgen zijn … Ik zeg dat vooral tegen de groepen waarin drugs nog wel wordt gezien als verheffend en gezellig. Daar houdt men vaak ook veel van de natuur. Ik hou wel van de natuur, trouwens, en -- dat was u helder -- wat minder van drugs. Die drugs hebben enorm veel rotgevolgen voor de natuur. Het is een mythe dat we hebben laten beseffen wat de gevolgen zijn van drugs. Ik zou daarom juist willen zeggen: dan moet je niet beginnen met een wietexperiment, maar met opvoeden en helder maken. Ik zie heel goed dat we niet van de ene op de andere dag de ideale situatie bereiken, maar ik zie ook dat Nederland het grootste doorvoer- en exportland van drugs is. Daar wil ik van af, omdat ik zie dat onze politie daaraan onderdoor gaat.

De **voorzitter**:
Meneer Mathlouti, u mag nog. Tot slot.

De heer **Mathlouti** (D66):
Ik ben het helemaal eens met de meeste woorden die mevrouw Bikker zojuist sprak. Alleen, kunt u dan concreet maken wat u vandaag zou kunnen doen om die drugscriminaliteit te bestrijden? U geeft aan dat u al even in de Kamer zit. U klinkt ook

als iemand die dit sowieso vanuit haar partijperspectief een belangrijk onderdeel vindt. Kunt u concreet maken wat u nu kan en gaat doen om die drugscriminaliteit tegen te gaan?

De **voorzitter**:
Mevrouw Bikker heeft daar antwoord op gegeven, maar als we haar gaan vragen naar de perspectieven van de ChristenUnie, dan, haar kennende …

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
… krijgt u het hele verkiezingsprogramma. Nee, hoor, dat ga ik niet doen, voorzitter. Geen zorgen.

De **voorzitter**:
Heel kort, want anders vallen we in herhaling.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Dat is een barrièremodel. Ik kan hier een vrij groot verhaal houden. Ik zou bijna een deltacommissaris voor de dijken tegen drugs willen, omdat ik denk dat het aan de ene kant begint bij de preventie -- daarin vind ik geregeld D66 -- en aan de andere kant bij de opsporing. De ChristenUnie heeft zich ervoor ingezet dat zware drugscriminelen in ieder geval een wat zwaardere straf krijgen. Wij zaten Europees namelijk in het onderste rijtje van hoe zwaar drugscriminelen, de bazen, werden bestraft. We zien ook dat als je het monster nu bestrijdt, dat begint te spartelen. Ik vind dat je dan in die zin ook moet doorpakken en niet weer allerlei signalen af moet gaan geven, wat ik sommige bestuurders zie doen, alsof we nog weer meer harddrugs zouden moeten gaan gedogen. Ik zeg: stop met gedogen en begin gewoon met stevig aanpakken.
Ik ga door met mijn betoog, voorzitter, tenzij er nieuwe vragen zijn.

De **voorzitter**:
Ik wil alleen zeggen "tot slot, uw betoog", want de tijd is bijna om.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):

Dank u wel. Ik heb een vraag over de politievrijwilligers. Ik heb namelijk gezien dat de minister opnieuw het belang en het potentieel van politievrijwilligers erkent -- daar ben ik blij mee -- maar sinds 2023 is er geen klas meer gestart voor de basisopleiding van executieve vrijwilligers. Onze motie om meer geld beschikbaar te stellen, was uit 2021. Ik wil de minister nu vragen om een update, het liefst voor de begrotingsbehandeling van Justitie en Veiligheid. Het gaat vooral om de vraag wat de voortgang is richting de 10%-norm voor 2027 -- dat is de motie-Bisschop van de SGP -- en wat nu de status van het toegezegde bedrijfsplan is. Ik heb dat dus graag voor de begrotingsbehandeling. U begrijpt dat ik graag een duwtje mee geef als dat nodig is.
Het ministerie is aan het struikelen en strompelen als het gaat om goede wetgeving die helpt in de opsporing, die helpt om de boa's de bevoegdheid te geven die ze nodig hebben en die gaat om de bewaartermijnen. De collega's hebben daar wat over gezegd en ik sluit me daarbij aan. Wat gaat de minister op deze punten doen om te voorkomen dat het ministerie blijft struikelen en strompelen? Dat -- daar rond ik dan ook mee af -- zie ik ook op het punt van het TOOI. Ik zit terug te kijken naar 2013 en 2015. Er is al die tijd gewaarschuwd. Er ligt nog steeds geen wettelijke basis. Wanneer ligt die er wel? Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan draag ik het voorzitterschap over aan mevrouw Coenradie voor de allerlaatste spreker van de zijde van de Kamer.

Voorzitter: Coenradie

De **voorzitter**:
Wie zou dat dan zijn? Ik zou graag het woord willen geven aan de heer Mohandis als laatste spreker. Hij spreekt namens PRO.

De heer **Mohandis** (PRO):
Voorzitter, dank u wel. Er zijn best veel vragen gesteld en inbrengen gedaan. Op het gevaar af dat er ook overlap is, wil ik ook beginnen met het uitspreken van onze dank voor de wijze waarop en de snelheid waarmee de Dienst Speciale Interventies van de politie heeft opgetreden in Overasselt. Dat is echt heel indrukwekkend. Alle steun, ook

morele steun, aan iedereen die daarbij betrokken is, ook alle gewonden die daar gevallen zijn.
Voorzitter. De vraag blijft natuurlijk het volgende. Het zijn Nederlandse toestanden. We hebben er in de media heel veel over kunnen lezen. Het is natuurlijk ook niet iets waar we nu mee worden geconfronteerd; dat zien we als we kijken hoe dat in de afgelopen tien, vijftien jaar is gegaan. De manier waarop de Nederlandse maffia is georganiseerd, is gewoon heel serieus en schrijnend. Wij schrikken vooral ook van de meedogenloosheid waarmee zij op straat dorpen, steden en buurten ontwrichten. Ik denk dat we dit niet moeten onderschatten. Ik denk ook niet dat we dat onderschatten, maar ik vraag me wel af of we overzien hoe ingrijpend het is en hoe diep dit geworteld is. Ik vraag me ook af of de politie dit echt aankan en of we die kunnen helpen om dit nog beter en effectiever aan te pakken.
Voorzitter, daar wilde ik mee beginnen. Ik sluit me ook aan bij collega Bikker als het gaat om de vraag hoe we voorkomen dat maatschappelijke problemen allemaal op het bordje van de politie komen. Neem bijvoorbeeld gewoon de treeknorm in de ggz. Ik ga als oud-woordvoerder Zorg niet te gedetailleerd zijn, maar onderschat niet waarmee de politie op straat geconfronteerd wordt, terwijl wij ook zeggen: prioriteer, geef ze de ruimte en zorg voor minder managementlagen. Ik sluit me heel erg aan bij dat punt van het betoog van de heer Struijs, namelijk hoe we er gewoon weer voor zorgen dat de wijkagent wijkagent kan zijn en de rol van oren en ogen in de wijk kan vervullen. Wij maken ons daar heel veel zorgen om, dus dat ze niet te veel in het beleidscircuit terechtkomen. Dat moeras moeten we op alle manieren zien te bestrijden.
Voorzitter. Ik ga nu wat sneller door de punten die ik wilde maken heen. Aan de Defendgroepen hebben wij in een eerder debat, rondom asiel, al aandacht besteed, maar wij zien nu een andere ontwikkeling. Dat baart ons zorgen. Dat is naar aanleiding van wat wij in Den Bosch hebben gezien, namelijk dat er steeds meer Defendgroepen zijn, met allerlei nieuwe namen en chapters, dat ze steeds georganiseerder lijken en ook dat ze veel meer het heft in eigen hand nemen en denken dat ze politieagent kunnen spelen. Wat ons betreft treden we hier keihard tegen op. Ik ben heel benieuwd, want ik was het niet eens met een eerder antwoord van de minister. Heel concreet: die zei dat Defend moeilijk te duiden is als een vastomlijnde organisatie et cetera. Wij kijken daar echt anders naar. Graag een reflectie, ook met het oog op wat er niet zo lang geleden in Den Bosch is gebeurd.

Mevrouw **Martens-America** (VVD):
Ik kan me eigenlijk grotendeels vinden in het betoog van de heer Mohandis, maar voor concrete maatregelen, bijvoorbeeld de maatregelen tegen de Defendgroepen waar u het over heeft, denk ik altijd dat het het sterkste is als je verschillende groeperingen van beide uitersten neemt. Dat is om aan te tonen dat wij in Nederland last hebben van extremistische organisaties, waar dit wat de VVD betreft absoluut ook onder zou vallen. Er wordt natuurlijk gewerkt aan een wet voor het verbod op de verheerlijking van terrorisme en extremisme. De fractie van PRO is daar vrij kritisch op. De fractie van PRO is heel kritisch op het meekijken in groepsapps om te voorkomen dat dit soort Defendgroepen onrust op straat veroorzaakt. Hoe kijkt de heer Mohandis dan eigenlijk naar het eigen stemgedrag wanneer het aankomt op het nemen van maatregelen die nodig zijn, in relatie tot het verhaal dat hij hier ophoudt?

De **voorzitter**:
Voordat ik het woord geef aan de heer Mohandis zeg ik dat dit de laatste interruptie van mevrouw Martens-America was.

De heer **Mohandis** (PRO):
Uiteindelijk moet het om effectiviteit gaan. Ik heb in de Rutte II-tijd samen met de VVD in een coalitie gezeten. Ik hou ook niet van symboliek, omdat we dan het gevoel hebben dat we effectief zijn en we achteraf op papier moeten vaststellen dat het niet effectief was. We zijn dus heel bereid om heel welwillend te kijken naar een wetsvoorstel. Het punt dat ik hier maak … Natuurlijk hebben we allerlei vormen van extremisme en we onderschrijven ook dat beeld van het laatste Dreigingsbeeld Terrorisme; daar hebben we het ook in een vorig debat over gehad. Het gaat ons erom dat dit een fenomeen is waarvan wij denken dat het veel geraffineerder is en dat er met die chapters en die uitbreiding in heel veel steden een soort netwerk ontstaat van "wij gaan maar bepalen hoe we gaan handhaven op straat". De politie zegt het zelf ook: dit moeten we niet willen. Concreet als antwoord op de vraag: wij zijn altijd bereid om heel goed te kijken wat die wet in gaat houden. Wij hebben niet gezegd dat we bij voorbaat niet heel goed naar dat wetsvoorstel gaan kijken. Dat wetsvoorstel is toch al aangekondigd? Ik zit niet altijd in deze commissie. Het moet echter wel hout gaan snijden. Het moet niet een

kwestie zijn van "we hebben een wet en we gaan eens kijken of het gaat werken". Het moet ook gaan werken en op die manier zullen we de wet beoordelen als die naar de Kamer komt.
Voorzitter. Ik ben bij het volgende punt. Er is al veel gezegd over het rapport van de Algemene Rekenkamer. Er zijn hele goeie vragen gesteld, zou ik willen zeggen. Wij zien ook de nuance. Toch ben ik benieuwd wat de minister precies met dit rapport gaat doen. Is het een rapport voor de la of gaan we ook echt kijken hoe de politie zaken die te lang blijven liggen, kan oppakken? Of is het gewoon weer het zoveelste rapport dat de minister in zijn la heeft? Graag een reflectie. Hier zijn best wel wat vragen over gesteld en daar sluit ik me bij aan.
Dan komen wij bij het punt van diversiteit bij de politie, een terugkerend onderwerp. Wij hebben natuurlijk een tijd geleden allemaal de documentaire De blauwe familie gezien, een wake-upcall als ik ook zie hoe dat binnen de politieorganisatie is gegaan. Ik ben benieuwd naar de stand van zaken. Wij zien dat een WODC-onderzoek uit 2025 laat zien dat, hoewel de diversiteit binnen de politie inmiddels is vergroot, het voor de politie een uitdaging blijft om een inclusieve werksfeer te creëren. De Inspectie JenV onderzoekt op dit moment hoe leidinggevenden van de politie opgeleid en toegerust worden om dit onder controle te krijgen. Ik ben gewoon benieuwd hoe het daarmee staat.
Voorzitter, tot slot. Over de cold cases zijn hele goede opmerkingen gemaakt. Ik wil nog even wijzen op de motie van gisteravond van, volgens mij, in ieder geval onze partij, samen met de VVD, het CDA en 50PLUS, om ook echt een oproep aan het kabinet te doen: laten we er, wetende hoe het met de AP en de gevoeligheid van informatie gaat, met de moderne technieken van vandaag toch alsjeblieft alles aan doen om ervoor te zorgen dat er in zaken die niet opgelost zijn toch een sprankje hoop ontstaat op een oplossing. Ik hoorde de minister gisteren in een uitleg van die motie … Die gaat het namelijk waarschijnlijk halen, gezien wie 'm steunt. Dan hoop ik toch echt dat daar ook snelheid in komt en dat die wetswijziging niet op zich laat wachten. Misschien kunt u daar nog iets meer over melden naar aanleiding van wat u gisteren in de plenaire zaal heeft gezegd.
Ik dank u.

De **voorzitter**:

Dan geef ik het voorzitterschap graag weer terug aan de heer Mohandis. Dank voor de bijdrage.

Voorzitter: Mohandis

De **voorzitter**:
Veel dank. Ik dank PRO voor de inbreng! Zo gaat dat, hè, met zo'n dubbelrol. Ik had al contact met de minister over de vraag hoelang wij gaan schorsen. Dat is een halfuur, tot 11.45 uur. We gaan daarna in één keer door tot 13.25 uur. Dat vraagt ook iets van u. Ik schors de vergadering.

De vergadering wordt van 11.16 uur tot 11.47 uur geschorst.

De **voorzitter**:
Ik heropen de vergadering. We zijn aangekomen bij de eerste termijn van de zijde van het kabinet. Ik geef de minister het woord. Aan u.

Minister **Van Weel**:
Dank, voorzitter. Ik zal beginnen met een korte inleiding. Daarna ga ik in op Overasselt en op ondermijning in bredere zin. In de begroting, de financiën en de capaciteiten neem ik het Algemene Rekenkameronderzoek mee. Dan kom ik bij de bevoegdheden van de politie en de bewaartermijnen. Dat is ook een onderwerp dat veel besproken is in de eerste termijn. Dan heb ik veilig en gezond werken door de politie. Dan kom ik bij leiderschap en de 1.700, zeg ik maar even kortheidshalve. Dan heb ik de overige belangrijke onderwerpen.
Voordat ik zelfs maar begin met mijn inleiding, wil ik toch even stilstaan bij waar de politie staat en wat een fantastische organisatie het eigenlijk is. Na uw eerste termijn moest ik mezelf weer even oppeppen om dat gevoel terug te halen. Ik wil u dat toch even teruggeven in een spiegel: ook datgene wat wij hier bespreken over de politieorganisatie, wordt gehoord door die organisatie. Ik kom in mijn werkbezoeken, die ik regelmatig doe, van de week nog in Overasselt, ontzettend veel politieagenten tegen die hun werk met heel veel passie en toewijding doen. Dat zit door alle niveaus van de organisatie heen. Ik wil dus toch nog even markeren dat het glas misschien halfleeg lijkt

op een aantal vlakken -- daar gaan we het ook uitgebreid over hebben -- maar dat het glas in andere opzichten best wel halfvol is. We hebben een fantastische politieorganisatie die adequaat weet op te treden. We hebben een korpsleiding die gemotiveerd is om naar zichzelf te kijken en deze organisatie naar een hoger plan te brengen. We kwamen van een tekort van ongeveer 800 miljoen op de politiebegroting, dat we een jaar geleden hadden, naar een politiebegroting die nu eindelijk op orde komt en waarop zelfs nog ruimte is voor extra investeringen. Het is ook een organisatie waarbij de werving fantastisch verloopt. Mensen staan in de rij om die organisatie op allerlei mogelijke manieren binnen te treden. Dat heb ik bij de opening van het academisch jaar op de Politieacademie van de week weer mogen zien. We gaan het zuur zo meteen allemaal langslopen, maar dit wilde ik toch wel even meegeven. Ik vind het namelijk ook belangrijk dat de politieorganisatie hoort en weet dat die door ons allemaal gesteund wordt en dat we vinden dat die goed werk doet.
Ik ben in Overasselt geweest, zoals ik zei. Ik heb gesproken met de burgemeester en de lokale driehoek. De impact van die gebeurtenissen is enorm. Ik heb tegen de burgemeester ook mijn steun uitgesproken. Ik heb ook mijn grote waardering uitgesproken voor het snelle optreden van de politie. Dat gaat niet alleen om de DSI maar ook om de lokale politie, die gezorgd heeft dat het gebied waarin deze verdachten zich ophielden, kon worden afgezet, waarna de DSI heel snel zo niet alle, dan bijna alle verdachten van deze enorme, brute liquidatiepoging heeft weten op te pakken. Het gegeven dat het OM in staat geweest is om ze ook allemaal voor te geleiden aan de rechter-commissaris en dat ze, denk ik, allemaal nog vastzitten, getuigt van de zaken in ons rechtssysteem die wel goed gaan.
Er is een lange discussie geweest over de vraag of het feit dat deze gebeurtenissen in Overasselt plaatsvonden Nederlands is, of on-Nederlands, of Mexicaans en daardoor weer Nederlands, maar dat maakt me eigenlijk niet zo heel veel uit. Ik denk dat de modus operandi die we hebben gezien, uniek is. Die hebben we nog niet eerder gezien in zulke aantallen en met zulk rücksichtslos geweld. Maar dat we in Nederland een probleem hebben met deze criminele samenwerkingsverbanden, moge duidelijk zijn. Wij zijn de kraamkamer geweest van een aantal van de grootste internationale drugsnetwerken. Die hebben een uitwerking all the way from the top, van Bolle Jos en Ridouan Taghi, tot in onze kwetsbare wijken waar jongeren worden geronseld. Daar hebben jullie ook een aantal vragen over gesteld. Die strijd staat voor mij echt absoluut

bovenaan. Dit is een vergif voor onze samenleving en tast onze rechtsstaat aan. Het zal bij mij dus bovenaan blijven staan. Dat kan ik niet alleen; daar hebben we echt de hele samenleving voor nodig. Ook in deze zaak zie je weer dat er heel veel informatie in de gemeenschap aanwezig is, die op de een of andere manier niet altijd de overheidsdiensten bereikt. Echt, u ziet dingen in uw wijk gebeuren die niet kloppen, die u vreemd of verdacht vindt, en die informatie is belangrijk. Die heeft de politie nodig, omdat we alleen samen kunnen zorgen dat die criminaliteit uit onze buurten en wijken verdwijnt. We bewaken de norm samen; dat wil ik er maar mee zeggen. Dat doen we ook bij demonstraties. Ik ben heel blij dat we op 25 augustus met de regioburgemeester, het OM en de politie hebben afgesproken om gewoon zo veel mogelijk één lijn te trekken waar het gaat om demonstraties op de snelweg of het spoor. Dat betekent dat er nu in beginsel strafrechtelijk wordt opgetreden tegen al het gevaarzettend gedrag. Uiteraard hebben we een systeem waarin het lokale gezag dat dat besluit neemt altijd kan afwijken op basis van lokale omstandigheden, maar de regioburgemeesters en ik waren unaniem over het trekken van deze lijn. Morgen gaan we in het commissiedebat Demonstraties natuurlijk uitgebreider praten over demonstraties.
Deze voorbeelden geven ook aan dat er veel werk is voor de politie, die zich moet richten op haar kerntaken: de handhaving van de openbare orde en het aanpakken van strafbare feiten. Dat betekent ook dat er keuzes gemaakt moeten worden. Een aantal van u noemde al de inzet op verwarde personen. Het is mij ook al twee jaar een doorn in het oog dat er enorm veel politie-inzet opgaat aan gevallen waar je eigenlijk de politie niet voor zou willen inzetten. We hebben nu onder leiding van de minister van BZK een aanpak verwarde personen. Daar hebben het gedeelte opvang en de vraag wie daar als first responder op af moet gaan nadrukkelijk de aandacht. Mijn hoop is dat ik binnenkort niet meer uitgenodigd hoef te worden omdat die justitiële aanpak uiteindelijk niet meer nodig is bij de aanpak van verwarde personen.
Waar gaan we ons dan wel op richten? Er zullen namelijk altijd keuzes moeten worden gemaakt in schaarste. Ik zou graag mevrouw Van der Plas willen volgen en alles prioriteit geven, maar de les is dat alles prioriteit geven betekent dat niks meer prioriteit heeft. Er zal dus scherp moeten worden gekeken naar wat wij het belangrijkst vinden. Met stip op nummer één in die nieuwe Veiligheidsagenda staat wat mij betreft ondermijning en georganiseerde criminaliteit. Ik denk dat ik net al kort heb toegelicht waarom dat zo is. Ten tweede hebben we cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.

Online seksueel kindermisbruik, ronselen en oplichting vallen daar wat mij betreft allemaal onder. We zien een enorme toename in de onlinewereld. Dat vereist gewoon een andere aanpak van zowel politie als OM. De derde prioriteit is relationeel geweld en geweld in afhankelijkheidsrelaties. U heeft recent een campagne gelanceerd kunnen zien worden over dwingende controle in relaties. Het vroeg signaleren van ongezonde relaties, of die nu in familieverband zijn of in de relationele sfeer, voorkomt geweld en femicide, wat de ultieme prijs is. Dat is een fenomeen dat we moeten uitroeien. De vierde prioriteit binnen die Veiligheidsagenda zal mensenhandel worden. Ook daar zien we een enorme toename van het aantal misstanden. Het is mensonterend in alle opzichten. Dat vereist onze aandacht.

Dat betekent dat er geïnvesteerd moet worden in de politie. Ik ben blij om te kunnen zeggen dat we dat dus ook doen. We brengen niet alleen de basis op orde; we hebben daarbovenop nog 114 miljoen structureel om te investeren in het versterken van de politie. Pas op Prinsjesdag zal ik u het volledige inzicht kunnen geven en kunnen zeggen waar dat geld zit, maar ik heb hier, denk ik, net wel een indruk gegeven van wat voor mij de belangrijkste prioriteiten zijn. Uiteraard maken de gebiedsgebonden politie en de wijkagenten hier ook onderdeel van uit.

Tot zover mijn inleiding. Daar wil ik nog wel even Bollendak aan koppelen, omdat dat, denk ik, ook iets zegt over de toonzetting en hoe wij staan ten opzichte van de politie. Het is een ontzettend vervelende situatie voor alle betrokkenen. Filmpjes die viraal gaan op het internet en die altijd maar een heel klein deel zijn van het hele verhaal, leiden zelden tot goede observaties of fijne reacties. Daar kan ik zelf ook over meepraten, en deze betrokkenen helaas ook. Onze initiële reflex moet zijn dat wij achter onze agenten staan. Dat deel ik met velen van u. Dat is ook wat ik met de korpschef heb afgesproken, en wat u hopelijk, naar aanleiding van dit incident, later terug heeft gezien in de initiële reacties op het optreden van de politie, waar discussie over bestaat. Dat wil niet zeggen dat je daarna de stappen niet moet doorlopen; die horen gewoon bij inzet van geweld van de politie. Dat zijn twee sporen. Het eerste is een intern spoor. De heer Struijs had het over de betrokkenheid van de leidinggevende daarin. Hij vroeg of je dat eigenlijk wel moet willen. Die is er ook ter bescherming van de agent zelf. Uiteindelijk heeft een sectorhoofd -- het is nooit een directe leidinggevende, maar iemand uit een laag daarboven -- namelijk inzicht in de omgeving waarin zo'n agent optreedt en waar dit

incident heeft plaatsgevonden, en kan die dus ook het politieperspectief inbrengen bij de interne toetsing van zo'n incident.
Die interne toetsing is er niet voor bedoeld om Barbertje te laten hangen. Het gaat hier absoluut niet om een schuldvraag of om vervolging. Het gaat er in eerste instantie om te kunnen leren van de inzet die gepleegd is en om te kijken of je daar meer van kunt maken. De strafrechtelijke kant komt echt pas door het OM. Dat doet de rechtmatigheidstoets. In dit geval is het OM tot de conclusie gekomen dat de inzet van het geweld zoals die hier is gedaan, rechtmatig was. Dat steun ik natuurlijk van harte. Ook de eenheidsleiding en de korpsleiding staan daarachter. Dat doet niks af aan hun eigen interne onderzoek ter lering dat ze eerder hebben gedaan, maar uiteraard is het OM leidend in de vraag of iets onrechtmatig of rechtmatig is geweest. Dit was een rechtmatige inzet. Ik hoop oprecht voor de betrokken agent dat hiermee een hoofdstuk kan worden afgesloten. Dat zal zeker nog nazorg vereisen. Die nazorg wordt ook gegeven, ook binnen de eenheid. Nogmaals, ik hoop dat de collega daarmee een naar hoofdstuk, dat toch echt een halfjaar heeft gespeeld, kan afsluiten.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Misschien is het een wat algemenere interruptie, maar dat past wel bij de algemene inleiding die de minister net gaf. We voeren hier geen drugsdebat, maar de minister zegt met zó veel klem wat voor strijd we op dit terrein te voeren hebben. Ik was juist afgelopen maandagmiddag op werkbezoek bij een zogenaamde "staatswietkwekerij" in Hellevoetsluis. Het was zeven voetbalvelden groot en had een ongelofelijke productie en omzet. Het is ongelogen: ik was er een kilometer vandaan en rook de wietlucht al. Geeft dat toch niet heel kort de spagaat en misschien ook wel de ongeloofwaardigheid van het drugsbeleid aan dat in Nederland met alle consequenties van dien wordt gevoerd? Hoe verbindt u die activiteiten van staatswege met de strijd tegen drugs die u zojuist zo pittig verwoordde?

Minister **Van Weel**:
We zouden geen drugscriminaliteit hebben als er geen drugsafname was. Dan zouden we als Nederland nog steeds een doorvoerland zijn, omdat we logistiek gezien nou eenmaal fantastisch liggen en veel mogelijkheden hebben. Je krijgt de drugs daarmee dus nooit uit Nederland. Het gebruik vind ik wel schrikbarend. We hebben daar in andere

debatten, ook in de VWS-commissie, bij stilgestaan. Zowel ik als de minister van Volksgezondheid zijn zeer gedreven om de normalisering van drugsgebruik tegen te gaan. Die zit door alle lagen van de bevolking heen. Ik noem de Zuidas, de flakkagebruikers in Tilburg, die je overal op straat tegenkomt, en de normalisering van een pilletje op festivals of bij de studentenvereniging. Het schrikbarende is dat de campagnes die we daartegen voeren, wel aankomen. We doen dat nu vooral gericht op jongeren. Zij zien de boodschap nu; zij zien dat drugsgebruik bijdraagt aan criminaliteit, met alle nadelige gevolgen van dien. Het leidt bij degenen die al gebruiken helaas nog niet tot een gedragsverandering. Dat is zorgelijk. Ik leg me daar niet bij neer. Het is namelijk wel waar we heen moeten gaan. Als dit zo doorgaat, zijn we aan het dweilen terwijl de kraan wijdopen staat. Ik ben dat helemaal met de heer Van Dijk eens.

De **voorzitter**:
Ik heb eerst mevrouw Straatman en dan de heer Mathlouti genoteerd.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
De minister sprak hele terechte woorden over de situatie in Bollendak. Ik probeerde dat punt net ook te maken: hoe kunnen we agenten beter beschermen? De minister zei ook dat er nog nazorg zal moeten plaatsvinden. Onderdeel van die nazorg zal ook het volgende zijn. We moeten die onlinefilmpjes, zeker als blijkt dat er gewoon rechtmatig is gehandeld, van het internet af krijgen. Ik ben niet naïef: ik weet ook dat dat ontzettend ingewikkeld is. Welke rol ziet de minister voor de politieorganisatie? Kan die filmpjes van context voorzien of actief bij platforms verzoeken om deze filmpjes offline te houden? Anders blijft het gesprek continu op gang en wordt het in een verkeerde context behandeld.

Minister **Van Weel**:
Dank voor het bruggetje. Daar wilde ik inderdaad net op komen. Doxing als gevolg van dit soort filmpjes is een heel groot probleem, zeker als mensen met naam en toenaam bekend worden. Deze agent heeft ook een tijdje moeten onderduiken. Dat wensen we helemaal niemand toe. De politie heeft een handelingskader voor doxing opgesteld met hoe hierop te reageren. Dat heeft een aantal preventieve stappen. Het kan zijn dat in bepaalde situaties afgeschermd wordt opgetreden, dus zonder kenbaar te zijn, maar dat

is niet het uitgangspunt van het optreden van onze politie. We hebben toch echt een politie die met open vizier midden in de maatschappij wil staan en daardoor dus ook dit risico loopt. Als dat doxing nou leidt tot strafbare feiten, zoals bedreiging, opruiing of ambtsdwang, dan wordt er altijd aangifte gedaan. Als er geen sprake is van een strafbaar feit, zet de politie in op een alternatieve interventie en dat kan ook een stopgesprek zijn met iemand die dit soort filmpjes plaatst of blijft plaatsen. Dat is wat meer de zachtere kant en dat kun je inderdaad ook richting socialmediabedrijven voeren. De dwangkant is lastig in dit soort gevallen, zeker als er gefilmd is op de openbare weg et cetera. Daar kom je vaak niet verder mee. Hopelijk draagt dit wel bij. Ik ben het met u eens dat een snelle duiding wel helpt bij het tegengaan van dit soort ongewenste effecten.

De heer **Mathlouti** (D66):
De minister uitte terecht zijn zorgen over het vele gebruik van drugs in Nederland en dat zowel de vraag als het gebruik alleen maar is toegenomen de afgelopen jaren. Daarbij gaf hij ook aan dat we zolang die vraag er is met drugshandel en de daarbij horende criminaliteit te maken hebben. Daarmee impliceert hij dat we zolang die niet afneemt gewoon met die criminaliteit te maken zullen hebben. Hij doet er met zijn collega van VWS heel veel aan om dat gebruik naar beneden te krijgen, maar hoe realistisch is het om dat drugsgebruik zo naar beneden te krijgen dat we ook die criminaliteit niet meer hebben? Ik stel deze vraag bewust ook om wat context te schetsen naar aanleiding van het eerdere interruptiedebat dat ik had met de collega. Ik denk dat die context in het geheel van deze discussie wel belangrijk is, omdat het niet alleen maar sec gaat over of je het legaliseert en of je het reguleert. Het is een discussie die gepaard gaat met deze vraag, dus hopelijk kan de minister daar iets meer over zeggen.

Minister **Van Weel**:
Er is een reden dat drugs verboden zijn. Dat is omdat ze ontzettend slecht zijn voor de volksgezondheid, natuurlijk variërend in over welke drugs we het hebben. Natuurlijk is het een strijd die een hele lange adem vergt. Maar als ik kijk naar hoe destructief netwerken als die van Jos Leijdekkers zijn voor onze volledige maatschappij, hoe de enorme aantallen en bedragen die daarin omgaan doorwerken tot in de meest kwetsbare wijken hier in Nederland, hoe het lijntje dat je neemt inderdaad begint met

een dealertje om de hoek die het komt brengen en dan die hele keten doorloopt naar boven, naar in dit geval Sierra Leone, dan kunnen we dat niet ongemoeid laten. Legaliseren kan daar nooit een oplossing voor zijn. Deze mensen moeten aangepakt worden, deze netwerken moeten aangepakt worden en we moeten blijven inzetten op het denormaliseren van drugsgebruik. Daar zult u mij echt elke dag over horen als ik daar de gelegenheid toe krijg.

De heer **Mathlouti** (D66):
De minister impliceert dat het of-of is, of de aanpak of legaliseren. Ik geloof eerder in en-en, waarbij je juist ook alle risico's zo veel mogelijk kan afdekken in je beleid. Ik ben benieuwd hoe de minister daar zelf naar kijkt. Hij zegt nu al per definitie dat legaliseren, waar reguleren bij hoort, voor hem geen begaanbare weg is. Alleen moeten we volgens mij wel met elkaar die brede discussie voeren over wat wel werkt, want we zien dat die aanpak van die grote jongens tot nu toe gewoon niet helpt.

Minister **Van Weel**:
Dat laatste ben ik niet met u eens. Ik hoop op afzienbare termijn nog een nieuwe gast in de ebi te kunnen verwelkomen. Daar zitten al een aantal van de kopstukken. Dat ontmantelen van die netwerken helpt wel degelijk, inclusief het afpakken van hun geld, en dat is ook belangrijk om het voorbeeld dat dit soort mensen vormt voor mensen die denken dat dit een easy way of life is in plaats van een eerzaam leven weg te nemen, om aan te tonen dat dat voorbeeld een illusie is, dat die grote auto's weer weggaan, dat uiteindelijk de grootste jongens gewoon bang in hun huizen zitten te wachten tot ze of opgepakt worden of afgeknald door de concurrentie. Dat model, dat uiteindelijk dus een ondermijnende invloed heeft op onze samenleving, moet je weghalen. Van de week werd in een talkshow een voorbeeld uit Antwerpen genoemd: dat iemand €75.000 kreeg om een container ergens te plaatsen. Dan moet je nadenken. Daar moet een heel jaar voor werken. Nog sterker, daar moet je twee jaar voor werken, want je hoeft hier ook geen belasting over te betalen natuurlijk, en met een beetje dwang ben je in een kwartier €75.000 rijker. Dat is een enorme verleiding, maar we kunnen dat model niet in stand laten. Echt niet.

Nou, wat betreft legalisering doen we nu het wietexperiment. We zullen zien wat daar de resultaten van zijn. Op dit moment loopt dat. Verdere stappen zie ik op dit moment niet voor me.

De **voorzitter**:
Minister, gaat u door met uw betoog.

Minister **Van Weel**:
Dank. De heer Mathlouti vroeg ook of we voorbereid zijn op het soort geweld als in Overasselt en hoe de politie erop traint. Het moge duidelijk zijn dat de eerste agenten die daar aankwamen natuurlijk verrast werden door de enorme omvang van het geweld en de massa mensen die daar stond. Die hebben zeer adequaat gehandeld. Ze zijn daarbij beschoten en zijn gewond geraakt. Ik ben blij dat beide agenten inmiddels thuis zijn. Dat komt ook door zeer adequaat optreden van de tweede auto die aankwam, waarbij echt levensreddende handelingen zijn verricht om dit te beperken. Dit had echt heel anders af kunnen lopen. De snelle inzet van de DSI, die gelukkig bezig was met een actie in Nijmegen en daardoor vrij snel ter plaatse kon komen, heeft daar ook aan bijgedragen. Als ze dit soort zaken verwachten -- de politie weet natuurlijk in sommige gevallen wat ze kunnen verwachten als ze op bepaalde locaties worden gevraagd -- dan kunnen ze daar rekening mee houden in de manier waarop ze reageren op meldingen. U zag een dag later in Nijmegen dat dat dus gebeurde, dat de politie vanwege het adres waar een melding op was grootschalig uitrukte. Gelukkig waren het hier geen schoten, maar knalpijpgeluiden. Het geeft aan dat de politie daarin kan variëren.
De heer Mathlouti vroeg ook of het nu lukt om de ronselaars achter al die jongeren te pakken. Ja, dat is absoluut de insteek. Uiteindelijk zit niemand in de strafrechtketen te wachten op de laagste laag. We willen juist de opdrachtgevers daarboven hebben. Laat ik een voorbeeld noemen, dat niet zozeer met drugs te maken heeft. We hebben eerder dit jaar aanslagen op synagoges gezien. Daar is nadrukkelijk het doel van het OM om erachter te komen wie nou uiteindelijk de opdrachtgevers zijn en niet wie de uitvoerders zijn die zich voor een appel en ei, een paar honderd euro, hebben laten verleiden om dit te doen. Overigens, als je de professionaliteit van het optreden van deze groep in Overasselt ziet, kun je je ook afvragen hoe gehard een aantal van dit soort mensen

waren of dat ze zich gewoon hebben laten verleiden om hieraan deel te nemen voor een paar grijpstuivers.
Dat wat betreft Overasselt en ondermijning. Dan kom ik nu bij een groot blok: het inzicht in de begroting.
Het inzicht in de begroting. Ook daar hebben we het in ieder geval sinds ik hier zit over en ook daarvoor al. Mevrouw Michon is daar altijd een groot voorvechter van geweest en ik waardeer haar daarvoor. Ook ik vind inzicht in de uitgaven van de politie belangrijk. Ik ben daar iets optimistischer over dan een aantal van u. Ik denk dat er echt wel stappen zijn gezet in de afgelopen jaren om dat inzicht te vergroten. Als ik kijk naar andere uitvoeringsorganisaties die we hebben en het inzicht dat daar in de begroting is, dan loopt de politie daar echt op vooruit, ook met inzicht in grafieken en de werksoorten die inmiddels inzichtelijk worden gemaakt, waaronder gebiedsgebonden politie en de opsporing.
Een aantal van u vroeg naar de uitsplitsing per wettelijke taak. Dat is lastiger, omdat heel vaak dezelfde mensen verschillende van de wettelijke taken kunnen uitvoeren, maar dan op een ander deel van de dag. Als je het hebt over handhaving van de openbare orde, hulpverlening of opsporing, zijn dat heel vaak dezelfde agenten die afhankelijk van waar ze op dat moment mee bezig zijn ofwel bezig zijn met handhaving van de openbare orde ofwel met hulpverlening ofwel met opsporing. Het is dus moeilijk om dat uit te splitsen. Wat we wel hebben gedaan -- dat is in reactie op de motie-Michon-Derkzen -- is een extern onderzoek laten uitzetten om te kijken wat nou nuttig, maar ook haalbaar zou zijn en voor de politie niet te veel administratieve last om nog meer inzicht te geven in die begroting. Zodra we dat onderzoek terug hebben -- dat zal ergens begin volgend jaar zijn -- zullen we uw Kamer daarover informeren en dan gaan we dat ook meteen verwerken in de begroting van volgend jaar.
Wat ik op korte termijn heel in ieder geval graag wil aanbieden, ter voorbereiding op het WGO Politie dat we hebben later dit jaar, is een technische briefing met ook de financiële kant van de politie, om u volledig door de politiebegroting heen te praten. Dat geeft hun ook inzicht denk ik in het soort vragen dat u daarover heeft en dan kunnen zij ook kijken wat zij daar als antwoord op kunnen geven.
Dan de 114 miljoen. Ik zei het eigenlijk al een beetje in mijn inleiding. Ik heb een klein beetje een teaser gegeven over waar die ongeveer heen zouden gaan, maar pas bij Prinsjesdag zal dat helemaal bekend worden. Ik heb dat overigens gedaan met het

LOVP, het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie, dus met de regioburgemeesters, politie en OM. Dit is dus uiteindelijk een gedragen verdeling van de extra investeringen die we hebben. Daarmee zeg ik ook meteen tegen mevrouw Bikker, die vroeg hoe het zit met de kleine gemeenten: we hanteren een verdeelsystematiek, waarbij, zwaarbevochten natuurlijk door de regioburgemeesters, is overeengekomen bij elke nieuwe impuls hoeveel er naar welke regio gaat. Dat is het niveau tot op waar de minister zich ermee bemoeit. Daarna is het aan de regioburgemeesters om in overleg met de politie en de andere burgemeesters te komen tot een verdeling over de gemeentes en de steden. Dus dat is echt aan hen.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Ik vroeg de minister om deze beschouwing -- het is mij bekend hoe de verdeelsleutel werkt -- in relatie tot de constatering dat criminaliteit op het platteland toeneemt en ook de zoektocht voor burgemeesters met een zeer kleine bezetting om dat in ieder geval vol te houden, met alle extra taken die er op de politie zijn afgekomen. Onderkent de minister dat dat een extra druk geeft op het platteland, met de toename van criminaliteit daar? Zo ja, wat gaan we daar dan aan doen? Zo nee, dan hebben we nog een ander debatje.

Minister **Van Weel**:
Zeker, er is criminaliteit op het platteland. Kijk, ondermijning gedijt zeer goed buiten het zicht van anderen. We hebben al jaren berichten over het misbruik van boerenerven voor drugslabs en criminelen die zich er terugtrekken, zoals deze man in een afgelegen veld in Overasselt. Het is niet zozeer dat je daar nou meteen met meer wijkagenten een einde aan maakt. De vraag is hoe je opsporing zodanig richt dat je ook zicht houdt op dit soort afgelegen gebieden, of deze fenomenen. Nou, dat is iets wat de politie in ieder geval scherp heeft en waarbij ook vanuit de Landelijke Eenheid heel snel expertise kan worden geleverd op het moment dat die nodig is. Dus hier geldt weer wat ik eerder zei. Heel vaak weten de buren van zo'n locatie wel dat er iets niet klopt aan het soort auto's dat daar af en aan komt rijden, het feit dat er alleen 's nachts licht brandt of dat er mensen komen van wie je denkt: goh, die hebben volgens mij geen PhD van de Universiteit Wageningen en staan hier in een kas midden in de nacht. Die informatie is nodig voor de politie en heel vaak zal het dan niet de lokale politie zijn die dat moet

oppakken, maar zal er meteen moeten worden opgeschaald naar een hoger niveau. Ter voorbeeld, voor als er dan wat gebeurt: kijk naar Overasselt. Binnen no time stond er meer politie in Overasselt dan ze daar ooit hebben gezien. Dat is denk ik de kracht van hoe deze organisatie heel snel weet op te schalen, maar ook elkaar hulp verleent op het moment dat dat nodig is.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Toch kort. Eigenlijk geeft de minister in antwoord al aan waarom het dus wel belangrijk is dat de politie de ogen en oren in de regio op orde heeft. Die buren weten heel goed: het gaat niet helemaal lekker hier; ik zie iets te veel autootjes af en aan rijden die niet nodig zijn voor het werk op het boerenbedrijf. Of een boer weet dat een collega-boer al benaderd is en vreest het moment dat er bij hem op de stop wordt gestaan. Juist dan vind ik het belangrijk dat de informatiepositie niet alleen ligt bij onze echt geweldige mensen die deze drugscriminaliteit bestrijden. Echt grote waardering daarvoor, ook voor hoe snel er zo veel agenten stonden. Ik zie de noodkreet wel steeds meer van burgemeesters, die zeggen "het loopt spaak", juist ook opdat burgers zich veilig weten en hun signalen makkelijk aan de politie kunnen doorgeven. Daar zit mijn zorg. Dat gaan we niet oplossen in dit debat, denk ik. Voor de langere termijn is dit mijn zorg. We specialiseren aan de ene kant wel op de aanpak van die drugscriminaliteit -- daar ben ik voor -- maar dat kan niet zonder de positie van de wijkagent op orde te hebben en dat blijft op te veel plekken achter, zeker op het platteland.

Minister **Van Weel**:
Dat ben ik helemaal met u eens. Overasselt is het platteland, wil ik maar zeggen. Ik ben met de wijkagent meegereden naar de locatie waar het gebeurd is. De wijkagent weet van welk huis wie er woont en heeft met al die bewoners contact gehad na het incident, waarbij mensen hem belden om te zeggen "goh, er zijn er hier vier over m'n heg heen gesprongen" of "er ligt een kalasjnikov hier in m'n slootje". Dat is precies hoe we het moeten hebben. De wijkagent is niet degene die het incident moet afhandelen, die de inval moet doen of wat dan ook, maar het is ontzettend belangrijk dat je die haarvaten hebt. U gaat dat ook terugzien op Prinsjesdag.
Mevrouw Coenradie had een vraag over de niet-operationele functies. Ik heb met de korpschef de bestuurlijke afspraak gemaakt dat we de overbezetting op de niet-

operationele functies afbouwen, ook omdat, naarmate we de organisatie meer vullen, het in stand houden van de overbezetting op de niet-operationele functies druk legt op de vulling van de operationele functies. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn -- we hadden het net over de agent op straat -- dat we zo min mogelijk overhead willen, al zeg ik daarmee niet dat alle niet-operationele functies overhead zijn, maar de overbezetting draagt er niet aan bij om de operationele sterkte zoals we die gepland hebben, waar te maken. Dat monitoren we. De korpschef kijkt per eenheid hoe het staat met de afbouw. Tot dusver verloopt dat voorspoedig, moet ik eerlijk zeggen. Dat is fijn, want dat betekent dat we onze bezetting gewoon gaan waarmaken volgend jaar.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Toch nog een verdiepingsvraag. Is er ruimte om het gelijk in te vullen, of moeten we dan door een hele procedure met functiehuizen en allemaal types aan tafel? Ik zoek naar een flexibilisering in de niet-operationele sterkte, met name op beleid, want in de niet-operationele sterkte zitten ook mensen die operationeel ondersteuning bieden. Is die flexibiliteit er, of moeten we dan door een hele ambtelijke molen heen? Ik ben op zoek naar maximale flexibiliteit daarin. Kunt u daar een antwoord op geven?

Minister **Van Weel**:
Ik had uw vraag goed gehoord. Ik ben daar nog niet, zeg ik eerlijk. Zoals u weet, heb ik een dubbel slot. Dat dubbele slot heb ik om verantwoording aan u te kunnen afleggen. U vraagt om inzicht in de politiebegroting. Met dat dubbele slot kan ik inzicht geven in hoe de operationele sterkte van de politie zich ontwikkelt en waar we ongeveer willen dat de operationele sterkte landt. Ik begrijp dus wel de wens, die meerderen noemden, om bijvoorbeeld op lokaal niveau iets meer te doen in de hoek van iets wat verband houdt met het lokale crimebeeld, maar ik wil eerst dit proces op orde hebben. Ik heb echt het idee dat we daar nu komen en dat we nu de formatie krijgen zoals we die ooit hadden beoogd. Als we op dat punt zijn aanbeland, kunnen we weer gaan kijken naar maatwerk om het lokaal anders te doen. Ik hoop dat u mij die tijd gunt. Ik denk dat we daar over een jaar, max twee jaar, wel zijn.
Mevrouw Faber vroeg hoe de kosten van de basisteams zijn opgebouwd en of dat bekend is bij de korpschef. Dat is zeker bekend. In de managementlijn, zoals die loopt

vanaf de basisteams tot aan de korpschef, is al die informatie bekend. Die wordt ook gebruikt om dingen te vergelijken en sturing aan te brengen.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Maar waarom krijgen wij die informatie dan niet? Volgens mij was het de Algemene Rekenkamer die aangaf dat die niet bekend was. Dat begrijp ik dus niet helemaal. Ik schakel gelijk even door naar mijn andere vraag. We hebben een politiesysteem, maar dat kan geen managementinformatie aangeven. Als je niet kunt berekenen wat je kosten en baten zijn, kun je natuurlijk ook niet sturen. Is de minister het daarmee eens? We hebben bijvoorbeeld onderzoek, waar die 3,3 miljard naartoe gaat, maar het is alleen maar een schatting; ze kunnen niet precies opgeven hoe het allemaal zit. Dat kan toch niet? We moeten toch inzage hebben in hoe dat is opgebouwd? Dat geldt natuurlijk ook voor de politietop, want anders kun je niet sturen.

Minister **Van Weel**:
Dit was het antwoord op uw vraag of het bekend is hoeveel een basisteam kost. De andere vragen reiken verder; daar kom ik nog op terug. Dat gaat onder andere ook over de resultaten die je ermee behaalt. Dan kun je de afweging maken tussen wat je erin stopt en wat je eruit krijgt: is dat wat je had beoogd? Inzicht in de kosten …

De **voorzitter**:
Zit het in dit blok, minister? Want dan kunnen we het ook gewoon nu doen.

Minister **Van Weel**:
Maar er zit ook een logica in.

De **voorzitter**:
U gaat voor de logica.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag over de kosten van de basisteams. Aan de ene kant wordt er gezegd dat men niet weet hoe die zijn opgebouwd. Aan de andere

kant geeft de minister aan dat het bij de politietop wel bekend is. Waarom krijgen wij die informatie dan niet? Is de minister bereid om de Kamer deze informatie te verschaffen?

Minister **Van Weel**:
Die informatie zit, geaggregeerd, al in de politiebegroting zoals we die weergeven. De Rekenkamer vraagt hoe je de output ervan te zien krijgt. Dat is zijn punt en dat is complexer, omdat je dan te maken hebt met vragen als welke wettelijke taken je doet en hoeveel tijd er naar opsporing gaat. Elk opsporingsonderzoek is weer anders. Het een vind je ontzettend belangrijk, maar daar ben je wel twee jaar mee bezig; ik noem een Marengoproces. Het ander is een eenvoudige winkeldiefstal en daar ben je in een kwartier mee klaar. Dat is best lastig, maar ik kom zo nog terug op de vraag hoe we denken daar verder mee om te gaan.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Ik vraag naar de kosten van de basisteams. Die informatie wordt niet gegeven en is niet inzichtelijk voor de Kamer, terwijl die er wel schijnt te zijn. De minister geeft aan dat de resultaten niet bekend zijn, maar ik vroeg naar de kosten. Wat zijn nou de kosten van de basisteams? Wilt u die verstrekken?

De **voorzitter**:
De minister, tot slot.

Minister **Van Weel**:
Ik zal voor mevrouw Faber kijken of we dit in een technische briefing kunnen meenemen, dan kunnen we het toelichten. Maar ik zou ook willen voorkomen dat we vanuit Den Haag gaan sturen op de kosten van individuele basisteams. Dan gaat het beheer echt te ver. Nogmaals, ik ga kijken wat we in de technische briefing kunnen doen.

De **voorzitter**:
Dat noteren we als toezegging. Gaat u door, minister.

Minister **Van Weel**:

Mevrouw Coenradie vroeg of het klopt dat er wordt bezuinigd op de trainingen voor Levensverlengend Handelen Politie. Zo ja, wat betekent dat dan voor de beschikbaarheid van deze capaciteit? Ik zei dat er een logica zat in mijn betoog, maar deze vraag komt er even tussendoor, vrees ik. Ik kom zo weer terug op de begroting. Laat ik 'm maar afmaken. Het is een specialistische training, die op dit moment als pilot gegeven wordt, in aanvulling op de standaard-EHBO-training die in de basispolitieopleiding wordt gegeven. In eerste instantie worden de trainingen gegeven aan specifieke diensten, zoals de mobiele eenheid, de bewakingseenheid of de hondengeleiders, omdat zij terecht kunnen komen in situaties waarin het voor ambulances soms lastig is om te komen. Het is nog niet vast ingebed in de organisatie. De pilot loopt op dit moment nog. We gaan kijken wat de politie een nuttig vervolg vindt. Daar komen we dan op terug.
De VVD had nog een vraag over de DKDB-training. Dat is weer een andere, dus daar kom ik later op terug bij bewaken en beveiligen, in het volgende halfjaarbericht.
Dan de politievoertuigen. Er is gezegd dat de financiële druk niet altijd zorgt voor een tijdig herstel van voertuigen. Er wordt niet bijgehouden -- dat gaat echt per eenheid -- hoeveel voertuigen er in reparatie zijn, defect zijn of wachten op schadeherstel. Dat is ook een dagelijks wisselend beeld. Ik vind het wel goed dat er op eenheidsniveau gekeken wordt of er op dit vlak nog kostenbesparingen te behalen zijn. Uiteindelijk zijn we allemaal gericht op maximale output, terwijl dat natuurlijk niet mag leiden tot een wagenpark dat niet meer deugt voor datgene wat de politie ermee moet doen. De financiële druk bepaalt dus niet of een voertuig wel of niet gerepareerd wordt.
Er wordt wel gekeken of een voertuig technisch of economisch beter niet gerepareerd kan worden; dan wordt een voertuig vervangen. Het kan dus voorkomen dat er tijdens een reparatie minder voertuigen zijn voor de eenheid. Dan wordt er gekeken of dat tussen teams onderling opgevangen kan worden, maar ook dat staat los van de financiële druk. Wagenparkbeheer maakt kritische afwegingen of het zinvol is om een voertuig bij kleine schade uit bedrijf te nemen voor reparatie. Bij een deukje op de bumper of een kras in de lak kan ook de afweging gemaakt worden om er maar mee door te rijden, omdat het voertuig nog doet wat het moet doen en nog goed inzetbaar is. Op de bepantsering kom ik nu, als dat uw vraag is. Dat scheelt weer een interruptie.

De **voorzitter**:

Dat is goed. Het is handig als we even de vragen doen. Misschien word ik straks strenger en gaan we per blok interrumperen, in plaats van elke keer tussendoor; anders gaan we het gewoon niet redden. Minister, gaat u verder.

Minister **Van Weel**:
U had het over wijkauto's. Ik denk dat u handhavingsauto's bedoelde, want wijkauto's zijn geen bekend begrip. U stelde dat daarop bezuinigd zou worden of dat er geen bepantsering zou zijn. Dat signaal herkennen wij niet. Teams hebben een keuze uit meerdere voertuigen. Dat kan een voertuig zijn met geringe uitrusting, zonder deurbepantsering. Dat is de handhavingsauto. Er zijn ook voertuigen met een ruimere uitrusting, met deurbepantsering. Dat is het basispolitievoertuig. Voor het noodhulpproces is het basispolitievoertuig ontwikkeld. Dat voertuig sluit het beste aan op werkzaamheden waarbij er ook sprake kan zijn van gevaarzetting.
Is er een tekort aan politiehonden? Nee. Ik herken echter wel het signaal dat u geeft, namelijk dat dit een schaars goed is en dat er meerdere kapers op de kust zijn. De politie is in overleg met Defensie om er in ieder geval voor te zorgen dat we elkaar niet beconcurreren en om te kijken of we daar gezamenlijke opties voor kunnen uitwerken.
De arrestantencomplexen. Daar heb ik uitgebreid schriftelijk op geantwoord. We kunnen vandaag niet tot achter de komma becijferen of de extra reistijd die er soms is, opweegt tegen het openhouden van een complex. In de businesscase zoals door de politie en de eenheid Rotterdam aangedragen, levert het sluiten van de arrestantencomplexen netto gezien winst op, omdat je meer personeel kunt inzetten op straat. Dat is personeel dat je dus niet meer nodig hebt om die arrestantencomplexen open te houden. Ja, dat betekent soms dat je verder moet rijden, maar dat is de kosten-batenanalyse.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
In dat laatste antwoord hoor ik niks anders dan wat ik zie in de schriftelijke beantwoording en ook van de week las in de krant. Maar als ik de mensen op de werkvloer spreek, hoor ik toch echt iets anders. Er is een papieren werkelijkheid en er is dé werkelijkheid. In die discrepantie ligt ook mijn vraag. Hoe zit het nou met meer blauw op straat? Ik wil daar toch meer van weten; dat mag ook in de tweede termijn, als dat nu heel erg lastig is. Het is heel simpel: als een agent iemand in de auto heeft en er is in Rotterdam geen plek … Sterker nog, vanuit de meldkamer, de regiekamer, wordt er op

dit moment gewoon gezegd: jongens, rijd maar gewoon naar Tilburg en houd het liefst maar even niemand aan, want we hebben er geen plek voor. Dit zijn geen loze woorden; dit is wat ik letterlijk hoor van de agenten. Deze mensen moeten dan de afweging maken of ze naar Tilburg gaan. Dat kost hun reistijd heen, werk daar en reistijd terug. Al die tijd zijn ze niet inzetbaar op straat. Dan rijd je wel over straat, want je zit in een politieauto, maar je hebt wel iemand achterin, die zich ook nog eens hopelijk gedraagt. Je bent dus niet meer inzetbaar. De mensen die de arrestantentaken doen, zijn ook niet zomaar bevoegd om het politiewerk te doen; dat gaf ik in mijn bijdrage ook aan. Ik ben gewoon nieuwsgierig hoe die rekensom eruitziet. Niemand van alle dienders -- en ik spreek er echt heel veel -- herkent zich in deze papieren werkelijkheid. Ik wil daar graag een antwoord op. Het lijkt wel alsof er iets mooier beoogd wordt dan er daadwerkelijk aan de hand is. Dat is overigens niet alleen in Rotterdam het geval. Ik hoor dit echt in heel veel regio's terug.

Minister **Van Weel**:
"De werkvloer", ik ben altijd benieuwd wat dat dan is en of dat individuele dienders zijn. Uiteindelijk wordt deze businesscase gemaakt in een eenheid. Een eenheid bekijkt wat hun netto meer capaciteit oplevert. Dat kan voor individuele dienders in de nacht inderdaad betekenen dat zij af en toe … Tilburg vind ik wel heel ver, maar u heeft dat voorbeeld ongetwijfeld gehoord, dus dat zal dan zo zijn. Maar dat wil ook niet zeggen dat die mensen inzicht hebben in wat het sluiten van de arrestantencomplexen netto oplevert voor de eenheid. Dat zijn niet een-op-een dezelfde mensen; daar heeft u wel gelijk in. Je kunt niet een-op-een een bewaker van een arrestantencomplex inzetten voor basispolitiewerk. Maar het sluiten van het complex, met het beheer en de bewakers die je daar dan niet meer hebt, levert netto wel geld op, waarmee je de capaciteit weer kunt vergroten. Nogmaals, wij vragen van onze eenheidsleiding om op die manier te kijken hoe je zo veel mogelijk blauw op straat krijgt. Voor individuen kan dat inderdaad betekenen dat ze een nacht minder op hun duty zijn.

De **voorzitter**:
Even een tussenwaarschuwing. Er zijn nog best veel vragen en heel veel blokken. We gaan het niet afraffelen; we gaan het goed doen. Ik zeg er wel bij dat er een kans is dat we het debat op een ander moment vervolgen. Ik weet niet wanneer, maar wij moeten

hier om 13.25 uur in ieder geval weg, om allerlei redenen. Daar is geen discussie over, dus dan moeten we afronden en dan gaan we even kijken hoe we het doen. Gezien de hoeveelheid vragen en antwoorden moeten we dit ook gewoon goed doen.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Dat beantwoordt dan nog niet mijn vraag wat die rekensom is. Ik vind het eerlijk gezegd ook een beetje de verkeerde manier van een bezuiniging aanpakken en eigenlijk pronken met iets. Wat je hier ziet, is een exemplarisch voorbeeld van hoe de top naar zaken kijkt en hoe de dienders, de werkvloer inderdaad, omgaan met de praktijk. Zij denken dag en nacht: "Moet ik iemand wel of niet aanhouden? In het belang van de veiligheid van de samenleving zou ik iemand tijdelijk achter slot en grendel willen zetten, maar de praktische uitvoerbaarheid belemmert mij." Dat mag volgens mij nooit het antwoord zijn op de vraag hoe wij efficiënter omgaan met de middelen bij de politie. Ik zou daar graag meer duidelijkheid over willen. Dat mag eventueel ook op een ander moment.

Minister **Van Weel**:
Ik verwijs u toch door naar de uitgebreide schriftelijke beantwoording die wij hebben gegeven. De nettoreistijd van agenten wordt niet bijgehouden. Dat deel van de rekensom kan ik u dus niet geven. U heeft het over "de top". U doet alsof vanuit een ivoren toren dit soort besluiten worden genomen. Dat is niet zo. Dit is gewoon een eenheidsbesluit. Dat wordt lokaal genomen. De eenheid neemt dat besluit met het managementteam. Ik zou zeggen dat dat toch niet zo heel ver af staat van de mensen die daar werken.

De **voorzitter**:
Gaat uw gang, mevrouw Coenradie.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Ik weet dat het mijn laatste interruptie is, maar hiermee raken we natuurlijk wel de kern. De eenheidsleiding en de werkvloer, dat is nou precies waar dit over gaat. Dit hele verhaal, mijn hele betoog, mijn hele bijdrage is gebaseerd op het feit dat er een enorm gat is tussen de eenheidsleiding en de diender. Die diender loopt tegen allerlei zaken

aan en voelt zich niet gehoord. Inmiddels heb ik honderden dienders gesproken. Ik heb al die mensen die zich bij mij melden, die zich durven te melden met hun verhalen, persoonlijk gesproken. Het gaat er vooral om dat er geen gehoor en geen begrip is, juist als het gaat om de eenheidsleiding. Dat gat moet verkleind worden. Dit is daar een voorbeeld van, maar er zijn nog tal van andere voorbeelden.

Minister **Van Weel**:
Mij is niet helemaal duidelijk of u nu de korpsleiding of de eenheidsleiding bedoelt. Daar waar het de korpsleiding aangaat, herken ik dat. Daar hebben we meerdere voorbeelden van gezien. Daar waar het de eenheidsleiding aangaat, herken ik dat brede beeld niet. Ook ik kom heel veel op de werkvloer. Daar wil ik helemaal niet mee zeggen dat er geen grieven zijn of dat dienders niet aanlopen tegen problemen of dat problemen niet adequaat worden opgepakt in de lijn. Dat zal zeker een aandachtspunt zijn. Maar met rücksichtslos te zeggen dat er een hele grote kloof is tussen elke eenheidsleiding en elke diender, dienen wij de politieorganisatie ook niet. Ik vind dat veel te kort door de bocht.
De heer Struijs vroeg ook naar niet-operationele functies. Ik heb al eerder gezegd dat we die afbouwen. Dat ben ik dus met hem eens.
De onderbezetting bij Bewaken en Beveiligen is een terecht aandachtspunt van de VVD. Ook vanuit mij complimenten voor de mensen die dit ontzettend belangrijke werk doen om te zorgen dat gezagsdragers en anderen hun werk kunnen blijven doen. De druk daarop is hoog. Dat heeft te maken met het klimaat zoals we dat ook zien in Overasselt. Dat betekent dat er continu druk staat op het vullen van de DKDB. We hebben nu wel een nieuw concept waarbij de politie met politiebegeleidingscapaciteit kan bijdragen in een net iets minder hoog regime. Dat zorgt wel voor ontlasting. We werven wat we kunnen, maar het zijn natuurlijk hele specialistische functies, dus dat zal een punt van aandacht blijven. Op dit moment kunnen we de workload in ieder geval aan.
U vroeg ook naar bijscholing voor basic trauma care. Wij hadden het daar al eerder over. Iedereen bij de DKDB krijgt die bijscholing. Daarbovenop is een selecte groep opgeleid tot het niveau enhanced trauma care. De helft van de DKDB'ers heeft die training weer gevolgd. Daar zat inderdaad een dip in. Voor het einde van het jaar is de hele groep die ETC had, weer gecertificeerd.

Dan de Rekenkamer en de 10.000. Ik wil toch even vooropstellen dat de Rekenkamer het niet heeft over 10.000 aangiftes. Het zijn 10.000 meldingen en aangiftes. Meldingen kunnen ook zaken zijn zonder ook maar een enkele lead om daar iets mee te doen. Dan nog geldt dat niemand wil dat zijn aangifte blijft liggen. Die werkelijkheid gaan wij niet creëren, maar wat we wel moeten doen, is nagaan hoe je een beter inzicht creëert in de triage die plaatsvindt. Ik denk dat we die les van de Rekenkamer overnemen. Ik heb inderdaad gezegd dat ik de Crime Harm Index te eendimensionaal vind. Dat betekent immers dat een winkeldiefstal of een onlinefraudezaak nooit meer zal worden opgepakt omdat je echt alleen maar de zwaarste zaken oppakt. Dat is ook een rechtsstaat. Elk strafbaar feit moet in principe worden opgepakt, maar daarbinnen moet wel triage worden gedaan. Het is natuurlijk aan het OM om die triage in overleg met de politie te doen, want het OM is het gezag. Die triage gebeurt ook wel op lokaal niveau. Wekelijks wordt er gekeken: welke zaken hebben we lopen, wat hebben we binnengekregen en waar moeten we nu de aandacht aan geven? Daar worden keuzes in gemaakt. Alleen, die keuzes zijn niet inzichtelijk op het hogere aggregatieniveau. De vraag is nu hoe we daar met managementinformatie, maar ook met nieuwe opportuniteitskaders voor zowel politie als OM meer lijn in kunnen brengen: welke zaken pak je sowieso op, waar heb je een keuze en op basis van welke criteria wordt uiteindelijk opsporing in gang gezet?

De **voorzitter**:
Mevrouw Faber, uw laatste interruptie.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Nee …

De **voorzitter**:
U had er zelfs drie, maar eentje tel ik niet mee, want u kreeg nog een antwoord. Die heb ik dus niet meegeteld. Daarmee heeft u er wel twee gehad. Het is wat het is.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Oké, nou ja. Het is wat het is. Precies. Goed, voorzitter.
De minister noemt onder anderen de winkeliers. Daar heb ik het ook over gehad. Er is nu een regeling: als iemand in een winkel een diefstal pleegt, dan kan die zaak zonder

aangifte worden afgedaan als de betrapte €242 plus de schade betaalt. Dat is dus een verlichting voor de politie. Daar zijn de winkeliers het ook mee eens, net als de tankstationhouders. Er zijn echter politieteams die weigeren om die ondernemers te voorzien van de adresgegevens, waardoor dit systeem niet meer werkt. En dan moeten ze dus maar weer aangifte gaan doen. Waarom verzaken die politieteams deze overheidstaak? Dat vraag ik mij dan af. Zij worden dus aan de ene kant ontlast -- zij gaan zelf hun zaken oplossen, want daar is een oplossing voor -- maar de adresgegevens gaan ze dan niet verstrekken. Dan schiet het natuurlijk nog niet op. Dan kunnen ze net zo goed weer met z'n allen aangifte gaan doen.

Minister **Van Weel**:
Dat antwoord heb ik ergens in de map zitten, maar dat vis ik er zo niet uit. Daar kom ik nog aan toe.

De **voorzitter**:
Dan laten we die nog even voor straks, mevrouw Faber, en wachten we dat antwoord eerst even af. Mevrouw Martens-America.

Mevrouw **Martens-America** (VVD):
Dank aan de minister voor de beantwoording over die 10.000 "zaken", om het maar zo te noemen. Ik denk dat de beantwoording van de minister ook laat zien dat het veel ingewikkelder is dan sec naar de politiebegroting of sec naar de OM-begroting kijken et cetera et cetera. Het doen van aangifte of mensen ertoe verleiden om aangifte te doen heeft natuurlijk ook wel een normerende werking in de samenleving. Het zou toch wel een heel belangrijke stap zijn als die meldingen uiteindelijk allemaal aangiftes worden en we ook de juiste data hebben. Ziet de minister dan toch ruimte om na te gaan -- dat hoeft niet nu, maar wellicht kan het wel in de toekomst -- hoe we mensen wellicht wel kunnen blijven verleiden om die aangiftes te blijven doen? We hebben een heel debat gehad over wat er gaande is in de samenleving. Normeren is daar volgens mij een belangrijk onderdeel van. Hoe ziet de minister dat?

Minister **Van Weel**:

Meldingen kunnen niet altijd tot aangiftes leiden. Het kan ook zijn dat iemand heeft gezegd dat hij hoorde dat voor zijn flat een schot werd gelost. Ja, als dan verder niemand wat ziet, vindt of wat dan ook, dan heb je niet eens een aanknopingspunt om tot een aangifte te komen. Onder die 10.000 meldingen bevinden zich ook een hoop van dit soort zaken. In bijvoorbeeld de helft van de 200 zedengevallen die door de ARK worden genoemd, ging het om niet meer dan een melding zonder verder enig aanknopingspunt. Ik zou echter oproepen om wel aangifte te doen als er sprake is van een strafbaar feit, ook al is de kans klein dat de aangifte van een fietsendiefstal tot een opsporingsonderzoek leidt. Nou, voor je fiets moet je dat waarschijnlijk sowieso doen voor de verzekering, maar uiteindelijk hebben we dat ook nodig, zoals u zegt, voor het normeren en voor het inzicht dat we hebben in de criminaliteit die zich in onze maatschappij voordoet. Ik steun uw oproep dus van harte.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Mag ik een vraag stellen die volgt op wat mijn collega zojuist zei? Is het mogelijk om daarbij in het bijzonder oog te hebben voor specifieke doelgroepen? Ik noemde al dat de aangiftebereidheid onder Joden drastisch terugloopt omdat zij te vaak meemaken dat ze een week later een sepotbriefje krijgen. Als wij de aangiftebereidheid hoog willen hebben, kunnen we dan ook inzetten op specifieke groepen die dat vandaag bij uitstek nodig hebben?

Minister **Van Weel**:
De doelgroep die u noemt, is daarbij een heel belangrijke. In mijn contacten met de Joodse gemeenschap zeg ik dat ook altijd. Dan leg ik ook uit dat niet elke aangifte voldoende aanknopingspunten biedt voor een strafrechtelijk feit, om daadwerkelijk een opsporingsonderzoek te doen en tot vervolging over te gaan. In de zakenstroom bij het OM heeft wel elke zaak met een discriminatieaspect voorrang. In die zin wordt dat dus echt gedaan waar dat kan, maar de teruglopende aangiftebereidheid helpt daar niet bij en draagt ook niet bij aan het beeld dat we natuurlijk willen hebben van de ontwikkelingen op dit vlak. Ik weet hoe zwaar deze gemeenschap het op dit moment heeft.
Mevrouw Faber en mevrouw Straatman vroegen trouwens ook of de IV-systemen van de politie meer inzicht gaan geven in de planbaarheid van de capaciteit. Ja, het nieuwe

capaciteitsmanagementsysteem bij de politie, VCM heet dat, is in een vergevorderd stadium en gaat in het voorjaar van 2027 live. Dat gaat ons meer inzicht geven in waar mensen worden ingezet, zodat we schaarse middelen effectiever en efficiënter kunnen inzetten. Het VCM is natuurlijk vooral bedoeld voor het gezag, de burgemeester en het OM, voor het aan hen geven van een beter inzicht: waar zet ik mijn capaciteit nou in? Ik denk dat dit zeker gaat bijdragen aan het oplossen van een aantal bezwaren van de Rekenkamer.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Dank aan de minister voor dit antwoord. In aanloop naar het WGO Politie zou ik wel graag nog een iets concreter antwoord willen op de vraag welke informatie uit die VCM-systemen komt. In het rapport van de Algemene Rekenkamer staat dat we van de 11.500 opsporingsonderzoeken eigenlijk praktisch niets hebben. Welke gedetailleerde informatie is straks wel beschikbaar? Is die dan per direct beschikbaar of wordt dit gefaseerd ingevoerd? Zou de minister willen toezeggen dat hij daar voor dat debat in een separate brief wat uitgebreider op ingaat?

Minister **Van Weel**:
Ja, ik zeg u een brief toe over VCM.
Mevrouw Faber vroeg waarom het uitmaakt waar je een aangifte doet. We hebben wel een nationale politie, maar die is wel weer regionaal ingebed. Ik denk dat dat ook de kracht is van onze politie. Bij de vele systemen geeft de combinatie die wij hebben -- nu gehoord van buitenlandse collega's en met alle uitdagingen, zeg ik erbij -- ons uiteindelijk wel die lokale verankering en die lokale verschillen, in welk criminaliteitsbeeld je hebt, maar ook in de prioriteit die je in bepaalde regio's aan iets wil geven. Dat zeg ik ook in reactie op het onderzoek van de Algemene Rekenkamer. Ja, wij willen in die opsporing meer algemene aanknopingspunten bieden, zowel vanuit de politie als vanuit het OM, bij de vraag welke zaak je wel en niet oppakt, maar er moet wel ruimte blijven. We hebben nu in Zaanstad een groot probleem met ondermijning gelieerd aan de glazenwassers; een aantal jaren geleden was dat een groot probleem. Dan moet er ook ruimte zijn om op zo'n fenomeen voldoende opsporingscapaciteit te zetten om het lokaal uit te roeien. Ja, dat betekent dat andere zaken dan misschien even blijven liggen of minder prioriteit krijgen. Het zal wat mij betreft dus altijd die combi worden.

Ik denk dat ik kan ingaan op de bevoegdheden en de bewaartermijnen.

De **voorzitter**:
Dat is het volgende blok: bevoegdheden en bewaartermijnen. Gaat uw gang.

Minister **Van Weel**:
Laat ik beginnen met de cold cases. Ik ga heel concreet beginnen met mijn reactie op de motie die gisteren is ingediend door de heer Ellian, want ik denk dat die reactie goed weergeeft welke ruimte ik op dit moment zie, maar ook welk risico ik aan u vraag om dan mede te dragen. Ik lees deze tekst even voor.
Ik begrijp de wens van uw Kamer en ik voel sterk mee met de intentie van deze motie. Tegelijkertijd gaat het in deze motie om zeer grote hoeveelheden uiteenlopende politiegegevens, veelal van burgers die niet worden verdacht van een strafbaar feit. Het gaat hier immers niet om gegevens die al in verband zijn gebracht met een cold case en dus al in het onderzoeksdossier zijn opgenomen. Daarvoor geldt een langere bewaartermijn. De persoonlijke levenssfeer van burgers verdient ook bescherming en de politie kan niet onbeperkt enorme hoeveelheden gegevens van niet-verdachte burgers bewaren. Het langer bewaren daarvan vraagt om een stevige juridische onderbouwing en moet proportioneel zijn. Dat is een grote uitdaging, want dat betekent dat voor alle gegevens een relatie moet worden aangetoond met het doel van de langere bewaring, terwijl ik op basis van de aangeleverde politiecijfers niet heb kunnen vaststellen in hoeverre oude politiegegevens een cruciale rol spelen bij het oplossen van cold cases. Ik heb de afgelopen anderhalf jaar intensief gezocht naar juridische mogelijkheden en heb uitgebreid gesproken met onder meer de Raad van State en de Autoriteit Persoonsgegevens. Ik heb tot nu toe in al die gesprekken en met alle kennis die daarbij is ingezet, nog geen juridische aanknopingspunten gevonden. Daarom is het niet zinvol om meteen een wetgevingstraject te starten, want ik weet nog niet welke basis je daaraan ten grondslag zou kunnen leggen.
Ik hoor de oproep van uw Kamer echter heel duidelijk. Ik stel daarom voor als volgt opvolging te geven aan de motie.
Eén. Ik laat in vier omringende EU-lidstaten een vergelijkend onderzoek doen naar hoe zij omgaan met dit soort gegevens. Twee. Ik ga opnieuw in gesprek met de nieuwe voorzitter van de Autoriteit Persoonsgegevens. Drie. Ik laat de politie verder werken aan

een geavanceerd sorteringsplan voor de omgang met politiegegevens. Ik zal de politie vragen om de bedoelde gegevens te blijven bewaren zolang deze acties lopen. Ook wil ik de Kamer vragen om zelf met de Raad van State, de Autoriteit Persoonsgegevens en relevante organisaties in gesprek te gaan om zo mee te helpen zoeken naar relevante juridische aanknopingspunten voor dit probleem. Als dat nieuwe juridische aanknopingspunten oplevert, zult u mij meteen aan uw zijde vinden voor het opstarten van een wetgevingstraject.
Ik wijs er wel op dat deze aanpak niet overeenkomt met de zienswijze van de Autoriteit Persoonsgegevens. Het is verder zeer wel denkbaar dat de Autoriteit Persoonsgegevens handhavend zal gaan optreden, onder meer door middel van het verbeuren van dwangsommen. De motie, de appreciatie van de motie zoals ik die oplees en de zoektocht naar aanknopingspunten voor een wetswijziging schorten dit gegeven niet op. Dat wil ik u wel meegeven. Daar wil ik u niet mee overvallen. Dat is een traject dat wij dan gezamenlijk ingaan. Daarmee heb ik die motie oordeel Kamer gegeven.
Ik geef mij dus zeer wel rekenschap van de wens. Ik heb ook echt mijn best gedaan. Ik zorg er nu in ieder geval voor dat we meer tijd kopen om gezamenlijk te zoeken naar aanknopingspunten, maar ik kan alle hulp daarbij zeer goed gebruiken om dit voor elkaar te krijgen. Het is geen eenvoudig vraagstuk.
Ik denk dat ik het daar even …

De **voorzitter**:
Ja. Mevrouw Van der Plas was eerst. Wellicht willen anderen ook nog interrumperen.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Nederland zit gewoon in een juridisch moeras. Ik merk het hier elke dag, op welk onderwerp dan ook: juridisch, juridisch, we moeten kijken of het juridisch kan, de rechter, de zus, de verdragen, de … Maar we hebben hier met mensen te maken van wie hun kind of een ander familielid is vermoord, soms op zo'n gruwelijke wijze dat zij niet eens afscheid kunnen nemen van hun kind. Die mensen vragen om duidelijkheid. Zij willen dat de dader wordt gepakt. Zij wachten al jaren. Ik zou zeggen "het liefst morgen", maar die mensen wachten al zo lang. Hier in de zaal zit ook een moeder van een vermoorde vrouw. Ik heb het de minister gevraagd: wat zegt u dan tegen deze mensen? In eerste

instantie kon het allemaal niet. Er waren totaal geen mogelijkheden om het te doen. Ineens komt de minister wel met mogelijkheden om het te doen. Dat had dus al eerder gekund. Dan hadden die mensen binnen het leed dat ze al hadden misschien iets minder leed kunnen hebben. Hoe kijkt de minister hier nou zelf naar? Kijk, we hoeven niet alles … De letter van de wet geldt heel vaak in Nederland. Er wordt hier vaak gekeken naar de letter van de wet, maar ik weet dat ook gehandeld kan worden in de geest van de wet. Ik wil de minister oproepen om in de gesprekken die hij gaat voeren en bij onderzoeken in andere EU-lidstaten nadrukkelijk te kijken naar de geest van de wet. Dit zijn een paar vragen in één, maar ik zou wel heel graag een reflectie van de minister willen hebben.

De **voorzitter**:
En dan een toevoeging op de appreciatie van de motie.

Minister **Van Weel**:
Die appreciatie staat, elke letter. Natuurlijk wil ik dat elke misdaad wordt opgelost en natuurlijk wil ik dat elke cold case uiteindelijk leidt tot het oppakken van een dader. Wat we zien, is dat we met moderne technieken zoals de hologrammen die nu soms worden ingezet, ook echt wel successen boeken bij het oplossen van cold cases. Binnen de politie is er nu ook een coldcaseaanpak. Cold cases hebben dus absoluut onze aandacht. Wij beseffen hoe belangrijk het is, zeker voor nabestaanden, dat we daar opvolging aan blijven geven.
Een paar nuanceringen bij de gegevens waar we het hier over hebben. Eén. Dit heeft geen betrekking op al die informatie waarover ooit is gezegd dat die verband kan houden met het onderzoek in een cold case. Met die informatie, met dat dossier, gebeurt helemaal niks. Dat blijft er totdat de misdaad is opgelost. Het kan zijn dat wij dat nog een keer beschouwen en dat uit dat dossier nieuwe aanknopingspunten naar voren komen -- ook dat is gebeurd -- waarmee een zaak alsnog kan worden opgelost. Hier gaat het om álle informatie van álle burgers die ooit met de politie in aanraking zijn gekomen; álle informatie. Daarmee bewaar je de hooiberg om daar mogelijk de speld uit te kunnen halen, en daarover zeggen de instanties, de Raad van State, de Autoriteit Persoonsgegevens: dat mag niet; u mag dat niet doen.

U kunt van mij als minister van Justitie veel verlangen, maar niet dat ik bewust de wet overtreed. Ik wil in de geest van de wet handelen, ik wil kijken of ik de wet kan aanpassen en ik wil alles doen wat ik kan, maar uiteindelijk moet ik wel de wet respecteren. Dat is wat ik de Kamer gehoord hebbend nu dus opschort en waarmee ik dus bewust het risico loop op dwangsommen, die uiteindelijk door ons allemaal betaald zullen moeten worden, omdat ik de complexiteit van het thema snap. Het was ook echt geen onwil van mij om niet te komen met een oplossing. We gaan hier nu gezamenlijk mee aan de slag: dat zou mijn voorstel zijn. We dragen daarmee … Nou ja, ik draag het risico, maar ik heb u in ieder geval bewust gemaakt van het risico op handhaving dat we hiermee lopen. In ieder geval koopt dit ons nu tijd om te kijken of hiermee alsnog iets kan worden gedaan, terwijl deze gegevens in de tussentijd bewaard blijven.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Ik verbaas me ten eerste over de uitspraak dat het allemaal totaal niet kon, dat het juridisch allemaal niet rond te krijgen was. De Raad van State en de Autoriteit Persoonsgegevens zeggen immers niet dat het onmogelijk is, maar dat er een betere onderbouwing moet komen. Dat kon allemaal eerst niet; die was niet gevonden. Vervolgens zegt de minister echter dat hij een aantal acties gaat ondernemen. Kennelijk is er dus toch niet genoeg gedaan en moet de Kamer via een motie afdwingen dat er nog wat gebeurt. Dwangsommen: allemaal leuk en aardig om te zeggen dat we die niet willen, maar er worden tientallen miljoenen aan dwangsommen betaald inzake procedures met asielzoekers. Dat wordt ook allemaal grif betaald. Nogmaals, het gaat hier om mensen.
En dan qua data. Stel dat iemand een snelheidsovertreding heeft begaan en dat op de plek van het delict blijkt te zijn. De dader wordt op dat moment dus op de plaats delict gepind. Ik las laatst dat dat soort dingen gewoon bewaard kan worden. Dat kan nou net voor een doorbraak zorgen. De minister zegt dat hij veel gesprekken heeft gevoerd, met de Raad van State en de Autoriteit Persoonsgegevens, en dat hij echt heeft gezocht naar die juridische onderbouwing. Ik wil hierbij een informatieverzoek doen, want ik wil weten hoe de minister deze zomer tot die conclusie is gekomen. Ik wil dan ook graag de ambtelijke adviezen en de gespreksnotities opvragen. Dat informatieverzoek doe ik bij dezen en ik wil die informatie zo snel mogelijk naar de Kamer laten komen.

Minister **Van Weel**:
Dat staat u vrij. Dat verzoek is ontvangen. Nogmaals, ik zie juridisch geen mogelijkheid om dit te doen. Ik vraag u daarom, ook bij dezen, om uw hulp als u die juridische mogelijkheden ziet. Ook u heeft natuurlijk de beschikking over wetgevende en juridische capaciteit. Ik sta daarvoor open.

De **voorzitter**:
Het informatieverzoek is doorgeleid naar het kabinet. Dan kom ik bij de heer Struijs.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Ik en de Kamer zijn ons er erg van bewust dat het nou juist gaat om de restinformatie die niet gerelateerd is aan een aangifte of een onderzoek, zoals mevrouw Van der Plas dat zo keurig zei. Recent is nog een dader van femicide aangehouden. Toen men verderop bij deze dader ging rechercheren, bleek er vijftien jaar geleden een melding te zijn geweest -- geen aangifte -- van een andere partner, die toen nog geen aangifte durfde te doen. Dit soort zaken hebben we dus ook; dat nog even ter verduidelijking. Begrijp ik goed dat als we hier binnen de huidige wet niet uitkomen, de minister bereid is om naar een nieuwe wettelijke basis te kijken? Ik geef een tip; dat is de eerste hulp. Kijk nadrukkelijk hoe men dat in België heeft opgelost. Is hij daartoe bereid? Kijk ook al naar de gebaren die feitelijk zijn gemaakt door politie en justitie over data in kluizen of met een poortwachter. Enfin, er zijn een heleboel dingen. Het is niet zo dat de gemiddelde politievrouw of -man op een maandagmorgen eens eventjes Jan Struijs helemaal door de mangel haalt, hè? Ik zou dat in dezen ook niet aanraden, maar dit is misschien een slecht voorbeeld. Het gaat er mij om dat we desnoods kijken naar een nieuwe wettelijke basis. Ik proef dat deze Kamer tot het uiterste wil gaan, dus dat zou misschien ook een wet kunnen zijn. En twee: laten we al meenemen wat door de praktijk is aangereikt. Dat is belangrijk. Ik beveel België van harte aan.

Minister **Van Weel**:
België zit natuurlijk bij die vier landen. Dat nemen we dus zeker mee. Die andere zaken, het opzetten van een kluis en een poortwachter daarop, hebben we inderdaad gedaan. Dit is immers geen nieuw vraagstuk. Vijf jaar geleden kwam de Autoriteit Persoonsgegevens al met bezwaren. Toen zijn maatregelen genomen om die informatie

steeds nauwer af te bakenen. Ten slotte: ik sta helemaal niet onwelwillend tegenover een nieuwe wettelijke grondslag. Absoluut niet. Waar ik in deze zoektocht met de Raad van State en de Autoriteit Persoonsgegevens mee geworsteld heb, is of je tot een wet kunt komen die proportioneel is en die de wetgevingstoets en de toetsing aan hoger recht kan doorstaan. Nou, daar ben ik niet uitgekomen. Nogmaals, de uitgestrekte hand is: laten we gezamenlijk kijken of we daar wel een mogelijkheid voor zien. Dan heeft u mij aan uw zijde voor een wetgevingstraject.

De **voorzitter**:
U heeft er nog één, meneer Struijs.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Gelukkig. Dit ligt ons allen na aan het hart. Ik breng die poortwachter en die digitale kluis ter sprake, want de geest van de wet, zoals zo mooi werd verwoord, is ook: wiens privacy beschermen we nu? Dat is een heel belangrijke vraag. Als de privacy van mij als gemiddelde burger door deze kluis en deze regelingen wordt beschermd, waardoor niet Jan en alleman erbij kunnen, dan is dat gewoon een heel belangrijk gegeven. Ik ben het eens met mevrouw Van der Plas. Ik ben het wel heel vaak eens met mevrouw Van der Plas vandaag, maar dat informatieverzoek steun ik van harte. De minister en zijn staf zijn tot een redenatie gekomen, maar ik krijg vanuit de praktijk en de juristen heel andere invalshoeken mee. Dat informatieverzoek is belangrijk, want dan kunnen we met z'n allen de goede verkenning doen.

Minister **Van Weel**:
Ja, dat gaan we doen. Nogmaals, ik zie dit dus echt als een gezamenlijk traject. Dat is hoe ik het nu verbreed in reactie op deze motie.

De **voorzitter**:
Duidelijk. Mevrouw Straatman, uw laatste interruptie.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Dank aan de minister, want ik zie wel dat hij echt het maximale doet om dit op te lossen en creatief zoekt naar wettelijke grondslagen en juridische constructies die werken. Om

het goed te begrijpen stel ik twee heel concrete vragen. Ik begrijp goed dat het proportioneel moet zijn, maar is al juridisch uitgezocht in hoeverre het proportioneel is om die hooiberg aan informatie op te splitsen? In die hooiberg zitten natuurlijk noodmeldingen en informatie over openbare orde, maar die zijn van een heel andere orde dan meldingen in het kader van huiselijk geweld of georganiseerde misdaad. In hoeverre is die juridische analyse al gedaan? Of valt dat onder het kader van de sorteringsplannen die de politie nu maakt? Mijn tweede vraag. In de brief lees ik de koppeling met de vraag of de informatie "cruciaal" is voor bijvoorbeeld een coldcaseonderzoek, maar het is natuurlijk altijd heel erg lastig om te bepalen of die cruciaal is als het gewoon een vervolgstap is naar een eindtraject. Zou de minister op die twee juridische punten nog kunnen ingaan? In hoeverre bieden die nog aanknopingspunten voor verdere creatieve zoektochten?

Minister **Van Weel**:
Ja. Het antwoord op het informatieverzoek zal daar, denk ik, ook wel informatie over opleveren. Ik heb ook met de Raad van State een heleboel opties verkend. Kun je bijvoorbeeld kijken naar een straal rondom een plaats delict? Die opties zijn dus verkend, maar de zoektocht is wel echt: hoe kun je een relatie aantonen tussen de gegevens en het doel waarvoor je die bewaart? Dat is hierbij de moeilijkste juridische vraag. Die relatie en proportionaliteit moet je kunnen verwoorden. Dat is de uitdaging geweest. Nogmaals, die worsteling zult u ook terugzien in alle adviezen die naar u toe zullen komen.

De **voorzitter**:
Gaat u door, minister.

Minister **Van Weel**:
Dan kom ik op het TOOI. Daarbij gaat het weer over de Autoriteit Persoonsgegevens. De afgelopen periode spreken wij elkaar veel. Vooropgesteld: het TOOI is essentieel voor onze openbare orde. Alle burgemeesters geven aan dat het TOOI hen in staat stelt om zich voor te bereiden op mogelijke openbareordeverstoringen en daarop de actie te nemen zoals die is. Wat mij betreft staat de functie van het TOOI niet ter discussie. Dit AP-onderzoek en de constateringen doen daar ook niks aan af.

Wat de Autoriteit Persoonsgegevens constateert, is dat een aantal activiteiten van het TOOI niet kunnen worden geschaard onder artikel 3 van de Politiewet. Dat is het algemene taakstellende artikel van de politie op basis waarvan zij heel veel van haar werkzaamheden kan verrichten. Als er meer aanwijzingen zijn, voor mogelijke strafbare feiten of anderszins, dan heeft de politie natuurlijk wel alle bevoegdheden om te doen wat zij wil. Hier gaat het echt om het verkennende werk dat het TOOI doet en om de vraag welke gegevens daarbij verwerkt mogen worden. De AP heeft geconstateerd dat daarbij de grenzen van "niet meer dan een beperkt beeld van iemands levenssfeer" soms worden overschreden.
Daar hebben we met de landsadvocaat naar gekeken en we hebben hem om advies gevraagd: welk deel van de activiteiten van het TOOI zijn dat dan, en wat betekent dat voor de manier waarop het TOOI nu opereert? De landsadvocaat heeft ons een advies gegeven. We kunnen hier natuurlijk niet alles in de openbaarheid brengen, want je wil niet iedereen tot achter de komma wijs maken. Op basis van het advies van de landsadvocaat heeft de politie een werkwijze ontwikkeld waardoor het TOOI zijn werkzaamheden voor het overgrote deel kan blijven doen zonder daarbij de grenzen van artikel 3 van de Politiewet te overschrijden. Dat is niet honderd procent van wat het TOOI deed. De vraag is dus of datgene wat nu niet meer kan, wezenlijk is voor de functievervulling van het TOOI. Dat moeten we nu gaan zien, maar acute signalen die erop wijzen dat dat zo is, heb ik nu niet. Ik heb dan het allerliefst dat we artikel 3 van de Politiewet niet hoeven aan te passen, want daarmee halen we ook een hele grote discussie naar boven. Maar als uit de pilot blijkt dat er cruciale taken van het TOOI wegvallen, dan is er geen andere weg. Dan gaan we voor het aanpassen van de wet, want zo belangrijk vind ik het TOOI wel. Overigens ben ik best optimistisch dat dit kan gaan werken. Ik ben ook optimistisch over het dictum b voor het wetsvoorstel over onlinegegevensvergaring uit openbare bronnen. Daarover hoop ik binnenkort een nader rapport naar uw Kamer te sturen. Ik zie dus echt de ruimte in deze gedigitaliseerde wereld, waarin je al heel snel een beeld van iemands leven krijgt, om in staat te zijn om dit vraagstuk op een goede manier te tackelen en dit belangrijke werk voort te kunnen zetten.

De **voorzitter**:
Dit is uw laatste interruptie, mevrouw Bikker.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Fijn dat de minister vaart wil maken met de wettelijke basis. Ik zou hem willen vragen om daarbij ook dit probleem te betrekken: wat is de gezagsuitoefening die de burgemeester hierbij kan hebben? Daar krijg ik namelijk telkens vragen over. Ik kan niet terugverwijzen naar een goede wettelijke basis. Ik zie dat burgemeesters hiermee bevoegdheden krijgen toegeschoven waarover ze eigenlijk niet gaan. Kan de minister toezeggen dat hij dit erbij zal betrekken? Dan hebben we het helemaal geregeld, ook in het openbare-orde- en veiligheidsdomein.

Minister **Van Weel**:
Ja, dat betrekken we er zeker bij. De burgemeesters hebben zelf ook al gereageerd op de kritiek van de AP. Zij hebben gezegd dat zij zich niet herkennen in de gebrekkige gezagsuitoefening. Je kunt je natuurlijk wel voorstellen dat dit soort zaken in kleinere gemeentes moeilijker door het gezag zijn uit te voeren dan in grotere. Dat is een van de vraagstukken waar we naar kijken.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Voorzitter, ik heb dit als een toezegging genoteerd.

De **voorzitter**:
Ja.

Minister **Van Weel**:
Ik ga vaart maken, voorzitter.

De **voorzitter**:
Ik zat even te kijken. We zijn nog bij blok twee, bevoegdheden en bewaartermijnen.

Minister **Van Weel**:
Ja, maar ze zijn niet allemaal even lang.

De **voorzitter**:

Ik vraag u nu even dit blokje af te maken. Dan doe ik straks een ordevoorstel.

Minister **Van Weel**:
De stroomstootwapens voor hondenbegeleiders. In reactie op de motie hebben we gezegd dat de pilot nu loopt in Rotterdam. We gaan de uitkomsten van die pilot afwachten. Op basis daarvan neemt de politie een besluit. Daar neem ik u dan in mee.
Digitale overtredingen van contact- en locatieverboden. Daar loopt een verkenning naar. Ik zal de uitkomsten daarvan meenemen in het volgende halfjaarbericht.
Dan de winkeliers. Wij zitten samen met publieke en private partijen in het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing. Daar zit ook de detailhandel aan tafel. Natuurlijk is het een lange zoektocht naar wie hierin de primaire verantwoordelijkheid draagt en hoe we ervoor zorgen dat de privacyrisico's worden getackeld. U heeft vragen gesteld over de gegevenslevering van de politie aan de ondernemers. Ik kom daar graag in schriftelijke beantwoording gedetailleerd op terug. Dat scheelt nu ook weer wat tijd.
Dit was een kort blokje.

De **voorzitter**:
Gaat u gewoon nog even door.

Minister **Van Weel**:
Dan de nieuwe versie van de Eenduidige Landelijke Afspraken. Die hoop ik nog deze maand naar u toe te laten komen, met een Kamerbrief. Daarin zult u dus ook alle veranderingen zien, zeg ik tegen mevrouw Van der Plas.
Het punt van de gezichtsbedekking heb ik eigenlijk al gehad. Er is een handelingskader. Het kan dus ook. Het uitgangspunt voor de politie blijft "nee, tenzij". Voor die "tenzij" is een eenduidig kader. Ik werk aan een nieuwe visie en handelingskader voor afgeschermd werken, ook op basis van de ervaringen die we recent hebben opgedaan en het feit dat agenten steeds meer worden blootgesteld aan doxing. Die komen er aan het einde van het jaar aan.
Mentale weerbaarheid en PTSS en de analogie met het Veteraneninstituut. Zoiets is er natuurlijk niet voor de politie, maar dat weet de heer Struijs. Ik kan me voorstellen dat er wel een zekere behoefte aan is, zeker bij oud-medewerkers. Ik ga dus met de korpschef in gesprek over hoe zij hiertegen aankijkt. Dan kom ik bij u terug.

Leiderschap en de 1.700. Daarover waren vooral vragen van mevrouw Van der Plas. We hebben het hier natuurlijk uitgebreid over gehad. We hebben de reconstructie aan u toegestuurd over welke actielijnen er nu nog lopen.
Eén is besluitvorming. De korpsleiding gaat met het korpsmanagement zorgen dat de gevolgen voor de medewerker een stevige plek krijgen in de besluitvorming. Ook worden de stakeholders, dus de medezeggenschap, vakbonden et cetera, eerder geïnformeerd. Daarover worden afspraken gemaakt. De korpschef en het korpsmanagement maken betere afspraken over het eigenaarschap van het genomen besluit. Wie staat er dan uiteindelijk voor?
Twee is communicatie bij incidenten. De boodschap zou beter worden afgestemd op het perspectief van de politiemedewerker. Serieus omgaan met feedback op het optreden moet in balans zijn met het steunen. Dat zei ik eerder al. We hebben daar nu echt een andere lijn in gekozen. Die ziet u hopelijk ook terug.
Wat betreft de bevraging van politiesystemen bleek dat er soms onduidelijkheid was over wat wel en niet mag. Die onduidelijkheid zal nooit zwart-wit worden, maar er zal meer houvast worden geboden.
Vier. De manier waarop interne onderzoeken worden gedaan, wordt tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast. Dit wordt samen met de medezeggenschap en de vakbonden opgepakt. Dat geldt voor al deze actielijnen. Ik zal elke keer dat er nieuws te melden is, zoals nieuwe procedures of voortgang op de actielijnen, dat nieuws meenemen in het halfjaarbericht.
Hoe weet je wanneer het vertrouwen daadwerkelijk is hersteld? Dat is ook geen zwart-wit proces, natuurlijk. Ik denk dat consistentie langs deze actielijnen daartoe moet leiden. Ik span me daar in ieder geval hard voor in en ik weet dat de korpschef dat ook doet.

De **voorzitter**:
Mevrouw Van der Plas wil een vraag stellen, maar de minister is bijna door het blok heen. Dus maakt u het blokje even af, minister.

Minister **Van Weel**:
Kan ik garanderen dat meer leiding op de werkvloer niet leidt tot een extra managementlaag? Ja, met alle plezier. Ook ik ben niet van de extra managementlagen.

Ik kom overigens van Defensie. Ik moet eerlijk zeggen dat het aantal managementlagen bij de politie in vergelijking daarmee me nog meevalt. Wat dat betreft is het best een platte organisatie, met gemiddeld één leidinggevende op ruim 55 politiemedewerkers. Die operationeel leidinggevende moet dan wel stevig kunnen staan. Daar zijn nu trajecten voor om dat te verbeteren.
Dan ben ik bij de overige vragen, voorzitter.

De **voorzitter**:
Mevrouw Van der Plas, uw laatste interruptie.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Ik hoorde een aantal antwoorden van de minister op mijn vragen, maar wat betreft de korpsleiding had ik nog de volgende vragen. Wanneer worden de beloofde actielijnen uitgevoerd? Hoe wordt er vastgesteld of het vertrouwen op de werkvloer daadwerkelijk is hersteld? Ik had ook gevraagd of de minister ons periodiek wil informeren. Ik heb begrepen dat dit via een halfjaarbericht komt. Dat waren eigenlijk mijn concrete vragen. In het antwoord over de ELA, de Eenduidige Landelijke Afspraken, miste ik nog wanneer de nieuwe versie wordt vastgesteld. Hoe voorkomt de minister dat deze opnieuw een papieren afspraak wordt? Daar zou ik graag nog wat duidelijkheid over willen hebben. Dan het garanderen dat slachtoffers binnen een vaste termijn horen of hun zaak wordt opgepakt. Ik had nog de concrete vragen wie hun aanspreekpunt is en waarom er eventueel van vervolging wordt afgezien. Die had ik graag nog beantwoord gezien.

Minister **Van Weel**:
De ELA komen nog deze maand naar u toe, met de bijbehorende Kamerbrief. In die Kamerbrief neem ik graag deze aspecten mee.

De **voorzitter**:
Genoteerd. Meneer Struijs vertrekt naar een andere vergadering. Alle begrip daarvoor. We zijn bij het blokje overig gekomen. Ik stel voor om daar nog even doorheen te gaan, dan kunnen we straks nog een praktisch ordevoorstel doen. Misschien ga ik dat nu gewoon doen. Dat is makkelijker, anders gaan we straks op het laatste moment allerlei discussies krijgen. We kunnen twee dingen doen. We kunnen het heel rustig afmaken.

Dan gaat de minister gewoon in eigen tempo door en dan hebben we een volwaardige tweede termijn. Ik zeg er dan gelijk bij dat we dan in agenda's moeten zoeken. Dan zitten we hier over een paar weken, wellicht twee, drie of vier weken. Dat zeg ik er gelijk maar even bij. Of we kiezen ervoor om waar de minister niet aan toekomt qua beantwoording, schriftelijk af te doen. Er komt een tweeminutendebat. Daar ga ik niet over, maar ik kijk naar de eerste spreker. Dan hebben we een tweeminutendebat en dan vervolgen we het, wetende -- dit zeg ik er ook maar even bij -- dat er ook wel weer een keer een WGO Politie aanstaande gaat zijn. Dus het is aan u. Broed er even op. De minister gaat nu dan even door.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Volgens mij heeft de minister niet zo heel veel vragen meer om te beantwoorden. We zouden die toch gewoon mondeling kunnen beantwoorden? Hij is heel snel.

De **voorzitter**:
We gaan nu gewoon even snel door met de beantwoording. U weet in ieder geval wat de eindtijd gaat zijn. Mevrouw Van der Plas, doet u al een vooraankondiging voor een tweeminutendebat? Het is een beetje ongebruikelijk, maar dan weet ik dat gewoon. Dan kan ik het meenemen.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Ja, ik vraag een tweeminutendebat aan.

De **voorzitter**:
Ik kan het niet namens u doen. Dat is een beetje gek. Bij dezen is het aangevraagd.

Minister **Van Weel**:
Het zelf organiseren van religieuze vieringen door de politie. Daarover ging een motie van mevrouw Coenradie. U heeft er zelf veel discussie over gehad. Ik heb de politie gevraagd om met de neutraliteit die wij van de politie verwachten in oog houdende, te kijken naar het organiseren van externe bijeenkomsten. De korpschef heeft gewerkt aan een handelingskader. Daar wordt nu de laatste hand aan gelegd. Ik zal daarover later deze maand informatie met u delen. Ik kan u nu alvast vertellen dat het de neutraliteit

van de politie bij externe bijeenkomsten zal waarborgen en de strekking van de motie-Coenradie dus volgt.

De heer **El Abassi** (DENK):
Ik hoor de minister spreken over neutraliteit. Ik hoor hem ook spreken over de strekking van de motie. In de motie wordt alleen de iftar benoemd. Ik zou de minister willen vragen: geldt dit voor alle religieuze bijeenkomsten, dat die dus nooit meer georganiseerd worden door de politie?

Minister **Van Weel**:
Ja.

De **voorzitter**:
Duidelijk.

De heer **El Abassi** (DENK):
Dat vind ik jammer, want in de beantwoording uit 2024 wordt aangegeven dat er religieuze bijeenkomsten, maar ook ander soort bijeenkomsten, georganiseerd worden, onder andere door de politie. Ik kan nergens uit opmaken dat er te veel politiecapaciteit naartoe gaat. Ik kan er wel uit opmaken dat het helpt voor verbinding, richting de christelijke gemeenschappen, joodse gemeenschappen, maar ook de moslimgemeenschappen. Het heeft dus nut. Als het ons geen politiecapaciteit kost, maar we hier wel mee willen stoppen, terwijl het ook nog een verbindende rol heeft, waarom doen we dat dan? Dat zou ik de minister willen vragen.

Minister **Van Weel**:
Nogmaals, later deze maand kom ik met meer informatie over het handelingskader. Dan zal ook de schakering over wat wel en wat niet meer kan in detail zichtbaar worden. Ik denk dat het beter is om op dat moment het verdiepende gesprek aan te gaan.

De **voorzitter**:
Dat noteren we.

De heer **El Abassi** (DENK):
Dan was het ook handig geweest als de minister het antwoord dat hij Coenradie gaf, ook had uitgesteld, in plaats van alvast een voorproefje te geven, in de zin van: we zullen daar strenger op toezien. Die conclusie kun je pas later trekken, maar hij is nu getrokken. Ik zou dus toch de minister willen vragen: waarom hebben jullie hiertoe besloten?

De **voorzitter**:
Tot slot, de minister.

Minister **Van Weel**:
Ik heb de strekking van het handelingskader aangegeven, maar daar valt nog veel meer over te zeggen. Dat kan op dit moment nog niet.

De **voorzitter**:
Gaat u door, minister.

Minister **Van Weel**:
Een heel ander onderwerp: voetbal. Na dit debat heb ik overleg met de Regiegroep Voetbal en veiligheid. Dat is met de clubs, de KNVB en bestuurders. We gaan het dan nadrukkelijk hebben over de incidenten die we hebben gezien, ook rondom vuurwerk. Strenger fouilleren door stewards is wettelijk gezien moeilijk, ook als de nieuwe Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus in werking treedt. Ik verwacht wel meer actie om te voorkomen wat we hebben gezien bij Cambuur.

De **voorzitter**:
Collega's, echt niet buiten de microfoon overleggen met elkaar. Er is deze week nog van alles mogelijk, maar deze discussie hoort niet nu. Die gaat vast een keer komen. Sorry, minister, ik viel u in de rede, maar er is ook een interruptie van de heer Mathlouti, die we nu gelijk even doen. Dit is uw laatste interruptie, meneer Mathlouti.

De heer **Mathlouti** (D66):

Ik weet niet of het echt een interruptie is. Het is meer een opmerking over de vragen die niet allemaal beantwoord zijn, onder meer over strafrechtelijke vervolging en het initiatief voor een landelijke regisseur, een probleemeigenaar om alle problemen bij elkaar op te lossen.

Minister **Van Weel**:
De regiegroep beschouw ik als de landelijke regie. Alles wat samenhangt met voetbal en veiligheid moet daar op tafel komen. We zetten daarbij ook actiepunten uit en er zit een secretariaat onder. Daarmee proberen we alle problemen die samenhangen, te tackelen. Wat betreft politie en OM: zeker strafrechtelijke vervolging. Het OM is nog niet klaar met de wedstrijd Cambuur-Feyenoord.

De **voorzitter**:
Dit was uw laatste, meneer Mathlouti. U mag nog een verduidelijkende vraag stellen.

De heer **Mathlouti** (D66):
Die regiegroep is dus niet één landelijke regisseur, want er zitten meerdere partijen aan tafel. Niet één iemand heeft daar de regie. Vanuit de voetbalbranche wordt nadrukkelijk gezegd: "Het is niet genoeg, dus kom tot één verantwoordelijk iemand, in welke vorm dan ook. Kom tot een vorm die de regie bij één persoon zou kunnen houden, die daadwerkelijk alles bij elkaar kan houden."

Minister **Van Weel**:
Ik weet niet of dat de crux van het probleem is. Ik ga zo meteen het gesprek met de voetbalbranche aan. Ik zal dan ook hierover in gesprek gaan. Als deze wens naar voren komt, dan wil ik graag horen welke gedachte daarachter zit en wat ze ervan verwachten. Dan neem ik het in overweging.

De **voorzitter**:
Is dat een toezegging? U gaat in gesprek met de voetbalbranche, maar dat was u wellicht al van plan. U kunt de uitkomst communiceren met de Kamer.

Minister **Van Weel**:

Ja, dat doen we op gezette tijden.

De **voorzitter**:
Er komt ook nog een tweeminutendebat, zeg ik gelijk even. Minister, we komen bij uw laatste paar minuten. Dan gaan we proberen te kijken hoe we dit allemaal verder afronden.

Minister **Van Weel**:
Een taskforce voor ondermijnende voetbalcriminaliteit neem ik ook mee in het gesprek dat ik zo meteen heb, zeg ik tegen mevrouw Straatman.
Meneer Van Dijk, ik beaam dat afkomst, etniciteit of culturele achtergrond nooit bepalend zijn bij de uiteindelijke selectie. Het gaat om geschiktheid. Dat staat voorop. Ik denk dat we het gaande het debat gehad hebben over het aanpakken van antisemitisme, zeg ik tegen de heer Van Dijk.
Grensoverschrijdende samenwerking met België en Duitsland. Ik ben inderdaad in de regio geweest. Ik ben ook in Duitsland geweest. Ik heb daar aangekondigd dat we het Verdrag van Enschede gaan herzien. We gaan een apart verdrag over de DSI-samenwerking hebben. Daarin willen we informatie-uitwisseling en bevoegdheden, maar ook het kunnen raadplegen van elkaars databases meenemen. Zeker in de grensregio is dat van belang.
De meldkamersamenwerking. Het is nu al mogelijk om met grensoverschrijdende C2000-gespreksgroepen realtime via spraak contact te houden. We onderzoeken andere vormen van samenwerking. Voor de toekomst werkt de EU ook aan een pan-Europese infrastructuur voor missiekritische communicatie, die dat natuurlijk nog makkelijker zou moeten maken.
De vragen over het demonstratierecht wil ik verwijzen naar het debat dat wij daar morgen over hebben.
De heer El Abassi vraagt naar CTER. We hebben het onderzoek van de Ombudsman uit 2024 gehad. Daar stonden een hoop aanbevelingen in. In de beleidsreactie en de halfjaarberichten zijn we daar elke keer op ingegaan. In deze casuïstiek is een handreiking opgesteld waarin uiteengezet is hoe burgers inzage kunnen krijgen in hun gegevens en op welke wijze ze een verzoek tot rectificatie of verwijdering kunnen doen. Het is van belang dat we burgers daar zo goed mogelijk bij helpen. Tegelijkertijd is er

natuurlijk ook een noodzaak om internationaal gegevens uit te kunnen wisselen en samen te werken, juist op de thema's die voor de veiligheid van Nederland een dreiging vormen. Internationaal gedeelde gegevens vallen na het delen niet meer in de invloedssfeer van Nederland. Het is niet gebruikelijk om de cijfers openbaar te delen, maar in 2023 is dat wel gedaan. Daarom deel ik ze nu opnieuw. In 2021 waren er 3.678 registraties. In 2022 waren dit 2.921 registraties. In 2023 waren dit er 1.966. Dat zijn de gegevens die ik in de openbaarheid kan geven.
De heer Mohandis had het over de Defendgroepen. Natuurlijk houden we de ontwikkelingen in de gaten. De informatie die destijds gegeven werd, was de informatie op basis van hoe die diensten en de NCTV dat destijds rondom de azc-protesten inschatten. Als dat zich ontwikkelt, wordt dat natuurlijk op basis van bestaande taken meegenomen, ook in het kader van de openbare orde.
Dan heb ik nog de politievrijwilligers. In het tweede halfjaarbericht geef ik een update over de stand van zaken rondom de uitwerking van het bedrijfsplan naar aanleiding van de visie op de politievrijwilligers.

De **voorzitter**:
Ik dank de minister. Ik kan me voorstellen dat er nog vragen zijn, maar ik roep de leden op om daarvoor gebruik te maken van het door mevrouw Van der Plas aangevraagde tweeminutendebat. Dat geleiden we bij dezen ook door. Met uw goedvinden laten we het nu even zo. Ik dank u allemaal voor dit debat: minister, Kamerleden, maar vooral ook alle aanwezigen en iedereen die het op afstand heeft gevolgd. Het is fijn dat u het heeft gevolgd. Voor degenen die het niet weten: er komt nog een afronding, dus een tweeminutendebat, in de plenaire zaal. Dat gaan we binnenkort inplannen. Daar kunnen de leden moties indienen. De punten waar nog veel discussie over is, kunnen daar door de Kamerleden nog worden geconcludeerd.
De toezeggingen die ik heb genoteerd, ga ik nu niet voorlezen. Die gaan we zo snel mogelijk schriftelijk rondsturen. Ik zie nog een ordepunt. Daarna wil ik het zo laten. Mevrouw Faber zag ik als eerste.

Mevrouw **Faber** (PVV):

U zegt dat we nog een tweeminutendebat hebben waarin we nog eventuele vragen kunnen stellen. Kunnen we daar dan geen drieminutendebat van maken? Of kunnen we iets extra krijgen?

De **voorzitter**:
Als ik bij machte was, had ik dat gedaan, maar u overschat mijn macht. Daar gaat echt de Kamervoorzitter over. Een tweeminutendebat is een tweeminutendebat.

Mevrouw **Faber** (PVV):
We zouden er ook eventueel nog een schriftelijke ronde tussen kunnen doen. Het tweeminutendebat kan al heel snel komen.

De **voorzitter**:
Er is straks een procedurevergadering. Daar zou u nog iets van een schriftelijke ronde kunnen doen. Dat zou kunnen. Dat geef ik mee als suggestie.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Oké. Dan pakken we het dan op.

De **voorzitter**:
Het tweeminutendebat geleid ik door. Dan heeft u in ieder geval het tweeminutendebat. Over het WGO Politie gaat u ook in de pv beslissen. Dus weet dat. Daar heeft u ook invloed op. Allemaal, dank. Over vijf minuten is er een herdenking in de plenaire zaal. Ik sluit de vergadering. Dank u wel.

Sluiting 13.25 uur.